

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.6

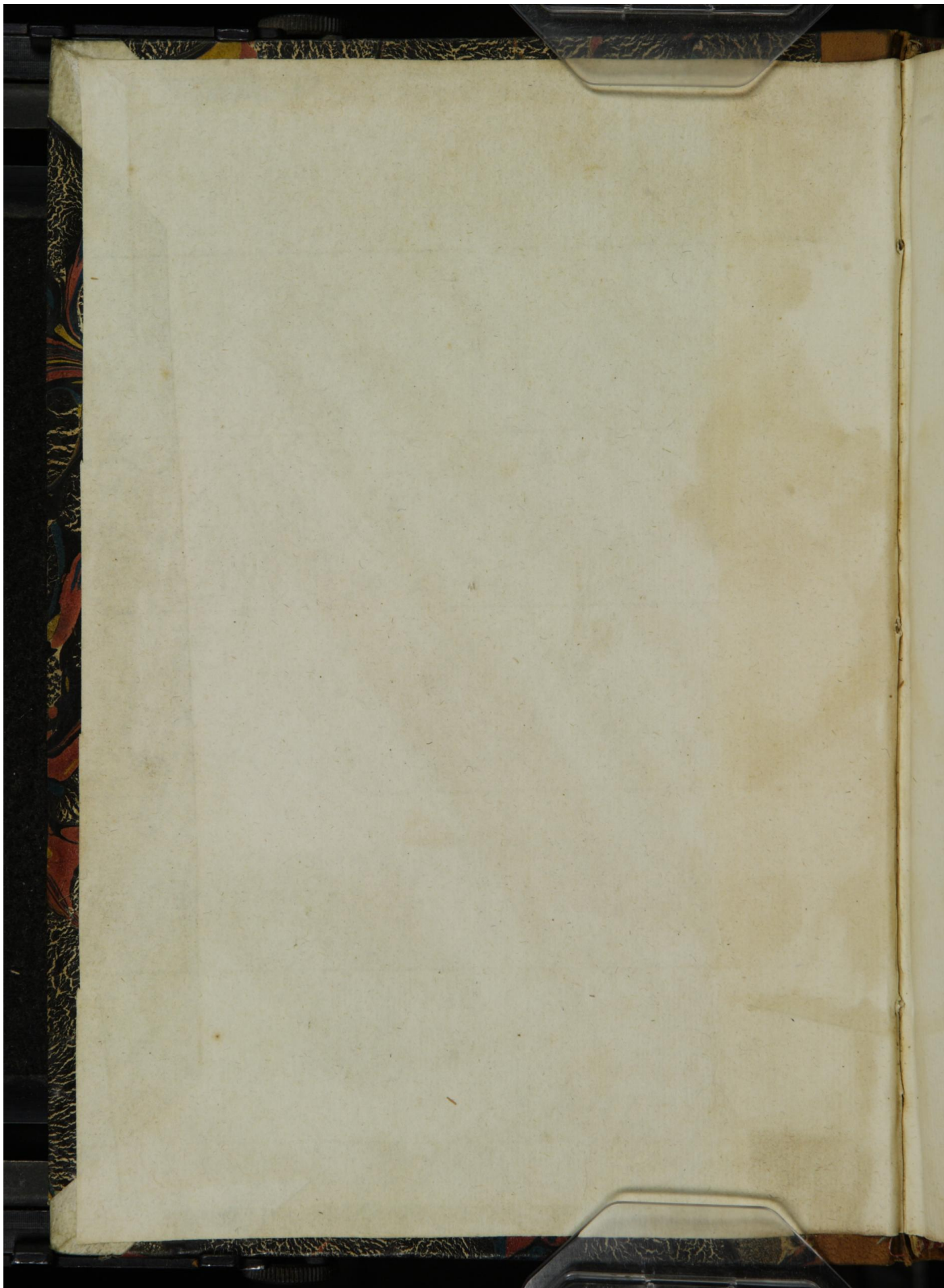
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.6

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. L.6.6

B. N. Firenze

DE MONTE IMPIETATIS

9.8

Domino suo Reuerēdissimo Domino. Georgio Albanensi Episcopo
& sancte Xpi Ecclesie Cardiali dignissimo Fr̄ Nicola Barianus de Placē
tia dignus p̄fessor Theologie ordinis Eremitarū diui Augustini regularis
obseruatiā: felicem statum.

T si usurariā prauitatē rō ip̄a & oīs bone legis pagina detestef
ac p hoc Vienēse cōciliū oēm hoīem p̄tinaciter asserētē ip̄am
peccatū nō eē tāqm hereticū merito iureq; decreuerit. ē enim
ut inqt Ag. i libro de re pup. usura ip̄a merito improbāda: et
ab oībus rōnabilissime hētur odio: cū sit naturā. i. naturali rōni cōtraria.
Id tamē q; nullo pacto ab ip̄ius usure uitio pōt excusari: qdā uerbi dei p
nūtiatores iustū ac piū ēē: & ab oī populo exercēdū āplectēdūq; diebus
n̄ris p̄dicare nō sinūt. Hūi nāq; sūt q de certa peccuniarū massa ex fideiū
elemosis aggregatā quā mōtē pietatis falso appellāt: ad qnq; imo ad decē
& ad qndecim p cētū singulo āno mutuari licitū ac piū ēē crebris p̄dicatio
nibus asseuerāt. Hic scādala: hinc rixe: hīc ip̄ius uerbi dei & religionis cō
tēptus: aliis qui recte tute q; sapiūt cōtradictibus i dei populo oriūtur. Et
iā in plerisq; Italiae urbibus huiusmodi p̄dicationū occasiōe usure ip̄e pu
blice sub pietatis uocabulo exercētur. Vnde nisi apostolica sedes tā p̄niti
oso errori de opportuno remedio p̄uiderit: timēdū est ne sal dominicū
quo simplices populi cōdiendi sunt optimis moribus ac sana doctrina cō
ponēdi iſtituēdi q; sunt: iā iſatuatum foras mittatur ab hominibus con
culcādū: & q; dictū horrēdū ē pro uiuifico uerbo mortifex dogma grex
domi summat: & eterna morte lupi rapaces illū secū pdant ac mactēt. Ho
rū igitur tā piculosum errorē p ueritatis & aīarū xpi sanguine redēptarū
zelo stomachatus æquo aīo ferre nequi: sed cōtra ip̄m nō sine uitāe discrie
p̄dicaui: disputaui publice: & opusculū satis copiosum nup edidi. Hoc ad te
dominū meū p̄cipuum dedi: & nōi tuo dicatū ēē perpetuo decreui. Nō q;
disciplinā aliquā domio meo pponere aūsim: quē optimas litteras a pri
me excellēter q; adeptū experiētia didici: sed quo mea i te pateat bēiuolē
tia: et ip̄i tractatui nostro splēdore tuo crescat auctoritas: ac tādē & in pri
mis tua Dñatio reuerēdissima rē ip̄am de q; i eo agit meminerit cū sc̄tissi
mo p̄re & dño n̄ro ac ceteris fratribus eius reuerēdissīs Cardinalibus ali
q; p̄tractare & cōtra hūc errorē qd ip̄um opusculū detestat p suo icredi
bili ad ecclesiā dñicā & ueritatē studio cū dabit opportūitas facilius com
modiusq; r̄mediū pcurare possit. Valeat reuerēdissimus dñs meus: & me
ip̄o idigno eius famulo ad uota i dño p̄fruat Mediolani. Klē. I unii 1494.

Incipit tractatus de mōte ī pietatis eiusdē fr̄is Nicole Bariani ut supra.

Verif an mutuū mōtis q dī pietatis quo. s. mutuat ad singu-
lū denariū p singula libra mutuatae pecuniae singulo mense
q uel q idē ē ad. s. p. 100: singulo āno sit licitū: & arguit multipli-
citer p parte affirmatiua istius qōis & primo sic: Oīs humana
opatio cuius finis ē licitus & bonus ē licita: Dicit. n. Amb. Fi-
nis tuus opi tuo nomē īponit: & Aug. sup psal. 31. Bonū opus itētio facit: &
itētione fides dirigit: nō ualde attēdas qd hō faciat sed qd cū facit itēdat.
Et ī lib. 4. cōtra Iul. Nō officiis sed finibz pēsada sūt opa. Et Ag. ī. iii. top.
Cuius igt finis bonus ē: ipm quoqz bonū ē. sed pfatū mutuū (q ī toto hu-
ius tractatus pcessu grā breuitatis sit. a.) ē hūana opatio: cuius finis est bo-
nus & licitus imo & pius: cū finis ipius sit ex pietate subuenire. s. paupibz:
ad hoc. n. solū & pīcipaliter iūētū ē ipm. a. ut p ipm mutuet paupibus ex
certa peccuniae massa ex piis fidelīū elemosinis collecta: quā iō mōte pieta-
tis appellat. ergo. a. nō mō licitū ē sed & piū. ¶ 2. & est confirmatio primi
Oē opus ī caritate fūdatū ē licitū: imo & meritorium: cū oē tale opus sit deo
gratū & acceptū: sed. a. ē tale opus cū sola pximi caritate exerceat. ergo ip-
sum ē piū licitū ac meritorium. ¶ 3. Si. a. non foret licitū hoc iō ēet qa usu-
rariū: nō. n. alia de cā dicif ab aliqbus illicitū: sed hoc ē falsū. s. qd. a. sit usu-
rariū. ergo falsū ē q sit illicitū. cōsequētia nota ē ex logica. pbo q. a. nō sit usu-
rariū tripliciter: primo quia ut arguebat quidā magī ī nra disputatōe que
de re ipā Fauētiae acta ē publice. a. nō ē mutuū: ergo nō ē cōtractus usurari-
us: cōsequētia nota: quia ī solo mutuo cōsistit usura: ut ifra patebit. pbatur
aī: quia mutuū ē de meo facere tuū. dicif. n. mutuū qī de meo tuū. ff. si cer-
tū petat. l. 2. sed p. a. nō fit de meo tuū cū nullus sit dñs peccuniae q dispēfat.
p. a. ac p hoc nullū sit eius dñiū. ergo. a. nō ē mutuū. 2º. pbat q. a. nō ē usura-
riū qa esto q sit mutuū nō tñ ē usurariū cū p ipm nihil accedat for. peccūie
mutuate sic. n. dicūt capi. ipius mōtis ut. s. mutuet paupibus ex pfata peccu-
nie massa & ab oī mutuatarīo exigat singulus denarius p singula lib. mutua-
te peccūie singulo mēse & q ex illiusdenarii sūma def cōgruū salariū opariis
ipius mōtis. s. mutuātibz & tenētibz cōputa & cōseruātibz pignora ipius. a.
& si qd ex dicta sūma supsit pfato salario nullo mō ipi mōti addat s; mutua-
tariis si fieri possit rītutuat alioqn ex eo dotēt paupe femie. 3 Idē pbat. s.
q. a. nō ē usurariū qa oē usurariū mutuū fit pīcipaliter ac fīaliter pp lucz
ut dicit glo. ī cap. cōsuluit eodē ti. sup uerbo spātes q nō cōtigit de. a. nā ipz
fit pīcipaliter ut paupibus subuēiat. ergo nō fit pīcipaliter pp lucrum.
¶ 4. pīcipaliter ar. sic. Vnicuiqz cōtrahēti licet ad hoc agere ut reddat idē.
pnis: de fide ius. cap. puenit. & iz. q. 2. cap. de cleri. & hoc maxie licet cōtra-
hēti p utilitate eius cū quo cōtrahif: qa nemo cogit cū pprio dāpno alteri
cōmodū facere. sed mutuātes a mutuo nō pnt se seruare idēpnis: nisi exi-

gāt aliqd ultra for. mutuate pecu. ab ip̄is mutuatariis p mercede suax opa-
 rū q̄bō q̄puta ip̄ax pecu. tenet & pignora seruāt illefa. alias. n. pderēt q̄gruā
 ip̄ax opax. mercedē q̄ nō esset pua ip̄ox iactura. ergo p tali mercede licet
 ip̄is mutuātibō. a. mutuo exigēt a mutuatariis q̄bō utilit̄ mutuādo iſeruiūt
 ſigulū denariū &c. Precipue cū talis ſūma uideat̄ ſatis queniēs tali mercedi
 ¶ 5. & ē q̄firmatio q̄rti. Ego reſtitus a te ut mutuē tibi. 100. q̄ nō ſūt ap̄ me
 ſz ī aliquo loco a nob̄ ſmōto pū florētie uel Mediolāi (exēpli grā) mitto il-
 luc p ip̄is. 100. tibi mutuādis. certū ē q̄ ī caſu iſto teneris mihi ſatiffacere p
 expēſis atq̄ opis q̄s ī hui⁹. miſſiōe q̄ſupſi & q̄nī ī p̄fato caſu poſſū licite a te
 exigē ult̄ for. ip̄ox. 100. expenſas illas & p̄dcāx opax p̄ciū: a ſimili mutuātes
 a. mutuo licite exigūt a mutuatariis ultra for. mutui ſigulū denariū &c. q̄m
 plures & alii cōſimiles caſus adduci p̄nt & ab aliq̄bō p̄cipue iuriſtis de fctō
 adducūt quos b̄ruitatis cā tū qa eadē uel cōſimili r̄ſiōe ſoluūt omitto ¶ 6.
 P̄cipes & ciuitatis ſctores p cā urgēte & bono pu. licite p̄nt taxā aliq̄ ciui-
 bō & ruralibō ſuis ip̄oer̄ & ip̄oſitā ab eiſdē exigē ut colligit̄ ex c. q̄ ī eccleſia-
 rū de q̄ſti. & ī c. pleriq̄ de īmu. ecce. & ī c. n̄ra de in iu. & dā. dā. ſz. a. nō ē pue
 utilitatis reipu. cū ſit ad. ſ. dūtaxat p. 100. & p ip̄z excludat̄ mutuū iudei ad.
 20. uel 30. p. 100. ergo. p q̄digno mutuātiū. a. mutuo ſalario p̄nt recto. uel
 p̄cipes ciuitatis collectā aliq̄ uel taxā moderatā ip̄oere ciuibō & ruralibō
 ſuis & ab illiſ exigē. r̄ego p̄nt ſtatue ut ip̄i mutuātes exigāt a ſigulo mutua-
 rio ſigulū denariū &c. q̄ p taxa ip̄ius cōdigni ſalarii ad ip̄ius. A. cōſeruatio-
 nē ¶ 7. Oīs mutuās p̄t licite exigē a mutuatario q̄cqd ip̄e mutuatarius illi d̄z
 ſz ip̄e mutuatarius tenet aliqd recōpenſat̄ mutuātī ſibi p grā ip̄ius mutui.
 unusq̄ſq̄. n. ut dicit. Ag. ī. ſ. ethi. tenet̄ ex quodā hōeſtatis debito recōpē-
 ſat̄ ei q̄ ſibi grāſ fecit. & ī p̄allegato c. q̄ſuluit dicit. glo. q̄ mutuatarius p grā
 mutui ē nālīſ obligatus mutuātī ad ariq̄ota ergo ip̄e mutuās licite p̄t ultra
 for. mutui aliqd exigē a mutuatario p r̄cōpēſa talis grē & q̄nī uideſ q̄ lici-
 te poſſit ab illo exigē ſigulū dēariū &c. ¶ 8. Idē pbat̄ aucto ritate cāoniſtaz
 quoz plurimi p tali mutuo q̄le ē. a cōſuluerūt q̄bō (ut d̄r) maxie ī hoc credē
 dū ē cū ſit mā canoa & n̄ theoa. ¶ 9. Idē pbat̄ aucto ritate Theo. & p̄cipue. S.
 Tho. ī 2a. 2e. q. 79. ī r̄ſiōe ad primū ar. dicētis: ille q̄ mutuū dat p̄t ducē ī pa-
 ctū cū eo q̄ mutuū accipit r̄cōpēſam dāni p qd̄ ſubtrahit̄ aliqd qd̄ debet h̄re
 hoc. n. n̄ ē uſū pecu. uēdeſ ſz dānū uitare hec ille ad uerbū cui cōcordāt alii
 theo. ī. 4. d. 15. go & mutuātī. a. mutuo l̄ ī pactū ducē cū mutuatario ſuo p re-
 cōpēſatiōe dāni ſui ultra for. ip̄ius mutui ſigulū dēariū &c. ¶ 10. Idē pbat̄ au-
 ctoritate Inno. 8. & quozdā alioz. pon. q̄ mutua cōſilia Perufii Parme Mā-
 tue Mutie Rauēne & Ceſene ap̄ pbauerūt: ex quoz ap̄ pbatōe iſerūt qdā.
 a. mutuū ēe licitū & q̄ plus ē p̄dicat̄ excoīcatos here. atq̄ ſciſma. oēs p̄tiacif
 cōndicētes ip̄i. a. excoīca. qdē qa ip̄e Inno. ī bulla mōtis p̄me excoīcat oēs cō-
 tradicētes p̄fato. a. mutuo: Heſticos. uō qa tales p̄tiacif aſſerūt id q̄ ē cōtra
 determinatiōem pōti. Scifmaticos at̄ qa ſcīdūt populos ad p̄fatū mutuū uni-

totul q̄a ip̄i sciſſi ſē ab unitate ſūmox p̄oti. a. mutuū ap̄pbatiū. tñ q̄dā maḡ
 in p̄alegata n̄ra diſputatiōe p̄ ip̄ius Primo cōtra me argu. ut ſaltē me terrore
 ſuparet aſſūpſit q̄ ego eſſe de heresi ſuſpectus pp̄ q̄ ip̄e ut pote uicarius iq̄ſi
 toris decernebat me ibi i r̄gio palatio detieri. & cōtra me ip̄m p̄ officio ip̄o
 p̄cedere. & q̄ eē excōicatus tenore p̄allegate bulle montis Parme. **¶** Idē
 p̄bat auctori tate ſfrum m̄ior. & p̄cipue de obſer. q̄b̄ (ut d̄r nō p̄ua fides:
 i hoc :ymo & i oībo aliis ad cōſciām p̄tinētibo exhibēda ē: tū pp̄ ip̄ox mul-
 titudinem: tū pp̄ ip̄ox nō parua doctrinā: tū i primis pp̄ ip̄ox ſingularē ſc̄ ita
 tē. Nō. n. (ut d̄r) ē uerifiſimile ip̄os uelle tā p̄nitioſe mētiri pp̄ aliqd̄ terrenū
 cōmodū qui oīa terrena pp̄ deū & celeſtē uitā adeo ſingulariter cōtenſerūt
 ut nō ſolū oē peculū i p̄ticulari & i cōi abdicauerūt: ſed abiectis corrigia &
 calciāmētis: & loco ip̄ius corrigie fune accepta ēt i rigida hyeme nudis pedi-
 bus ſcedāt. **¶** 12. Idē probat ſr Ber. de felt ro ex p̄dictis m̄ioribo ex xpi reue-
 latiōe: dicit. n. ac predicat (ut audiui) q̄ ip̄e dñs n̄r reuelauit cuidā ſri Che-
 rubino p̄fati ordiſ quē ip̄e ſr Ber. ſc̄m predicat ip̄m. a. mutuū nō modo li-
 citū: ſed piū eē. A d cuius ēt iuſtificationē ac pietatē ip̄e ſr Ber. quaſdā uete-
 teris & noui teſtamēti auctoritates ſolet adducere ut illd̄ i ueteri. Mōs coa-
 gulatus mōs p̄guis: ut qd ſuſpicāini mōtes coagulatos: & illd̄. Mōs i quo b̄i
 placitū ē deo hitareſ ip̄o. Ex quoꝝ primo iſerre ſolet ut audiui q̄ nō ē ſuſpicā
 dū de iuſticia. A. mutui: & ex. z. q̄ ip̄m ē piū: ſc̄m ac dñū. Et illd̄ Diſp̄it de
 dit paup̄ibo iuſtitia eius manet i ſeculū ſeculi. Et illd̄ Iocūduſ hō q̄ miſereſ
 & cōmodat. Et i nouo illd̄ Io. ult. Paſce oues meas. **¶** 13. Arg. q̄dā alius ſic. Ne
 utra pars queſtionis propoſite poteſt demonſtrari. ergo neutra debet tan-
 quam errōea. aut periculofa damnari: aut iudicari humane ſaluti contraria
 Hec ſunt argumenta que a deſenſoribus. A. mutui pro ip̄ius iuſtificationē
 ſolēt adduci: & iam cōtra me adducta ſunt. Sed huiſ addo ego alia quattuor
 non minoris apparentie. Et primo arguo ſic. Si. A. non poſſet licite exerce-
 ri: hoc eſſet quia foret diuine legi contrarium: ac per hoc p̄ ſe malū ut infra
 patebit: ſed hoc non uidetur ſufficere: quia certū ē q̄ homicidium eſt dñe
 legi cōtrariū: q̄ dic̄ Exo. 20. Nō occides: & tñ pōt licite fieri: ymo & merito-
 rie: ludex. n. q̄ nō occidit reū cōtēptor ē legis. 23. q. z. c. miles. & ca. iudex. &
 t. ſe. & cōſequēter cū reū occidit mer̄t q̄a legē obſernat. Similiter certū ē q̄
 diffamatio proximi ē dñe & nālī legi cōtraria: utraq̄. n. iubet unūquēq̄ dili-
 gere pximū ſuū ſicut ſeip̄m: ac p̄ hoc alteri n̄ facer̄ q̄ ſibi fieri nolet. Math.
 7. & d. p̄a. decretor. c. i. & tñ qñq̄ licitū ē: ymo meritotiū ad bonū finē ip̄m
 proximū diffamare ad hoc ut. ſ. corrigat̄ ubi alias corrigi nollit: iūx illud ſal-
 uatoris q̄ ſi nec illos audierit: dic̄ eccle. Math. 18. i. ap̄d multitudinē ip̄m pu-
 blica: denūtia ac diffama ergo a ſimili eſto q̄. a. ſit dñe legi cōriū & de ſe ma-
 lū p̄t tñ licite ad bonū finē exerceri q̄hs ē ſubuetio paup̄ū & exclusio grauiſ-
 ſiaḡ uſuraḡ iudei. **¶** 2. arguo ſic. a. mutuū nō ē imēdiate cōtradeū aut imē cō-
 tra pximū ergo nō ē pec̄m. aut illicitū. 9. a. nota q̄a oē pec̄m ē imē cō deū aut

immediate cōtra p̄ximū. p̄bo añs quo ad primā ptē q̄a nō ē cōtra aliqd̄ triū
 p̄ceptoꝝ prime tabule: quo at̄ ad sc̄d̄am ptē p̄bo sic: nā ut dicit Boni. octa.
 .i. 6. de re iu. i. regu. sciētī Sciētī & cōsentiētī nō fit īiuria neq̄ dolus: ip̄e at̄
 mutuarius scit q̄ mutuās. a. mutuo. mutuāt sibi ad. 5. p. 100. & cōsētīt tali
 mutuo uel pacto: ergo nō facit illi īiuriā aut dolum ip̄e mutuās & cōsequē
 ter nō facit illi iniustitiā: Dñ. n. iniuria ab in qd̄ ē cōtra & iura q̄i cōtra iura
 uel cōtra iustitiā: si ergo nō facit illi iniuriā: nō facit illi iniustitiā: ergo non
 peccat ī ip̄m mutuariū sic illi mutuando: & cōsequēter nec ī aliquē aliū p̄
 ximū peccat: cū nō uideat̄ ī quē alium peccare possit: ergo mutuās. a. mu
 tuo nō peccat ī p̄ximum & cōsequēter nullo mō peccat cum nec ī deū ime
 diate peccet. ergo. a. nō ē peccatū: & cōsequēter nō ē illicitum. Tertio. a. nō
 ē peccatum auaritiæ: ergo nō ē usura: & cōsequēter nō ē peccatū: cōsequen
 tia nota est ex dictis. p̄bo añs: q̄a oīs auaritia ē appetitus inordinatus ag
 gregādi peccuniā. a. nō ē appetitus iordiatu aggregādi peccuniā cum per
 ip̄m nulla peccunia aggreget̄ aut aggregari itēdat̄ ut patet ex. iii. ar. prin.
 ergo. a. nō ē auaritia. 4. Licitū ē priuate p̄sone mutuare cōitati ad. 5. p. 100.
 ergo. a. ē licitū 9^a. nota: q̄a nō minus uidet̄ illicitū priuate p̄sone mutuare
 cōitati q̄ ecōtra cōitati mutuare p̄uate p̄sone ut accidit ī. a. mutuo: p̄bo añs
 q̄a ciues Veneti mutuāt dñio siue cōitati ip̄oꝝ ad. 5. p. 100. q̄ mutua uocāt̄
 ab ip̄is imp̄statiē: & similiter ciues Ianuēses q̄ uocāt̄ huiusmōi mutua loca
 et ciues florētini q̄ talia mutua uel lucra taliū mutuoz̄ denarios mōtis nū
 cupe solēt: & tñ cōiter tenet̄ q̄ huius mōi mutua Venetoz̄ Ianuēsiū & flo
 rētinoz̄ sint licita ut satis diffuse p̄bat Laurētius de lādulsis ī quodā sp̄ali
 & satis app̄bato tractatu de illis denariis mōtis florētia. ergo &c. Sed in
 cōtrariū ē sñia dñi n̄ri yhu xpi q̄ oībus rōibus ac auctoritatibus hūanis: &
 angelicis merito & icōpabilit̄ er ē p̄ferēda. Ip̄e. n. ē uerus deus: ac p̄ hoc sū
 ma ueritas & sapiā q̄ falli non pōt: & sūma bonitas q̄ nullomō fallere uult.
 Audiamus ergo sūma cū p̄a. ac deuotione qd̄ ip̄e ad p̄positā qōnem dicat
 Ait. n. Luce. 6. Mutuū date nihil īn sp̄ates: mutuātes at̄. a. mutuo nō solum
 sp̄at sed exigūt aliqd̄ q̄a. 5. p. 100. singulo āno ex ip̄o mutuo. aliqd̄ at̄ ex mu
 tuo sp̄are. & nihil ex mutuo sp̄are sūt nō modo oppo. sed cōtra. q̄ nullus
 hō sane mētis negare pōt. ergo ip̄m. a. ē diuine legi cōtrariū siue oppo^m: ac
 p̄ hoc illicitū & peccatū: ergo nō est licitū.

Pro solutione huius qōis dei p̄cedēte gr̄a. 3^a. uidēda sūt. Primo qd̄ sit p̄
 se p̄ctm q̄a h̄ t̄gūt Pri^m & 2^m arg^a. / 2^m qd̄ sit usura qd̄ ī. 3. t̄gūt arg. / 3^m. de
 p̄ncipali quesito an. f. a. mutuū sit licitū.

Vātū ad P^m arti. dico q̄ p̄ se p̄ctm ē hūana opatio trāsiēs sup̄ īdebi
 tā materiā. Pro cuius euidē^a Primo notan^m ē q̄ hūana opatio du
 pliciter accipit̄. f. cōiter & p̄prie hūana opatio cōiter accepto uocabulo ē
 opatio ab hoīe facta: siue sit deliberata: siue nō: ita q̄ oīs opatio ab hoīe fa

ita ē hūana opatio: & ecōuerso oīs hūana opatio ē opatio ab hoīe facta cōi
 ter accepto uocabulo. Hūana uero opatio pprie accepto uocabulo ē opa
 tio ab hoīe cū deliberatiōe facta: q̄ iō pprie dicit hūana q̄a nō solū ab hoīe
 sed ab ip̄o hoīe ī q̄ntū hō ē. i. ī q̄ntū ab aliis aīalibus distīguīt: nullū. n. aīal
 p̄ter hoīem deliberate opat sc̄ d̄m p̄m ī. 3. de aīa. Et ī lib. iz. de aīalibz. Et
 Ithē dama. ī suis sūtis q̄ & expiētia satis declarat. Hāc distī. pōit. d. Egi. ī
 z. d. 40^a. q. 2^a. ar. pri. & sctus Tho. ī. pa. 2^e. q. 18^a. & cōiter pōit a Theo. ī. z. di.
 alegata q̄ ēt si a nullo pōeret satis rōabiliter ac distīcte pōit & magrāli locu
 tiōi ualde accomodata est: nō. n. pōt dici aliq̄ opatio pprie hūana si ēt bru
 to aliqua illi similis cōueniat sicut fricatio barbe: & eleuatio pedis quā fa
 cit uel exercet hō sine aliqua p̄meditatione & deliberatiōe. 2. notādū ē q̄
 materia hūane opatiōis ē obiectū ip̄ius hoc at ē illd̄ circa qd̄ fit hūana op
 atio: d̄r. n. obiectū ip̄ius hūane opatiōis id q̄ ip̄i hūane opationi obicit Vñ
 obiectū hūane frutiōis ē deus quo solo fruēdū ē ac p̄ hoc quo soli boni fru
 unt: aut res terrena puta diuitie honores & huius mōdi potētia: dignitas:
 terrena uoluptas qbus solū mali fruūt: uñ sicut obiectū uel materia amo
 ris ē id qd̄ amat: ita obiectū spei ē id q̄ sperat: & obiectū fidei est id qd̄ cre
 dit: obiectū blaffemīe quod blaffemat: & obiectū furti id qd̄ quis furat:
 & obie. omīcidii hō q̄ occidit: & ita de aliis bonis ac malis opatiōibz hūanis
 dici pōt. 3. notādū ē q̄ sicut debita materia hūane opatiōis ē illa res super
 quā rō nō uetat ip̄am opatiōem trāsire: ita īdebita materia ē illa sup quā rō
 uetat ip̄am hūanā opatiōem trāsire. Est. n. debitū uel iustū illud q̄ fit iux
 ta rōis dictamē: & īdebitū q̄ fit cōtra ip̄ius dictamē: ita hūane opatiōis de
 bita materia ē illa sup quā rō nō uetat ip̄am trāsire: & īdebita materia est
 illa sup quā rō uetat ip̄am trāsire. Per rōem at̄ itelligo sicut itelligi debet le
 gē diuinā de q̄ nulli dubiū est qn sit p̄fectissima rō: & legē naturalē q̄ nihil
 aliqd̄ ē qm ip̄a naturalis rō. i. naturaliter hōi īserta: siue qd̄ dā naturale lumē
 itellectus q̄ itellectū agētē uocat p̄us. 3. de aīa cū dicit itellectus agēs est hī
 tus ut lumē. Debita igr materia hūane opatiōis ē illa sup quā lex dīna: aut
 naturalis nō uetat ip̄am trāsire. īdebita at̄ illa ē sup quā talis rō uetat ip̄am
 trāsire. Exemplū de lege dīna res ppria ē debita materia hūani cōtractus
 q̄a nulla lex dīna uetat cōtractū hūanū trāsire sup rē ppriā. i. nulla lex dīna
 phibet aut uetat hōi cōtractare rē ppriā: res at̄ aliena est īdebita materia
 hūani cōtractus quia lex dīna uetat cōtractū hūanū trāsire sup rē alienā. i.
 uetat hōi cōtractare rem alienā īuito domino cū dicit: Nō furtū facies: Est
 .n. furtū cōtractatio rei alienæ īuito dño. Itē debita mate^a carnalis cōcupi
 scētīe ac uenerēe ē uxor ppria uel maritus pprius quia nulla lex dīna phi
 bet hōi carnaliter cōcupiscere uxore ppriā: aut maritū suū. īdebita at̄ ma
 teria talis cōcupiscētīe ē uxor aliena: & maritus alienns: quia lex dīna p
 hibet talē cōcupiām trāsire ī uxore alienā: & ī maritū alienū cū dicit: Non

concupisces uxorem pximi tui Exo. 20. Itē debita mā spei mutuantis est for
uel q̄ntitas rei mutuate. quia nulla lex phibet mutuātē spare fortē ipsius mu
tui. Indebita uō ē aliqd ultra dictā fortē. q̄a lex dīna phibet mutuātē sperare
aliqd ultra for. rei mutuate. cū dīc. Mutuū date nihil īde spātes: Ex^m. de lege
nāli q̄ nō ē lex dīna ueritas uel melius signific^r. cōplexe uer^x ē debita mā affir
matōis hūane. & falsū. negatōis. q̄a nulla lex nālis aut dīna phibet gnāliter
affirmationē hūanā transire sup tale uer^x aut negationē sup tale falsū: Inde
bita at mā talis affirma tōis ē significabile cōplexe falsū & negatōis uer^x. q̄a
lex nālis uetat hūanā affirmationē trāsire sup tale falsū. & negationē sup
uer^x cōsimiliter dici p̄t q̄ significabile cōplexe utile aīe uel corpori ē debita
mā hūane locutōis & iutile īdebita: Dixi notāter lex nālis q̄ nō ē dīna. q̄dā
n. ē lex nālis q̄ ē dīna. i. i sacra & dīna scriptura ānotata ut lex decalogi: & si
militer q̄dā ē lex dīna q̄ nō ē nālis ut lex p̄ceptoꝝ cerīonialium & iudicialiū
q̄ i testamēto ueteri & nouo scripta sūt. q̄dā ē lex nālis q̄ nō ē dīna. i. i dīna
scripta ānotata ut lex phibēs gnāliter mēdatiū. 9 stat. n. q̄ oē gēus mēdati
ē gnāliter lege nāli phibitū ut uolūt theoi i 3. sūt iag^x & tñ nulla lex dīna gnā
liter phibet mēdatiū. cōsimiliter forte dici p̄t de lege phibēte gnāliter oē
uerbū ociosū. s. q̄ sit nālis & nō dīna. q̄a nullibi uidet^r i lege dīna phiberi gnā
liter oē uerbū ociosū. nisi forte dicāus q̄ x̄ps tūc gnālī phibuit uerbū ocio
sū cū dixit. De oī uerbo ocioso reddet hō rōnē deo i die iuditii: 4. P̄cipat^r
nota q̄ sic p̄fata diffiō ē de mēte theologoꝝ ita ē de mēte cāonistag^x & mo
raliū phoꝝ. Pri^m declaraf. Nā Aug. q̄ ē dux & auriga theologoꝝ i lib. cōtra
mēdatiū dīc opa p̄ se p̄c̄a sūt supra furta blasfemie. cōstat at q̄ sic stuprū ē
hūana opatio cadēs sup īdebitā mām. i. actus uenereus cadēs sup uirginē i
nuptā. nel īnuptū. Ita & furtū ut patuit ex 3. notato. & blasfemia q̄a oīs mā
ē īdebita respectu actus blasfemie. nec. n. deū neq̄ aliq̄s creaturas blasfēare
i 3. & Mr sūt iag^x p̄ se iqt peccā sūt q̄ sic p̄uaricatōe fieri neq̄unt. Cōstat at q̄
talia sūt illa opa hūana q̄ cadūt sup īdebitā mās. 9 īdebita mā hūae opatōis
sūt illa sup quā lex dīna aut nālis uetat illā trāsire q̄ nihil aliud ē q̄ legē dīnā
aut nālē phiber tale opus i se īp̄o. i. nō rōne finis aut modi aut loci aut t̄pis
īpius. s. rōe ipsius actus i se ut magis patebit i seq̄nti notato: 2^m. s. q̄ p̄fata dif
finitio sit de mēte canoni. p̄bat. nā de regulis iuris i. c. estote dīc uenerabi
lis Beda q̄. n. dictū ē a fructib^o eoꝝ cognoscetis eos de māifestis dictū ē q̄ nō
p̄nt bono aīo fieri. s. licite ut supra blasfemie furtū & similia. Vbi glō. sup
uerbo stupꝝ hec iqt sūt sui nā mala. sup de iure iur. c. si x̄ps in fine uersiculi.
q̄dā: & sup de elec. p̄uēit. c. p^o. h glo. illa. cōstat at q̄ ea q̄ sūt de sui nā mala & q̄
nō p̄nt bono aīo uel bōa i tētiōe. i. bono fine fieri sūt p̄ se p̄c̄a ut magis īfra
patebit. P̄ 3^m ē ex dictis q̄ supra: furta blasfemie. s. p̄ se p̄c̄a: & q̄ sūt opa hūa
na trāsēūtia sup īdebitas mās. 3^m uō nūc p̄bo. s. q̄ p̄fata diffiō sit de mente
phoꝝ moraliū. Nā Ag. i 2. ethi. c. 6. Nō oīs iqd actio mediocritatē recipit

nā qdā statū ut noīata sūt prauitātē cōnexā hūt ut maliuolētia. ipudētia. & i
 ctibus furtū hoīcidiū. nā cūcta hec & huiusmōi dicūt qī mala ipā sint nō qī ex
 cessus aut defectus ipōz suple mala sint nunq̄ ergo ī illis recte facere dāf sed
 sēp deliq̄t nec ī illis ē qñq̄ ut o3 & qñq̄ nō & ut o3. sed simpliciter ī quolibet illo
 rū deliq̄t. eodē mō dicēdū ē de iniuria & ignauia & luxuria Nā si alif dicere
 mus ēē excessus & defectus mediocritatis. & excessus excessus & defectus de
 defectus. qī dicat si nō essēt aliq̄ opa q̄ essēt de se mala. & aliq̄ q̄ essent de se bona
 tūc mediocritatis. i. opatōis uirtuose q̄ ī medio cōsistit & iō mediocritas dī: ef
 se excessus & defectus. i. posset dari excessus & defectus quo talis opatio uirtuo
 sa fieret uitiosa. qā oīs excessus & oīs defectus hūane opatois ē uitiosus. cū oīs
 opatio uirtuosa ī solo medio cōsistat & sic pcedere ī īfinitū ī excessibz defe
 ctibz. qā ēt cuiusq̄ excessus posset dari excessus & cuiusq̄ defectus defe. Vñ sta
 tim subiūgit sī qmādmōm tēpātē & fortitudī ī ē excessus nec defectus quōiā
 ipē medie sūt & sup̄ me. sic nec illaz q̄s sup̄ dixiūs mediocritas ē nō excessus nō
 defectus sed utcūq̄ illa faciēs deliq̄t. Excessus. n. defectus nulla oīo ē mediocri
 tas. n3 mediocritatis ipius excessus ē aut defectus qī dixerit si actus tēpātē uel
 fortitudis nō ē aliq̄s excessus aut defectus quo talis actus possit fieri. malus qā
 ē p se & de nā sua bonus. ita nec illaz opationū q̄s dixiūs. s. adulteri furti & hoī
 cidii &c. est mediocritas aliq̄ aut excessus aut defectus q̄b alī bñ uel iuste aut
 uirtuose & sine pēto fieri possit. qā sicut ille sē de se bone ac p hoc nō pūt ma
 le aut iniuste fieri. Ita illa sūt p se mala & nō pūt aliquo bono mō aut fine lici
 te & bñ fieri uñ comētator sup̄ allegatis ue rbis pbi. qdā īqt accñtiū mala sē p
 nām suā nō scd̄ m additionē aut diminutionē ut detractio ī uerecōdia iuidia
 & qdā actionū ut hoīcidiū furtū adulteriū. hec. n. sūt ī se ipis mala ī oī hora &
 oīs res q̄ ex ipis ē mala. & similiter nō in extrēitatibz uitupabilibz. i. in uitiosis
 opationibus mediocritas neq̄ additio neq̄ dīnutio ut iniustitia timiditas
 incontinentia & si non sit uerūq̄ dīctū est erit additionis & diminutiōis me
 diocritas & additiōis additio & diminutiōis diminutio & sicut castitatis &
 fortitudinis nō ē supfluitas neq̄ indigētia eo q̄ sint mediocritates: medietas at
 est extrēmitas & finis: mō aliquo quo est indiuisibilis scd̄ m magis & minus
 sed se habēt in extrēitatibz. hec comētator p q̄ ultimate ex sūia Agz. intendit
 q̄ si cut q̄libet uirtus & q̄libet actus uirtuosus est ita indiuisibilis q̄ nō p̄t fieri
 nō uirtuosus p aliquē excessū aut defectū ipius. ita q̄libet excessus & q̄libet de
 defectus. i. q̄libet actus de se malus ac uitiosus ē ita indiuisibilis q̄ nō p̄t fieri uir
 tuosus p aliquē excessū aut defectū ipius. i. p aliqm bonū finē aut bonū mōm.
 Cōstat at q̄ q̄libet talis mala opatio. q. s. scd̄ m suā mām & rōnē mala ē nūq̄ re
 cte & sine pēto fieri p̄t sed sēp ī ea deliq̄t & peccat ut dicit Agz. & ē mala ī oī
 hora ut dicit comētator & ē hūana opatio trāsīēs sup̄ īdebitā mām ut de adul
 terio furto & stupro de q̄b exēplificat Agz. & comētator. q̄ ēt faciūt differē
 tiā īter actus p se malos & hītus p se & scd̄ m nām suā malos nā sicut adulteriū

b

& furtū s^c opatiōes hūane p se male. Ita 7 hitus generati ex talib⁹ opatiōib⁹ s^c
 hitus p se mali ut auaritia q̄ generat ex frequēto furto & luxuria q̄ ex iterato
 sepius adulterio generat. Sed dicis forte q̄ sicut unus actus uirtuosus ē alio ma
 gis uirtuosus q̄a cū maiori affectu sit. Ita & unus actus uitiosus est alio magis
 uitiosus eadē uel cōsimili rōe g^o sic i actib⁹ uirtuosis est excessus & defectus &
 mediocritas. Ita & i actib⁹ uitiosis & p se malis. Breuiter dico q̄ sicut in actib⁹
 uirtuosis p̄t esse excessus & defectus nō uitiosus nō aut uitiosis: ita & i actib⁹
 uitiosis & p se malis p̄t esse excessus & defectus non uirtuosus. nō aut uirtuo
 sus & licitus. Primū declarat. Nam q̄ in actu uirtuoso & p se bono possit esse
 excessus & defectus nō uitiosus. i. non faciēs ipm actū uitiosum hoc satis pro
 bat ar^m dubii: q̄ uero nō possit in tali actu p se bono & uirtuoso esse defectus
 uitiosus. i. faciēs ipm uitiosū declaro. Si. n. i actu Iusticie sit defectus uel exces
 sus faciēs ipm uitiosū tūc ip̄e erit actus uitiosus & cōsequē nō erit uirtuosus
 ergo nō est actus Iustitie. Cū. n. Iustitia sit uirtus: oīs actus Iusticie est uirtuosus
 & nullus uitiosus. Implicat ergo cōtradictionē in aliquo actu uirtuoso esse ali
 quē excessum uel defectū uitiosū. q̄a ex hoc seq̄ eūdem actū esse uirtuosū &
 nō esse uirtuosum quod est expressa cōtradictio. cōsimiliter p̄bari pōt q̄ im
 plicat cōtradictionē in aliquo actu p se malo esse aliq̄ mediocritatē uel aliq̄
 excessū aut defectū faciēte ipm esse nō uitiosū uel uirtuosū. q̄a ex illo sequit̄
 eūdem actū esse uitiosum & nō uitiosū q̄ est cōtradictio: q̄ aut in aliquo actu
 p se malo possit ēē aliq̄s excessus uel aliq̄s defectus uel aliqua mediocritas nō
 faciēs ipm uirtuosū satis p̄bat argumentū p dubio & sic patet 2°. hoc tamē
 magis ex sequenti notato patebit: 5° principaliter notādū est q̄ licet omnis
 hūana opatio trāsciens sup debitā materiā sit p se. i. ex suo genere bona. ad hoc
 tamē q̄ aliqua hūana opatio sit moraliter bona. i. licita hoc nō sufficit. f. q̄ trā
 sseat sup debitā materiā. Primū declarat nam sicut ad opus p se malū sufficit
 q̄ trāseat sup indebitā materiā ut p̄batū est. Ita ad hoc q̄ aliq̄ hūana opatio sit
 p se. i. ex suo genere bona sufficit q̄ transeat super debitā materiā ut patuit
 ex 3° notato. 2° etiā declaratur. Nam ad hoc q̄ aliqua humana opatio sit mora
 liter bona sit & licita requirunt quinq̄ circumstantie siue bonitates. P^a est bōi
 tas mae. f. q̄ cadat sup debitā mām alias. n. nō esset ex suo genere bōa & ḡnter
 nec moraliter bona. hec dicif̄ p^a bonitas moralis actus & dī bōitas ex genere
 ita q̄ oīs hūana opatio habens talē bonitatem est bona ex genere suo. dī etiā
 bonitas nālis. q̄. f. cōpetit illi ex natura ipsius opationis itaq̄ oīs hūana opatio
 habens talē bonitatē est bona ex natura sua & oīs cui deficit talis bonitas est
 mala ex natura sua ut patet ex dictis Philosophi. & comen. in precedenti no
 tato allegatis: dī etiā bonitas ex ḡie ipsius opationis accipiendo li genus pro
 li species eo dicendi mō quo dicere solemus humanū genus. i. humana species.
 Item dicitur etiam bonitas ex obiecto. q̄a materia humane opationis est eius
 obiectū ut supra notato 2°. patuit de huius nominibus huius bōitatis humane

opatōis uide si placet. S. Tho. i p^a 2^e. q. 18 articulo. 2°. & dñm Egidii i 20. d. 40.
 q. 2ª arti. 2. Scd^a a bōitas uel circūstātia q̄ requir^t ad hoc u t aliqua hūana opatio
 sit licita uel moraliter bona est bonitas finis. s. ut fiat bono fine: & a bōitas mōi
 ut bono mō fiat. 4^a. loci. 5^a. tēporis ut. s. loco & tempore congruo fiat. Sic. n.
 requirunt oēs p̄fate bonitates & circūstantie ad hoc q̄ aliqua humana opatio
 sit moraliter bona & licita q̄ cuiuslibet illaz opposita data i aliqua humana
 opatione ip̄a foret moraliter mala. i. illicita. Cōstat. n. q̄ qlibet opatio hūana
 cui deficit prima bonitas ac p̄ hoc q̄ transit super indebitam materiā est mo-
 raliter mala cum ex sua natura mala sit Similiter qlibet hūana opatio cui iest
 oppositū. 2^e. bonitatis. i. q̄ fit malo fine est moraliter mala. i. illicita q̄ tuncūq̄
 cadat sup̄ debitā materiā & bono mō ac loco & tpe cōgruo fiat: & ita de alijs
 tribus mō suo dicat. hec est sententia domini Egidii. S. Bonauenture. Gerardi
 Sen. Gregorii Arrimiū. & Thome de Argentina i 2^a dis. 40. & Sco. in primo
 dis. 17. Ad 2^{am} questionem §. oppositum. & in 2. dis. 40. q. unica. & in 3. dis. 15. q.
 2^a. & in 4°. dis. 14. q. 2^a. articulo 2°. & in quolibetis. q. 18a. articulo primo. per to-
 tum & S. Thome p^a 2^e. q. 18 articulo. 2°. & Dionisii in libro de di. no. c. 4. di-
 centis. Bonū est ex causa integra: malū autem ex particularibus defectibus. i.
 opus bonū moraliter cōsistit in integritate predictaz. s. bōitatū malū at mo-
 raliter in particulari defectu unius illaz. Ita q̄ ad .h. ut sit malum moraliter. i.
 illicitū sufficit defectus unius illaz. sic. n. prefata uerba. S. Dionisii predicti ma-
 g^ri exponūt & breuiter hec est oīum Theologoz & moralū Phoz sentētia
 quā si oēs tacuissent rō ip̄a cui nō p̄t iure cōtradici dictat & clamat: Cōstat. n.
 q̄ ad bonitatē moralis actus requir^t p^a bōitas. s. materie uel obiecti eo q̄ adulte-
 riū cui inest eius oppositū nō p̄t ēē licitū siue moraliter bonū q̄ tuncūq̄ debitis
 fine: mō: loco: & tpe fiat ut i. 3°. art. huius tractatus cōclusiōe p^a ap̄issie declara-
 bis: Itē alere esuriētē ē opus ex suo gñe bonū si tñ fiat malo fine puta pp̄ stupre
 finaliter. aut malo mō uel tpe aut loco īdebito erit malū moraliter & illicitū:
 Similiter fraterna corectio est bonū opus ex suo genere q̄ tñ si fiat malo mō
 i. uerbis nimīū asp̄is iniusta erit: cōsimiliter dicendū est si ad malū finem pu-
 ta ad cōfūdendū ip̄m fr̄em & si i loco & tpe nō cōgruis: Itē mercātia est opus
 ex suo genere bonū. i. licitū. & tamen si fiat i loco īdebito puta i tēplo dei red-
 det ex hoc iniusta q̄ tuncūq̄ alias bono fīe & bono mō ac tpe cōgruo fiat: qd̄ pa-
 tenter oñdit dñs n̄r qñ expulit uendentes & ementes de tēplo: cōsimiliter si fiat
 tpe īdebito puta dieb^o dñicis. aut malo mō. q̄. s. uilius emat uel carius uēdat
 res ip̄a q̄ ualeat notabilis & sciēter mala & illicita erit Ex p̄dictis seq̄ p̄rio q̄
 licet oē p̄ se peccatū sit actus moraliter malus nō tñ ego. P^m patet q̄ oīs hūana
 opa^a moralis bōa & licita hēt oēs p̄dictas. s. bōitates uel saltē nō hēt oppositū
 alicui^o illaz & qñt hēt p̄ria: q̄ ē bōitas ex mā uel ex obiecto siue ex gñe uel bōi-
 tas p̄ se uel ex nā sua & rōe. Ita q̄ si ē bōa tali bōitate. rō talis bōitatis ē rō talis
 opatōis. si mala. rō talis malitie ē rō ip̄us opatiōis male. oīs ergo hūana opatio

moraliter bōa ē bōa ex gñe & obiecto suo ac p hoc ex sua rōe bōa. 2^m. uō notū ē ex dcis qā nulla opatio hūana malo fie aut malo mō aut ī debito loco uel tpe scā ē moralit^r bōa q̄tūcūq; sit ex suo gñe p se bōa: 1^a. seq^r q; licet oē p se peccatū sit actus moralit^r malus nō tñ e⁹. Primū patet qā oē p se pcc^m ē hūana opatio cadēs sup īdebitā mām ac p hoc & cui deficit p^a bōitas actus moralit^r bōi oē g^o p se peccatū ē hūana opa⁹ moralit^r mala ac p hoc illicita: scd^m uō notū ē qā elemosia uel rfectio esuriētis fialit^r facta pp stup^r & sili^r ffr^a na corfctio malo mō scā & mercātia ī loco uel tpe ī debito scā ē opatio moralit^r mala & nullū illo^r ē p se peccatū: 3^a. seq^r q; oīs hūana opatio in seipā dīne uel nāli legi cōtraria ē p se peccatū. Declarat^r nā qdā ē hūana opatio in seipā. i. ex nā & rōe p^a pria. dīne aut nāli legi cōtraria ut illa q̄ se ipā dīna aut nāli lege phibet^r. ut fur tū blasfemia adul^r iū mēdatiū. & cōstat q; oīs talis ē p se peccatū qdā at ē dīne uel nāli legi cōtraria nō ī seipā uel ī sua nā sed ī ali q̄ circūstātia finis aut mōi aut loci aut tpi^s. ut illa q̄ nō ē dīna aut nāli lege ī seipā sed ī aliq̄ dictāz circūstātiāz phibita. puta alitio paupis nō ē ī seipā phibita lege nāli aut dīna sed ī aliquo eius fine. qā. f. aliq; eius finis ē ī se phibitus ut illa q̄ sit pp stup^r fialit^r. cōsili^r merchātia nō ē ī seipā dīna aut nāli lege phibita. qā sic nūq̄ foret licita. sed in suo mō & ī aliquo tpe aut loco aut et ī suo fine. phibitū ē. n. lege dīna ne dieb⁹ dñicis aut ī locis sacris mercātia fiat. phibet et lex nālis. ymo & dīna saltē īplici^t te ne mercātia malo mō fiat. i. ne r^s uilius aut carius notabil^r & sciēf uēdat^r aut emat^r q̄ ualeat. licet ergo nō oīs hūana opatio phibita lege nāli aut dīna ī aliq̄ dictāz circūstātiāz. f. finis mōi loci & tpi^s sit p se pcc^m tñ oīs hūana opatio ī seipā dīna aut nāli lege phibita est p se pcc^m: 4^a. seq^r q; A. mutuū ē p se peccatū tū qā ē dīne legi ī se cōtrariū ut p³ ex ar. p pte affirmatiua. q. tū qā includit hūana opationē trāseūtē sup īdebitā mām. f. illā spē recipiēdi ultra for. mutui sigulū denariū &c. q̄qd. n. ultra for. mutui spāf ē īdebita mā spei ipius mutuātis q̄ solū sortē ipam spāre ex mutuo debet uel p^t licite. ut p³ ex. 3. notato tū qā ē usurariū mutuū ut ī seqⁿti articulo patebit. & oē tale mutuū ē p se peccatū: 5^a. seq^r q; opinio tenētū. A. mutuū ē licitū ē cōtra eoz p^aciuos magi⁹ stros ymo cōtra oēs theo. & p⁹hos morales. qā tales asserūt & tenēt hūana opationē cui deficit p^a bōitas moralis auctus uel actus moralit^r bōi q̄le ē. a. ēē licitā ac p hoc moralit^r bonā. qd^r ē cōtra sc^m bona. & Scotū. ut q³ ex. 5. notato q̄ sc^m eoz p^aciui mag⁹ri. nā p^adicātes. A. mutuū ē licitū ut plurimū ff t^res mīores ex quo rū ordie fūeg^rt bōa. & Io. Sco. p³ et q; hec oppiō ē cōtra oēs theo & morales p⁹hos. qā oēs theo. & morales p⁹hi tenēt q; ad hoc ut hūana opatio sit moralit^r mala & illicita sufficit defectus uel oppositū unius illaz qnq; bōitatū ut p³ ex allegato. 5. notato: Arguat^r g^o sic formalit^r. a. ē licitū g^o ē hūana opa⁹. moralit^r bōa. sed. a. ē p se pcc^m. g^o aliqd^r p se peccatū ē licitū. ar. bonū. & cōclusio ē cōtra oēs theo. & morales p⁹hos. qā ex ipā seq^r q; aliq̄ opatio cui inest oppositū p^a bōitatis moralis sit licita g^o aliq̄ pmissaz ē cōtra eosdē. nō mīor ut p³ ex dictis

i illo. s. notato. g^o maior. s. ista. a. e. aliq^o opa^o huana moralit^o boa. i. licita. & hec
 maior e opinio illoz. g^o pfata opinio e no solu co p^ocipuos mag. auctoz ipius
 sed oia oes theo. & morales phos: Co tra pfata diffion e. s. p se p^oti ut clarior
 fiat multiplici ar. Po sic. Nulla huana opa^o e mala. g^o nulla e p se mala & cose
 qnt nullu e p se p^otm utraq^o 9^a n^a pbo a^ois. qa ois huana opa^o e ens. g^o ois hua
 na opa^o e bonu & qnt e boa. g^o nulla mala. a^ois primu e manifestu & pria 9^a p^o
 qa ens. & bonu ouertit. & za uidef na sic ista. mulier e aliqd^o bonu g^o mulier e
 boa 3^a uero p^o ab affirua unius dispati ad negatiua alterius uel breuius p^o ex lo
 gica: 2° Nulla huana opa^o het mam cu ois huana opa^o uideat ee qda forma
 si plex. g^o nulla huana opa^o e trāsies sup idebita mam aut debita. & qnt nulla
 opa^o huana e p se boa aut mala: 3. Omissio q^o q^o omittit qd^o lex dina aut nalis
 dictat e p se p^otm. qa e p se trāsgrfssio dine uel nalis legis & tn no e huana opa^o
 & c. cu omissio pura negatione uideat iportare. ac p hoc uidef q^o ois omissio
 nihil sit: 4. Opa^o q^o ho i sacris constitutus o trahit matrimoniū e huana opa^o cadet
 uel trāsies sup idebita ma. qa cadit sup ma. sup qua ro. i. lex positiua uel can^a q^o
 ro ee uidef phibet ea trāsir. & tn i e p se p^otm qa oe p se p^otm e & fuit & erit
 sep p^otm qncuq^o ppetrata fuit aut ppetrabif ut patet ex auctoritate. phi & co
 metatoris i 4. notato adductis qd^o i coueit pfato co tractui matrimoni q^o talis
 actus fuit i lege atiq^o licitus. ymo & i noua adhuc e licitus alicubi. s. ap^o gracos g^o
 & c. Ad p^o dico q^o q^odruplex e boitas huane opatois. s. nalis gnalis moralis &
 meritoria. p^a e entitas siue na uel eentia ipius huane opatois siue melius enti
 tas uel na uel eentia q^o e ipsa huana opa^o. qlibet. n. res i seipa osiderata e ens uel
 entitas qda. ut copat ad itellectu e uera uel ueritas qda. ut at ad appetitu opat
 e bonu uel boitas qda. sic. n. ois res mudi e ab aliquo appetibilis ita & ois res
 e boa. qa oe bonu e appetile & e g^o p^o ethi. c. p^o. u^o i ois res mudi e boa tali boi
 tate. s. nali ac p hoc nulla e mala malitia opposita huic uel nali boitate ut pbat
 p^o ar: boitas uo gnalis huane opatois e boitas ex g^oie uel ex obiecto aut ma ip
 sius de q^o sup dictu e: boitas at moralis e boitas illaz. s. circustatiar. uel boitatu
 i. aggregatu ex iis: boitas uo meritoria e i^a q^o ultra morale boitate exigit boita
 te p^oicipii a quo p^oicipalit elicif. i. boitate uolutatis q^o e p^oicipalis ca huana
 opationu. ad hoc. n. q^o aliq^o huana opa^o sit merie boa rgrif q^o sit boa mora^o ac
 p hoc q^o sit boa ex g^oie & boa n^atr uel etitatie. & ulf hoc q^o eliciaf uel pcedat
 a uolutate boa. i. gra & chari. iforata: Ad ar. g^o p^o q^o ipm cludit nulla ee opa^o
 ne moralit^o mala. i. mala malitia oppo. entitati uel boitati etitatie cu quo stat
 q^o aliq^o sit mala ex g^oie suo & moralit^o mala. pt et negari i^a 9^a. ois opa^o huana e
 bonu g^o ois huana opa^o e boa. & co pbat a ouetibili ad uer^e negat q^o sit a ouer
 tibili. ad uer^e qa l^o li. bonu substatiue sup^otu sit uer^e cu li ens. tn nec li bouf nec
 li boa ouertit cu li bonu aut cu li es sic substatiue sup^otu cu hui^o. adiectiua adie
 ctue sup^ota in masculio & femino g^oie p se sup^ota no heant ppria significata &
 qnt nullu tale ouertit cu aliq^o termino cathe. q^oia sc li ens & li bonu trāscédēf

fūpta ut sumūf i ar.ymo cū nullo terio alio a fe ouertit aliqd tale adiectiuū cū
 de nullo terio uerificet affir. & pōalit ut fatis dixiū i cōmētariis fup logica
 Pauli ueneti: Ad 2^m q^d t plex ē mā. f. ex q^d ut illa q^d ē alf a ps pōfitti i q^d ut oē fū
 ē mā fūe forme: & circa quā ut obm q^d dī hoc. 3°. mō mā fūi actus ficut dīciū
 q^d color ē obiectū & mā circa quā uifiois & fōul audiciois: & q^d libet obm fcie
 dī mā circa q^d. f. uerfat ipā fcia. cōcedo g^o q^d nulla hūana opa^o pīpue de q^d est
 fermo hē māz ex q^d pōat ut pbat ar. aliq^d tū hūana opa^o hē māz i q^d ut itellectō
 & uolūtio & q^d hē māz circa quā de q^d fola ex fermo i pītiar. Ad 3^m nego ma
 iorē. f. q^d actus quo exiū i facris oītrahit matrioniū fit p fe pec. 9 p fe pec. opa^o fit
 cui oīs fimilis fū fuit & fū erit pec. q^d 9 q^d ppe^m. fuit uel erit ut dīc. Agz. & cō^r.
 Et cū dī q^d oīs trāfgrēfio dīne legis ē p fe pec. hoc negari pī. qā nō accipit. h ly
 p fe pec. p eo cui p fe ppetit diffio pēti tūc. n. oē pec. ēet p fe pec. f. p eo folo q^d i
 fēipō ē dīna uel nāli lege phibitū & 9 nē p eo folo q^d ē trāfgrēfio pcepti nega
 tiui i fēipō q^dle nulla omiffio ē. Cū. n. pec. omiffiois fit oppo^m. pcepto affirma^m
 q^d nō ad fēp obligat fīc negatiui cui oppo^r. pec. 9 omiffiois. fēq^d q^d nulla omif
 fio ē fēp pec. q^d 9 q^d fuit uel erit l. 3. n. fēp tenearis nō piura^r nō blaffēare & 9 nē
 fēp pecces cū piuras aut blaffemas. n. tū fēp teneris adora^r deū & 9 nē nō fēp
 peccas q^d nō adora^r ipfū deū: uel dīc breuius & forte melius q^d oīs talis omif
 fio ē p fe pec. q^d ē omiffio dīni pē. & nega q^d talis omiffio nō fit hūana opa^o &
 9 nē negū ē q^d fit pura neg^o uel pri^o hūani actus. omiffio. n. q^d ē pec. icludit ppo^o
 & uol. omittēdi. ymo uidet q^d ipā uolūtas. uel delibatio omittēdi id q^d dī p
 cipit fieri debē fit fōralit ipz omiffiois pec. 9 fīe delibatioe nullū oīo mōtale pec.
 ēe poffit: oīat at q^d talis deliba^o & talis uolū^o ē q^d poffi^o. & ē q^dā hūana opa^o ca
 dēs fup idebitā mā. q^d ē omiffio ipā. iō oē pec. omiffiois ē p fe pec. accipien^o g^o li
 omiffio p pecc^o omiffiois dīcēti ē oēz omiffioez ēe p fe pec. fī tū accipit fōralit
 nō ē p fe pec. f. mā p fe pēti uū fīc uolūtas omittēdi q^d dīa lex mādat fieri debē
 ē f nēfgrēfio dīne legis fōlū p tpe q^d pcep^m affir. obligat. ita p oī 7 folo tali tpe
 ipā omiffio uel omittēdi uolūtas ē pec. Ad 4. nego mīorē cēffa maior. ad p
 bationē nego q^d hui^o cōtractus fīc hūana opa^o cadēs fup māz fup quā rō ue tat
 ipaz cadē uel trāit qā nulla lex poffi^o ē rō. p cui^o euidētia fciēti ē q^d duplex ē lex
 f. nālis & poffia: lex nālis ē euidēs rō dīctās q^d agēi uela q^d abftien^m fit uel q^dā
 lex i hui^o euidēti rōe fūdata: Ex^m pē ut i^o oīo. oē bonū ē diligen^o. ē rō uel oīo
 euidēti dīc. al q^d agēi. .i. q^d diligen^o fit euidēti i q^d ex fīnif fūf. cognito. n. q^d ipius
 fīnif ipōta^r fīati itellectus affētīt illi. ex^m 2° i^o oīo. quolz hoīe deus ē magis dili
 gēdū fī ē rō euidēs ex ppruis fīnif f. i rōe euidēti fūdata. f. ipfata euidēti rōe p
 quā h fīc fit euidēti. oē bonū ē diligēdū. g^o oē magis bonū ē magis diligen^o. deus
 ē oī hoīe magis bonū g^o ē oī hoīe magis diligēdus talis g^o oīo ē lex nālis nō qā
 fit rō euidēs dīctās. & c. f. qā ē rō uel oīo i euidēti rōe fūdata dīctās q^d agēi aut
 a q^d abftinēdū fit q^d at talis rō uel oīo dī lex nālis q^d uel ē nālis rō. i. rō nālis
 hoī fīerta uel oīo nālis hoī n^o aut oīo ipā euidēti & nāli rōe pbatā uel pbāda

aut manifestada: Lex at posita. e lex q nec e talis ro euides nec tali euideti roe pba
da q io dr lex posita. qa sic aliq rois euidetia posita e uel qa posita qda e. na posita
scdm Phu i p^a poste. e oio qua no e. i. no atigit mostre. i. nali roe pba uel eui
deti facei nec e necc queli docen hre. i. no e nece queli hnt usu rois ei. stat
notis finis eius asseit. p hoc. n. q dic qua no atigit mostre inuit q nulla posi
tio. pt nali roe fieri euides. p hoc uo q dic. nec e necc & c. oñ dit q nulla posita. e
euides ro: lex g^a posita q e qda posita e lex illa q no e euides ro nec i euideti roe
fudata: talis e lex mere ciuilis. pu q iubet fure suspedio puri: & lex caonica q
phibet ne i sacris ostitutus matrimoniū otrahat. qa neutra illaz e ro euides uel i
euideti roe fudata ut possit euideti roe pbari. ymo ois lex mere ciuilis aut me
re caonica e lex positiua ac p hoc nulla talis e ro euides. uel i euideti roe fuda
ta & gñt nulla talis pot dici ro. Notater dixi mere ciuilis aut mere canonica.
qa & i corpore iuris ciuilis: & i uolumibus uel copillatiōibz iuris canonici sūt
aliq pcepta iuris nalis ut satis pz aliqlit expto i illis iuribz bn g^a negatū e q lex
ca. phibēs i sacris ostituto matri. otrahē sit ro qa ipa e mē cano. ac p hoc posita:
& nulla posita lex e ro q nulla talis sit euides ro uel euideti roe pbabilis. z. ar.

q Vātū ad. z. ppositoz ar. Panor. i. sūma de usuris. pt iqt usura sic diffiri
Usura e lucru mutui ex pacto debitū uel exactū. & Inno. eo ti. c. p^a: usu
ra iqt e lucz ex mutuo pacto debitū uel exactū. s. hec diffio cū p^a oio cō icidit
cū idē sit oio lucz mutui & lu. ex mutuo: s. hosti. alit diffinit pstatū uoca. dicēs
Usura e qcqd solutiōi rei mutuate accedit ipius usus rei grā pactiōe it po^a. uel
itētiōe hita ex otractu. Cōtra has diffi. arguo & pri^a sic: Nullū lucz e pec. ois
usura est pec. g^a nulla usura e lucz. g^a n^a ex log^a. maior uō declarat. qa oē lucz
e bonū corpale aut spūale aut ef nū: nullū uō pec. e tale bonū. cū oē pec. sit malū
culpe. g^a nullū pec. e lucz. & gñt nullū lucz e pec. cōfirmat qa ois hūana opa^a
e illd q^a lucz aut dānū acqrit. & nullū tale e lucz. maxie lucz usura. de quo so
lo ipntiaz e sermo. unde sic adulf iū pprie loqndo nō e ples ex adulf io susce
pta uel acqfita. s. potius e hūana opa^a q talis ples acqrit uel suscipit. Ita usura
nō e lucz usurariū s. potius hūana opa^a q tale lucz acqrit. go nec pa. nec z^a. dif
finitio bene posita e. qa ut q dic usura e lucz. ymo nec. z. qa et oē qd accedit
sorti rei mutuate e lucz ipius mutui. pcpue qd accedit tali sorti ipius usus rei
grā: mutuū. n. nihil aliud e q cōcessio usus rei q mutuat: z. arguo spēalit otra
duas. Primas qa neutra illaz cōpetit usure mēali q sine pacto tacito uel expsso
q mutuat spe i lucro pīcipalit posita ita q sic tali spe mutuat q alias. i. sine ta
li spe non mutualet. utraq. n. pdictaz diffinitionū dicit usura esse lucrum ex
pacto debitū uel exactū. ergo utraq. illaz e mius bene posita. 3^a: Sicut omne
lucz mutuati ex pacto ipius debitū e ab illo intētū. qa nemo facit pactū de ha
bēdo illo qd nō itēdit habere. Ita & oē lucz ab eodē. i. mutuāte exactū est ab
eodē itētū qa nōo exigit id qd hre nō itēdit. go p utroq. illoz f mīoz. i. pacto
debitū ut exactū sufficiebat pōer li itētū. & gñt ut q dictaz diffitōz e supflua

ac p hoc n̄ bñ posita. q̄a i diffiōe nihil supfluu pōi d̄z scđm Phū. 6. to. c. z. imo &
3^a. supflua ē & nugat^a i q̄ ponūt isti t̄m pactōe i f po^a uel itētiōe h̄ita ex cōctu
ubicūq. n. ē pac^o de accessiōe aut lucro ibi & itētiō de eodē: Cōfirmat nā dicit
Arg. i eo. li. 6. to. q. posito p̄ticulari. i. m̄ius coi i diffiōe si pōat postea magis cōe
nugatio ē. cōstat at q. li pactiōe i f posita ē m̄ius cōe q̄ li itētiōe h̄ita. q̄a oīs q̄ fa
cit pactū de aliq^o h̄ndo itēdit illd̄ h̄re & n̄ e^o. g^o pos. i dicta diffiōe li pactiōe
iterpōita. frustra uel nugatorie pōit li itētiōe h̄ita: 4 cōtra eādē diffiōe. 3. ar.
sic. Posito q. ego mutue tibi. io. hac itētiōe ut i fine āni rddas mihi. ii. sic tñ q.
et si nō sparē uel itēderē h̄re illd̄. ii. oīo tibi mutuarē ex carita. uel bēuoa & q.
nullū pactū taciū uel exp̄sū faciā tecū de r̄cipiē illo. ii. & q. i h̄e āni ex mera
libtate rddas mihi ulf sor. illoz. io. illd̄. ii. p grā mutui q. spabā. hoc dato q̄stat
q. illd̄ ii. accedit sor. rei mutuate ip̄ius usus rei grā & itētiōe h̄ita ex cō. i. i.
ex mutuo & tñ illd̄ ii. n̄ ē usura aut lucz usurariū ut ifra patebit ergo diffiō
ip̄a cōpetit altes i a cōtēto sub diffiōe uel a signi. diffiōi ergo nō ē bñ posita. 5.
usura n̄ ē diffinibile g^a q̄l̄ dictaz diffiōnū ē male posita 9^a. n^a q̄a eius qd̄ n̄ ē
diffini^c nulla diffiō assignari. d̄z g^o oīs diffiō assignata alicui i diffini. q̄le d̄r hoc
uoca^m. usura ē i debite assig^a. p̄bo āns. si usura ē diffini. a theo. aut a iurista ē dif
fini. nō a theo. ut d̄r. q̄a nō ē mā theo. s̄z can^a uel iurista. nec a can^a. q̄a ut d̄r ab
aliis nō ē mā cano. s̄z theo. g^o. a nullo diffini. ē p̄fatū uoca^m: p̄p̄ ista ar. q̄ meo
qd̄ iuditio nō s̄t pui pōderis ut ifra patebit sit hec p^a 9^a l̄ p̄fati doc. i. p̄p̄rie ac
cepit ac diffin. hoc uoca^m usura. tñ hui^o i p̄p̄rietas n̄ ē ap̄ ip̄os. ymo nec ap̄ ali
os culpabilis. P^m. declarat uel poti^o iā declaratū ē ex p^o ar. cū ei^o cōfirmatiōe p̄q̄
declaratū ē q̄ usura n̄ ē lucz p̄p̄rie loq̄ndo. s̄z h̄uana opa^o. q̄ lucz ip̄m acq̄rit
ac p hoc q̄ hoc uocabulū usura n̄ significat p̄p̄rie lucz aliqd̄. s̄z potius opatio
nē ip̄am q̄ lucz ip̄m acq̄rit. Cōstat at q̄ p̄fati doctores accipiūt p̄fatū. uoca. n̄
p̄ dicta opatiōe s̄z p̄ ip̄o lu. ergo ip̄i nō p̄p̄rie s̄z i p̄p̄rie accipiūt ac diffiniūt p̄
fatū uo. z^m. uō nūc declarat q̄a huius acceptio l̄ i p̄p̄ria tñ cōi usui loq̄ndi ē plu
rimū acomodata quo dicē solēus rē furto acq̄sitā ēē furtū & usuras ēē r̄stituē
das: cōstat. n. q̄ h̄uana opatio q̄ p̄p̄rie d̄r usura & pecca. nō ē r̄stituēda. ymo nec
r̄stitui p̄t. s̄z ip̄m usurariū lucz r̄stitui d̄z: Ad iuristas at maxie p̄riet suas discri
p̄tiōes accomodare cōi loq̄ndi usui cū ad ip̄os p̄treat de uulgarū sermōibz q̄
b̄ h̄uani cōtractus & obligatiōes fieri solēt iudicare. uñ & ap̄ ip̄os ut iqt p̄aor.
Ipe cōi f̄usus loq̄ndi p̄p̄rie uerboz significatiōi p̄ponēdus ē. nō ē ergo talis i p̄
p̄rietas ap̄ ip̄os iuristas rēphēibilis. ymo nec ap̄ alios ut p̄dixius. & p̄cipue ap̄
theo. ap̄ quos p̄p̄ria uer. significatio ē maxie pōderāda tū q̄a & eoz plurimi ac
p̄cipui p̄fatas diffiōes ap̄bant p̄serti quo ad illā p̄ticularē usura est lucz. ut Gre.
Arim. i tractatu. de imp̄stātis Vene. & Gera. de senis in suo tractatu de usuris
& alii maḡi i 4. dis. i. s̄. tū q̄a ēt theo. autēfici p̄fato mō ip̄o uocabulo usi s̄t. nā
Hie. i. 4. q. 3. c. putāt dicit. Putāt qd̄a usuras tātū ēē i pec. q̄ puidēs d̄ina scrip̄a
oīs rei aufert supabū dātā & ut plus nō accipias q̄ dedisti. Itē aliq̄ p̄ pec. fenera

ta solēt mūscula diuersi generis accipe & nō itelligūt scripturā usurā apellar
 sup abūdātiā qcqd ē illd' si ab eo qd' dederis plus accipias. h. r. & Amb. i. l. de da
 uid & f' n' sūptiue eisdē cā & q. c. pleriq' esca iqt usura ē & uestis usura ē & q' cūq'
 acce. sor. usu. ē q' uis nō ē ei ipōas & i. c. usu. i. f'ie diē Gra. ymo ex p' d'cis aucto. ac
 ēt ex uer. oculi agat cludit dicēs. ecce euidēt o'ndit q' qcqd ul' sor. exig' usu. ē.
 2^a. 9^a proprie recipiendo hoc uocabulum usura possumus nouam ipsius
 diffinitionem assignē sic. V'sura ē p'mutatio usus rei q' mutuat. accip^o. li p'muta^o
 ut ēt se extēdi t ad itētioalē p'muta^o. ita q' p' ipas diffiōez itelligat q' oīs p'muta^o
 usus rei q' mutuat siue sit realis siue itētioalis tātū sit usura & p' hoc extendat di
 fiōe ad mētalē usurā q' nō f'aliē s' tātū itētioalit uēdit' uel p'mu. usus rei q' mu
 tuat. ut cū tibi mutuo. 100. ut i' f'ie āni f'ddas mihi. 110. ita q' nō mutuarē tibi nisi
 illd' deci^m sparē de q' tñ nullū pactū tac^m. uel exp'ssū facio tecū: Dixi g^o p'rio p'
 muta^o q' nō sp' lucz usu. est pecu^a. s' q' nō res q' nō ē pecu^a utz ex auctoritatibz
 Hyerol. & Amb. qñ. n. lucz usura. est pecu^a tūc usu^a ē uēditio usus rei q' mutuat
 q' oīs p'muta^o rei q' nō ē pecu^a i' pecu. est uēditio p'prie loq'ndo. & e^o 9^a. oīs mu
 ta^o pecu^e i' rē q' nō ē pecu^a ē ēptio. qñ uō lucz usu. nō est pecu^a s' alia res q' cūq'
 & q' liscūq' sit i^a dūmō possit pecu^a extiari usura nō ē uēditio s' p'mu^o usus rei
 q' mutuat i' illā rē: 2^a. dixi rei q' mutuat & nō dixi pecu^e q' mutuat ut p' hoc de
 notef q' nō solū i' mutuo pecu^e cōsistit usura s' ēt i' cuiusq' al' ius rei mutuabilis cōsi
 stē p't. q' at sit res in q' bō mutuū ēē p't statī dicē: 3°. dixi q' mutuat ut p' hoc notef
 q' nō ē usura siē mutuo exp'sso uel palliato. i' mutuo qdē exp'sso. ut cū mutuo ti
 bi. 100. ut i' f'ie āni accipiā a te 105. aut. 110. aut. 115. ut aduersariū n'ri p'dicāt ēē lici
 tū. aut. 120. aut. 130. ut iudei & qdā pessim xpiāi facē solēt. In mutuo at oculo
 & palliato ut cū uēdo tibi rē ualētē solū. i. o. p. 55. eo q' expe^o p'ciū eius p' ānū.
 aut cū emo a te rē ualētē. 55. p. 50. solū eo q' do tibi p'ciū ān q' recipiā rē ipaz p'
 ānū. In utroq' n. casu ē mu uū palliatū: nā prius tractus p'de ē ac si mihi dars
 nūc. 50. q' tibi statī mutuarē usz ad ānū ut i' f'ie āni recipē. 55. uñ l' tractus i' ex
 forma sua uideat uēditio ē tñ i' rei ueritate mutuū l' sub forma uel appētia uē
 ditōis palliatū: scd' us at p'de ē ac si p' ānū ān q' recipiā a te rē tuā mutue tibi p'ciū
 ipius. f. 50. ut i' f'ie āni f'cipiā a te. 55. p'p'ea l' tractus i' uideat ēptio ē tñ uēf mu
 tuū sub appētia ēptōis palliatū. uñ sic oīs āticipa^o solutōis rei q' uideat emi ut ipa
 uillius emat ē usu. ex p'te emētis. Ita & oīs expecta^o solutōis rei q' uēdit' uel uēdi
 uideat ut carius uēdat ē usura ex p'te ipius uēdētis ut i' c. cōsuluuit eo. ti. ubi aduer
 te diligēt q' sic usura q' fit i' mut^o exp'sso. aut uō d'r usura ex fōma q' h' exp'ssā
 fōmā ipius usure q' ē mutuū. Ita i^a q' fit i' mutuo ocu^o palliato uel ficto aut iter
 p'tatiuo d'r usura ex fraude. q' h' fōmā usure. i. mutuū nō exp'ssū aut ueg' sed
 oculū aut fraudolentū. Arg' g^o sic. Oīs usura aut est usura ex forma aut usura
 ex fraude. si ex forma fit i' mutuo exp'sso. si ex fraude. fit i' mutuo oculo aut i' f'
 p'tatiuo. g^o oīs usura in mutuo cōsistit. Cōfirmat hoc ex p'allegatis diffōibz q'z
 q'libet i' f'ia dicit. usurā ēē lucz ex mutuo & gñt oēm usurā i' mutuo cōsistere

2^a. aduerte q^d cū dico aliq^u usu. ēē usu. ex fōma & aliq^u ex fraude nō itēdo q^d aliq^u sit usu^s ex fōma tātū ita q^d aliq^u usu. hēat solū for^m. usu^s. & aliq^u nō hēat ipā^m usu formā. oīs. n. usura hē mām & for. usure ut ifra patebit sⁱ itēdo q^d aliq^u ē usu. q^d hē formā usure exp^lsa ut i^a q^d fit i mutuo uō & exp^lso & aliq^u hē for^m nō exp^l. sⁱ oculatā uel nō uerā sⁱ it^{er}ptatiuā & fraudolētā ut i^a q^d fit i mu^lit^{er}pta. uel ficto uel oc. sub forma uel appētia alⁱ ius tractus pū uēditōis uel emp. uel de positi. aut alⁱ ius liciti tractus. 3^a. aduerte q^d res q^d sole mutuari pūt sⁱ i^a q^d x^u usu^s sⁱ cōsumptio nes uel distra. ipax. ut dic^t. Tho. i 2^a 2^e. q. 78. ar. p^o. q^d sic itelligi dⁱ. s. q^d res ipā q^d mutuari solet ē i^a cuius usu^s sic ē ipius cōsumptio uel distra^o q^d nō p^ot q^d uti hui⁹ re nisi illā totalit^{er} dist^{at} bat uel cōsumet. nā lⁱ dōus & lⁱ hē equus usu^s cōsumat nō tū sic totalit^{er} unico usu^s cōsumit q^d post usu^s rēaneat i ptate ipius utētis. peccūla at sic usu^s dist^{at} it^{er} ut post ipius usu^s q^d ē muta^o ipius nō rēaneat i ptate eius q^d ea usus ē. Cōstat. n. q^d postq^d mutauit peccūm i panē aut uinū ipā nō ē āplius i mea ptate q^d p talē cōmutatōē t^ustuli dⁱu iū ipius i aliū. usus at pāis uel alⁱ ius esculēti ē esus uel cōe stio q^d ē ita cōsumptio ipius q^d post ipā nō rēaneat ipā esculētū i ptate ipius q^d eo usus ē. Cōsili^u dici p^ot de usu uini. uel alicui⁹ alⁱ ius rei pota. q^d talis rei usus ē potio q^d sic dⁱ. ē oīna cōsumptio ipius hui⁹ at res q^d sic totar. usu^s cōsumit uel distra. i nūo cōsumit ut peccū. aut i pōdē ut aug^u ar. Carnes Pīces. aut i mēsurā ut triticū Vinū Oleū. & hui⁹ testes sⁱ. Pāor. Iohes de anama i sūma de usuris & aliⁱ uide ibi si placet. q^d h pauca q^d tū ad hui⁹ noue diffiōis expositiōē mⁱhi sufficē uisa sⁱ. si tū cupis itelligē q^d nā rōe solū i illis tribo reg^u g^u ibo mutuū ipā cōsumit possit uide si potest statu Gerar. Sēns. n^{re} Augustiane sⁱligōis docto. ar. p^o. q^d satis copiose satis q^d fundamētalit^{er} doctor ille materiā ipā tractat & elucidat quare &c.

3^a. 9°. h noua diffiō ē de mēte atiquoz. theo. & cāoni. ymo & de mēte. D. n^{ri} Ie. xpī. F^m declaraf. Nā. S. Tho. 2^a 2^e. q. 78. ar. 2°. i r^usiōe ad p^o ar. Ille iqt q^d mutuū dat p^ot sic pec. i pactū ducē cū eo q^d mutuū accipit respēsatiōē dāni p q^d lⁱ bi subf hit q^d dⁱ h^{re}. hoc. n. nō ē usu^s pecc^u uēdē sⁱ dānū uitare. h^{re} p q^d ipē itēdit pbare q^d facē tale pa. nō ē facē usu^m. utz diligēt cōsiderāti locū illū. cōstat at q^d i lⁱ lis uer. ipē inuit talē 9^{am}. tale pactū facē nō ē usu^s pecc^u uēdere. g^o nō ē facē usurā. q^d cālis i^a quā ipē pōit ibi cū dic^t. hoc. n. nō ē usu^s pecc^u uēdē &c. ifert p^o fatā 9^{am}. alⁱ p^o ipā cālē ipē Th. nihil pbaret. p^o fata at 9^a nō p^ot ad tōmā sillogisti cā rēduci nisi p istā uniuersalē. oīs facies usu^s. uēdit usu^s pecc^u uel rei mutuate. sⁱ 1° q^d facē tale pactū nō uēdit. usu^s &c. g^o ipē nō ē facies usurā. Intēdit g^o. S. Th. p^o fatā u^{er}salē ēē uerā. tūc ar^o. sic. Oīs facies usurā uēdit usu^s rⁱ q^d mutuat. g^o. oīs usura ē uēditio usus rⁱ q^d mutuat. 9^a n^a p locū a iugatis q^d ueritate ifallibilis hē i p^o pōi bō p^o se. q^d bñ seq^u. oē albū ē coloratū. g^o oīs albedo ē color. h at p^o p^o sitio. oīs hō facies usu^s. uēdit usu^s rei q^d mutuat ē p^o se. q^d nō alia rōe dⁱ aliq^u facē usurā nisi q^d usu^s rⁱ mutuate pmutat. 9^a g^o. i^a ē bōa. tūc q^d ro q^d mō accipit. S. Tho. i ante dicte 9^a lⁱ uēdit. aut. n. p^o p^o rie p sola pmutatiōē rei q^d nō ē pecc^u i pecc^u. aut idifferēf put ouertit cū lⁱ pmutat. p^o dici si p^ot q^d tūc illud aⁿs fōrt falsū ut ex expositiōe

pfate diffiōis: dicen̄ ē g^o z^m. s. q. accipit li uēdit p li pmutat & qñt ip̄e itēdit q
 oīs hō faciēs usurā pmutat usū rei q mutuat. ex q^o seq̄ q oīs usu rē pmutat^o usu
 rei q mutuat. tūc ul̄ seq̄. g^o aliq̄ pmutat^o usus rei q mutuat ē usura. & nō ē ma
 ior rō de ūa tali pmutatōe q sit usura q̄ de alia. g^o oīs usura ē pmutat^o usus rei q
 mutuat & e^o. oīs pmutat^o usus rei q mutuat ē usu. & ita a p^o ad ultīū ualet q^o.
 oīs faciēs usurā uēdit usū rei q mutuat. g^o oīs usura ē pmutat^o usus rei q mutuat
 & e^o. & aīs ē de mēte ip̄ius sc̄i Tho ut pbatū ē g^o & qñs d̄z iudi. ēē de mēte
 eiūs dē. & qñt iudican̄ ē ēē de mēte. S. Tho. q. diffiō a nob assignata ouertat cū
 suo diffiō eo q ip̄z cōseq̄ns ē talis ouersio ac p hoc iudican̄ ē diffiōe^z n̄rā ēē assi
 gnata de mēte ip̄ius. S. Tho. cū ul̄ hoc ip̄a exp̄iat qd iportat noīe ip̄ius diffiōi.
 z^o Idē. S. Tho. eo. l. q. 79. i pri^o. dīc. Deide cōsideratū ē de pec. usue qd cōmitit in
 mutuis & cir. hoc qñt p^o utq̄ sit pec. accipe peccu. i p̄ciū p peccunia mutuata
 q est accipe usurā. hec ille. ex qbō satis maīse. inuit q oīs reci. p̄ciū p peccunia
 uel re mutuata accipit usurā. i. luc̄z usu. s. oīs pmutas rē mutuata accipit p̄cium
 ip̄ius. ergo oīs pmutans rem mutuata accipit usurā. i. luc̄z. usurariū. tūc sic. oīs
 hō pmutas rem mutua. & c. g^o uel oīs hō pmutas rē mutuata. quo ad ip̄am ac
 cipit. usurā. uel oīs hō pmutas rē mutuata. quo ad usum ip̄ius. p^m dici non p̄t
 qa oīs talis pmutas licite opat ac p hoc non accipit lucrū usurariū. dīc edū est
 g^o z^m. s. q. oīs pmutas usū rei mutue acci. lu. usu. si tñ seor. ab ip̄a re mutua pmutat
 illū & qñt oīs pmutat^o usus rei q mutuat ē usura & e^o ut i pa rōe: dedū. ē &
 primū aīs ē de mēte ip̄i^o. S. Th. g^o & ultīū qñs iudicā. ē ēē de mēte eiūs. qd ē p
 po. n̄r̄m. s. deducit sic ppositū. Idē. S. Th. eis. li. & q. ar. p^o. Si qñs q̄t uellit seorlū
 uēdē usū rei mutuate ab ip̄a re uēdit eadē rē bis & uēdit q n̄ ē. qa usus talis rei
 est ip̄ius cōsumptio inseparabilis ab ip̄a. hec Tho. ex qbus arguit sic. oīs uenditio
 usus rei que mutuat seorlū a uēditione ipsius rei facta est usura. ergo omnis
 pmutatio usus rei q mutuat seorlū a pmutatione ipsius rei facta est usura &
 econuerso. consequentia nota ex priā deductione. & antecēdēs est de mente
 ipsius sancti Tho. ergo & cōsequens est iudican̄ de mente eiūs dē q est ppositū
 n̄r̄m. Probo etiā. q pfata diffiō est de mente alioz theo. p̄cipue Greg. de Ari
 mino & Gerardi de senis. Nā ip̄e Gre. sic diffinit hoc uocabulū usura i p̄prie.
 s. p lucro usurario: usura est luc̄z ex mutuo intentū: q diffiō restrigi debet cū
 li p̄cipaliter ut infra patebit ut sic formet: usura est luc̄z ex mutuo p̄nci
 paliter intentū: ex q diffiōne sic arguo. Usura est lucrū ex mutuo & c. ergo oīs
 usurarius inq̄tū usurarius mutuat p̄ncipaliter p lucro. ergo oīs usurarius uel
 usurā faciēs itendit uel spat p̄ncipalif ex mutuo lucrū & cōseq̄nt oīs talis p
 mutat mutuū. i. illud lucrū qd ex ip̄o spat cū nihil aliud sit sp̄are p̄ncipalif luc̄z
 ex mutuo q ip̄m mutuū cōmutare realif uel itentiōalif i luc̄z qd spat ex mu
 tuo. g^o oīs usura est pmutat^o usus rei q mutuat & ecōuerso cōseq̄ntia. nota ut
 p ex priā deductiōe & atecēdēs de mēte p̄dictoz maḡroz. s. Greg. & Gerar
 di. g^o & cōseq̄ns cēsendū est de mente eoz dē. cōsimilif p̄t p̄bari q est de mente

aliorū theo. 2^a. p̄s̄c̄oclusiōis p̄bat̄. s. q̄ p̄fata diffiō sit de mēte cāonistag. q̄a In
 no. & Pāor. diffiniūt usurā esse lucr̄ ex mutuo pacto debitū uel exa^m. g^o oē ta
 le lucr̄ ē lucr̄ ex mutuo p̄cipalit̄ itētū. sic. n. oīs q̄ mutuāt cū pacto recipiēdi
 lucr̄ ex ip̄o mutuo itēdit p̄cipalit̄ lucr̄ ex mutuo ip̄o ita q̄ nō mutuatet ni
 si lucr̄ idē sparet uel itēderet. Ita & oīs q̄ exigit lucr̄ pacto sibi debitū ex mu
 tuo p̄cipalit̄ itēdit ip̄m lucr̄ ex mutuo. 9^a g^o bōa ē & ex ip̄ius 9^{nt}: seq̄ dif
 fitionem n̄fam esse bñ assignatā utz ex priori dedu. g^o & ex aīte eisudē q̄ est
 diffiō dictorū cāonistag idē seq̄. & 9^{nt} sic aīf ip̄m ē de mēte dictorū cāonistag
 ita & 9^{nt} ac p̄ hoc & n̄fam diffiōez ēē bñ assignatā de mēte eorū dē iudiciā ē:
 Præfca host: dic̄ q̄ usura ē q̄qd̄ accedit sor. rei mutuate ip̄ius rei usus ḡra pa
 ctiōe it̄ po^a. & c. g^o oīs usurarius iqtū usurari^o itēdit uel spat illd̄ qd̄ accedit sor
 ti p̄ ḡra usus ip̄ius rei mutuate & 9^{nt} oīs usurarius itētōalit̄ saltē cōmutat. i.
 cōmutare itēdit usū rei mutuate i illd̄ qd̄ accedit sor. ip̄ius rei mutuate. g^o oīs
 usura ē realis uel itētōalis p̄mu^o usus rei q̄ mutuāt & 9°. 9^a n̄a ex p̄ia dedu
 ctiōe & primū aīf ē de mēte host. g^o & ultimū 9^{nt} iudicādū ē de mēte eisudē
 q̄ ē p̄po. no. cōsiliū p̄bari p̄t q̄ p̄fata diffiō ē de mēte Laurēti de landulsi &
 Archiepi Flo. q̄ diffiūt lucr̄ usū. ēē lucr̄ ex mutuo p̄cipalit̄ itētū. ymo & gnā
 lit̄ oīz cāonistag. q̄a oēs secūf p̄positas diffiōes. Ita q̄ q̄l̄z illorū seq̄ aliq̄ dictag
 diffiōnū & illā iudicat ēē bonā & ex q̄l̄z illag seq̄ p̄po. no. utp̄ ex dcis: 3^a
 ps 9° is. s. q̄ dcf a diffiō n̄ra sit de mēte dñi. n. y. x. p̄bat̄ sic. nā ip̄e dñs & deus. n̄
 dic̄ luc. 6°. Mutuū date nī idē spātes p̄ q̄ uer. scd̄ m̄ expositores sacros phibet
 usurā. cū g^o ip̄e dñs p̄fatis uer. phibeat solū sp̄are aliqd̄ idē. s. ex mutuo seq̄ q̄
 hoc ip̄z. s. mutuātē sp̄are aliqd̄ ex mutuo. ē ip̄m facē usurā. q̄ itelligi d̄ de spe
 in ip̄o lucro qd̄ spat̄ p̄cipalit̄ posita iuxta glosā capli cōsuluit eo. ti. sup̄ uerbo
 spātes. g^o q̄cūq̄ p̄cipalit̄ mutuāt spe uel itētōe aliqd̄ recipiēdi ex mutuo fac
 usurā. Aut ergo usurā facit q̄a sperat sor. rei mutuate. est. aut q̄a sperat aliqd̄
 ulf̄ sor. p̄m̄ dici nō p̄t q̄a id̄ licitū ē ac p̄ hoc nō usurariū. g^o dicendū ē 2^m. q̄ oīs q̄
 mutuāt p̄cipalit̄ itētōe uel spe recipiēdi aliqd̄ ulf̄ sor. ip̄ius mutui p̄ ip̄o mu
 tuo ē usurarius uel usurā fac. s. oīs q̄ p̄cipalit̄ mutuāt itētōe uel spe recipiēdi
 aliqd̄ ulf̄ sor. p̄ ip̄o mutuo cōmutat saltē itētōalit̄ ip̄m mutuū i id̄ qd̄ spat ulf̄
 eius sor. ut p̄z ex dcis. g^o oīs usu. ē p̄muta^o iten. ip̄ius mutui. mutuū at̄ nihil aliqd̄
 ē q̄ usus rei q̄ mutuāt. cū mutu. nihil aliqd̄ sit q̄ usū rei q̄ mutuāt cōcedē. g^o oīs
 usura ē itētōalis p̄mu^o usus rei q̄ mutuāt & 9° oēs p̄fate 9° s̄ bōe ut p̄z ex di
 ctis & p̄riū aīf ip̄ag ē de mēte ip̄ius dñi n̄ri. g^o & ultimū 9^{nt} ē de mēte eisudē. q̄
 ē p̄po. no. Ex p̄dictis seq̄ q̄ usura p̄t sic diffiri de mēte ip̄ius d. no. usura ē mu
 tuū q̄ qs mutuāt p̄cipalit̄ spe uel itētōe recipiēdi aliqd̄ ulf̄ sor. ip̄ius mutui
 p̄ ip̄o mutuo: uel sic: usura ē spes q̄ p̄cipalit̄ qs mutuāt ut recipiat aliqd̄ ulf̄
 sor. ip̄ius mutui q̄re & c. S3 oītra dictū. S. Tho. ex q̄. 3°. deducta ē diffiō n̄ra uā
 si qs seor. uellit usū rei mutuate ab ip̄a re uēdere uēdit eādē rē bis uel uēdit q̄
 n̄ ē. q̄a usus talis rei ē ip̄ius cōsumptio īsepabilis ab ip̄a. Cōtra iqt̄ hoc dictū & 9^{nt}

contra diffinitionem nostram ex ipso deductam arg. quodam magister sic. contra hoc obicitur per illud ex. de
uerb. figi. exiit quod seminat & e hodie 6° l. q. quodam rex usus ppe^o sepat a domino h
is uer. foralia pfati magistri i 4. dis. is. ar. 2°. nisi ipsio sit corrupta. z. arguit quod
alius dicet quod de uer. S. Tho. palleg^m quod ad aliqd uer^e e. & quod ad aliqd falsu: ueru
est namque quod usus rei mutuate e inseparabilis ab ipa quia h^o oio eude ualo. cu ea nec pot
cedi aut c^oui uel alienari sic ipa: s^z falsu e quod ad aliqd dictu. s. q. i tractu usuraⁿ
uedat ipe usus rei sepati ab ipa. na eo ipo q^o hnt eude ualore & inseparabile non pot
unum illoz aliari uel uedi sic alio. hec i^o. 3. pot sic argui directe contra diffi^o nram
usus ipius rei mutuate aut e separabilis ab ipa aut nihil est. z^m non uidet possedici
qa coestio q e usus pais & potus q e usus uini uidet ee res aliq. g^o dicitur e p^m u^z
q talis usus e res inseparabilis ab ipa re cuius e usus. uel g^o fac^o positione cu ipa uel
non primu non uidet posse dici qa pecu^a non uidet positione qⁿ expedit q ate uel
post g^o dicendu e z^m. s. q. talis usus rei mutue non fac^o positione aliq cu ipa & qⁿ
q ois talis usus e ide cu ipa re cuius e usus. qa ois res inseparabilis ab aliq non facies
positione cu illo e ide cu illo l^o sit qⁿ r^oe distinctu ab illo. Arguat g^o sic for
malis aliq pmutaⁿ rei q mutuat non e usura. ois pmutaⁿ rei q mutuat e pmut^o
usus rei q mutuat. g^o aliq pmutaⁿ usus rei q mutuat non est usura. g^o n^a i bocar
do. maior p^z qa pmutaⁿ rei q mutuat i re ei equalite e aliq pmutaⁿ ipius rei q
mutuat. & ipa non e usura cu sit licita. mior uo n^a e. s. q. ois res q mutuat e usus
ipius ut pbatu est. tuc ulc aliq pmutatio usus rei q mutuat non est usura. g^o dif
finitio illa p nos de nouo assignata opetit al^o i a diffi^o & seqnt non e bene assi
gnata: 4. ad usura regit principalis iterio uel spes lucri ut infra patebit. & de
ipa non fit metio i dicta diffi^o. g^o ipa e insuficiet assignata: Sed salua gra p^odi
cto magis ego iudico pfatu sc^o i tho. ymo coe dictu ee uer^e & seqnt nra
diffi^one ex illo deducta ee bene assignata non obstatibo pfatis ar. ad q mihi fa
cilis e resp^oio: Ad primu. g^o resp^odeo duplici. prio qcqd sit de ueritate ate
cedentis. s. an uer^e sit q quodam rex usus ppe^o sepat ad nio ipaz q ipsentiaz non
discutio. ipm tame atecedes non e sufficiet. pbatu. na ego diliget legi illud cap^m
exiit q semiat p qd atecedes ipm pbat & clare noui q i ipo nulla metio sit de
ipo atecedete. ymo nec i aliq pte illius tituli. qm io totu diligent legi ne forte
erratu fuisset (ut quadoq fit) i assignatoe ipius cap. uide miror satis q tatus ma
g^o ipm cap^u. ad ppo. suu adduxerit cu nihil ad ipz oferat nisi forte defectu ipz
scriptoribo attribuans. z^o cesso ante nego coseqn. non. n. seqt q quodam rex usus
sepat a domino. g^o pfatu Thoe dictu e falsu ut satis notu e et mediocri i dialeti
ca exercitato: Ad scd^m mcedo q eo ipo q res q mutuat & usus ipius habent
eude & inseparabile ualore non pot unum illoz nali & licite uendi seorsu ab alio. Ita
q rex n^a. i. nali r^o non. patit unum illoz seorsum ab alio alienari ideo q intendit
huius oppo. non solu itendit q est contra iusticia s^z etia q est contra rex ipaz nam
& hic appet qta sit ipius usurarii iqtal. Cu hoc tn stat q aliq ex iordiato pecue
amore utre q illoz sepati ab alio itendat pmutare. & defacto p utroq sepati

p̄tū exigit aut p̄cipalit̄ ex mutuo sp̄et & itēdat q̄ ē usurā facei ut patuit sup̄
 sic de facto nō p̄t eadē res ab eodē sic alio cōtractu medio bis uel ter uēdi. ita q̄ si
 q̄s hoc facei tēptet factū ip̄m nō tenet. q̄a facta p̄a uēditiōe nec 2ª nec aliq̄ alia
 seq̄ns erit de facto uēditiō cū nō possit rē nō suā uēdere & res semel uendita
 nō sit āpius ip̄ius q̄ eā uēdidit. p̄t tñ hoc aliq̄s itendere. s. pluri es eadē rē uēde
 re eisdem. uel etiā plibus. uel ab eodē aut pluribz duplex uel triplex p̄ciū exigē
 uel sp̄are: 1° nō de iure. q̄a hoc iūq̄ssimū p̄culdubio foret sic & illd̄: Ad 3 iux
 ta duas opiniōes duplici r̄spō. P^o ccedo cū Gre. Ari. q̄ usus rei nihil ē q̄a usus
 rei q̄cūq̄ sit illa ē hoīez re ip̄a uti ut rē ip̄a oē i usu hoīs iō sic ccedit ip̄e Gre.
 gus i p^o & 2° s̄ntiaḡ q̄ nec deū ēē nec hoīem esse aīal nec tādē aliq̄d adeq̄tū si
 gnificatū p̄pōis ē aliqd. Ita c̄seq̄nt iuxta ip̄ius oppiōnē cceder̄ possiū q̄ hoīe
 uti aliq̄ re nihil ē & 9° n̄f q̄ usus rei q̄ ē hoīez uti iā nihil ē. ac p̄ hoc q̄ usurarius
 iūstissie agit q̄ magno p̄cio id qd̄ nihil ē uēdit. p̄cipue cū ex tali usu ip̄e nullū
 patiat̄ itē esse. 2^a ē oppiō Pauli Vene. q̄ i suo. zo. sophismate dicit q̄ deū esse ē
 deus. & hoīem esse ē hō & s̄līf hoīem ēē aīal ē hō & c̄seq̄nt diceret q̄ usus rei
 q̄ nihil aliqd̄ esse uidet̄ q̄ ip̄a res q̄ ē i usu hoīs uel q̄ ip̄e hō q̄ utit̄ & c̄seq̄nt iuxta
 hāc oppiōnē dicei foret q̄ usarius q̄ usū rei seor. ab ip̄a uēdit exigēdo uel sp̄a
 do duas resp̄satiōes. Vnā rei quā mutuat & aliā ip̄ius usus iūstissie ac cōtra re
 rū ip̄az nāz agit. uñ scd̄m p̄a^m oppiōnē diffiō ip̄a nulla idiget glō. s̄ iuxta. zam
 sic d̄s glosari. usura. ē itētiōalis p̄muta^o usus rei q̄ mutuat̄ sepati a p̄mutatione
 ip̄ius rei facta. uel alia ab ip̄ius rei q̄ mutuat̄ p̄muta^o ne. ita q̄ cōtractus usure iclu
 dit duas p̄mutatiōes. p̄ia ē ip̄ius rei q̄ mutuat̄. 2ª usus eius. Et dixi itētiōalis p̄
 muta^o tū q̄a p̄muta^o itētiōalis tñ nō p̄t uē dici p̄muta^o. sic. n. ā seq̄ itēdo p̄mu
 tare. A. g^o p̄mutuo ip̄m. A. Ita nō seq̄ h ē itētiōalis p̄muta^o usus rei q̄ mutuat̄
 c̄demōstra. spe usurarii. g^o h ē p̄muta^o usus rei q̄ mutuat̄. tū q̄a oīs usura siue rea
 lis siue itētiōalis uel mēta. ē itētiōalis p̄muta^o talis usus sic. n. ille q̄ actualit̄ exi
 git aliqd̄ ulf̄ sor. mutui p̄ usu ip̄ius rei mutuate uel de tali exactiōe pactū facit
 itēdit p̄mutare p̄fatū usū. ita & ille q̄ mutuat p̄cipalit̄ cū spe recipiēdi aliqd̄
 ulf̄ sor. p̄ usu ip̄ius mutui itēdit ip̄m usū p̄mutare i id qd̄ ulf̄ sor. spat. ymo sic
 p̄cipalit̄ cōsistit usura i illa itētiōali p̄mutatiōe: q̄ sic illa nō p̄t ēē usura. quīs p̄
 pol^e ipo^e foret realis p̄muta^o ip̄ius usus: Ad formā g^o ar. iuxta primā oppiōe
 nego minōrē. s. q̄ oīs p̄muta^o rei q̄ mutuat̄ sic p̄muta^o usus ip̄ius q̄a cū res ip̄a
 q̄ mutuat̄ sit aliqd̄ & usus ip̄ius nihil scd̄m hāc opiniōnē nō oī ymo nō p̄t ēē q̄
 aliq̄ p̄muta^o rei q̄ mutuat̄ sit p̄muta^o usus ip̄ius. sic. n. ipo^e. ē id qd̄ nihil ē ēē aliqd̄
 Ita ipo^e p̄mutatiōez eius q̄ nihil ē ēē p̄mutatiōez eius qd̄ ē aliqd̄: s̄ iux. z. opi
 niōez ccedo totū ar. & cū ex c̄clusiōe ip̄ius iferē q̄ diffiō ip̄ius sit mīus bñ po. ne
 go istā 9^a m. s̄. n. aliq̄ p̄muta^o usus rei q̄ mutuat̄ nō sit usura. s. illa q̄ nō ē alia a p̄
 mutatiōe ip̄ius rei cū talis sit licita ex hoc tñ n̄ seq̄ q̄ diffiō ip̄a op̄etat alfi adif
 fiō. uel q̄ alicui op̄etat diffiō cui nō op̄etat diffitū. q̄a diffiō nō ē ista ofo. itētiōa
 lis p̄muta^o usus rei q̄ mutuat̄. s̄ ista. itētiōalis p̄muta^o usus rei q̄ mutuat̄ alia a

pmutatiōe ipsius rei. stat at q̄ hec oīo nō p̄t uerificari de aliq̄ pmutatiōe usus
rei q̄ mutuat q̄ nō sit usura q̄a nō p̄t uerificari nisi de pmutatiōe usus rei q̄ mu-
tuat alia a pmutatiōe ipsius rei. oīs at talis pmuta^o p̄suppōit aliā pmutatiōe q̄ ē
ipsius rei q̄ mutuat. iō oīs q̄ facit talē pmutatiōez usus rei q̄ mutuat alia &c. facit
duas pmutatiōes distinctas. Pa ē ipsius rei q̄ mutuat. .z. usus eiusdem. Ita q̄ spat
uel exigit duas respēsationes. unā ipsius rei q̄ mutuat. aliā uero usus eius. & ita
oīs talis usura facit. Ad 4. nego mīorē. nā p̄ hoc qd̄ d̄r pmuta^o us^o rei q̄ mutuat
satis expr̄it. q̄ ip̄e mutuās sic mutuatur cū spe lucri q̄ alias nō mutuaret: nā oīs p̄
mutās dicit saltē corde ei cū q̄ pmutat. do ut des nec alias do nisi ut des. i. do rē
meā ut des mihi rē tuā i quā meā pmuto nec alias do tibi rē meā nisi ut des mi-
hi tuā. hec. n. ē differētia i f̄ pmutatiōez & dōationē: q̄ dōatio ē libalis datio. eo
q̄ q̄. dōat n̄ expectat aliqd a dōatario p̄ grā ipsius dōi. iō ip̄e donās simplicif & tā-
tū dīc do: pmutās at q̄a ip̄e rē i quā suā pmutat q̄ respēsatione dati nō libalif
dat. iō ū dicit simplicif & absolute do. s̄ p̄ dicit do ut des. & q̄ n̄ cū oīs usurarius
iuxta n̄rā diffiōez ille pmutat usū rei mutuate seorsū. a re ip̄a ille sic dat talē usū
uel mutuatur q̄ idē ē ut sibi aliqd ulf for. p̄ r̄cōpēla. ipsius usus def q̄ alias nō da-
ret usū rei: siue alias n̄ mutuaret & q̄ n̄ i p̄fata n̄rā diffiōe satis expr̄it p̄cipa-
lis spes uel itētio mutuātis uel usurarii eū d̄r. q̄. usura est itētionalis pmuta^o &c.
Vñ sic dictū. S. Tho. ex q̄ deducta est n̄rā diffiōe q̄ est ita & ip̄a diffiō n̄rā no-
uif data ē bñ & artificiose. assignata n̄ solū de mēte ipsius. S. Tho. sed ē de mēte
oīum theo. & cāoni. & de mēte ipsius. d. n. q̄ est sūma ueritas & uerus deus.

4 9°. Lucr^o usurariū sic pōt diffiniri. Lucr^o usurariū est lucr^o ex mutuo p̄-
cipalif itētū. nā ut pbatū ē i p̄ci^o huius ar. cōtra atiq̄s diffi. huius uocali usura
sicut oē lucr^o ex mutuo pacto debitū ip̄i mutuātū est ab illo itētū ita & oē lu-
cru p̄ ip̄m exactū. iō illa p̄ticula itētū est cōis ad oē lucr^o ex pacto debitū &
ad omne lucr^o exactū & cōseq̄nē p̄fata p̄ticula p̄ illis duabz: sufficit immo neu-
tra illaz in diffinitione usurarii lucri poni debet q̄a si altera illaz ponere i ip̄a
diffinitione illa non cōpeteret omni lucro usurario sicut. n. nō oē lucrum usu-
rarium est lucrū pacto debitū ip̄i mutuanti ita nec omne tale lucrum est ab
ip̄o mutuante exactū ut patet de illo lucro quod quis recipit a mutuatario cū
quo nullū pactū tacitū uel expressū fecit & cui in spe lucri ipsius principaliter
posita mutuauit ut probat secundū argumentū cōtra p̄fatas diffiōes.

Sed pro euidētia illius particule principaliter itētū primo notandū est
q̄ intentio accipitur tripliciter. s. logicaliter. naturaliter. & moraliter. p̄i omō
intentio est conceptus rei uel termini que dicitur intentio quasi intus tentio.
dicitur aut logicalis q̄a sic accipitur p̄fatu uocabulū a logico dicente q̄ duplex
est intentio. p̄iā q̄ est cōceptus rei distigendo re cōtra ter & za q̄ ē cōceptus t̄mi-
ni tātūmō. de huiusmōi itētōibz p̄iis & sc̄is satis dictū ē i cōmētariis n̄ris i lo-
gicā Pauli Vene. tractatu p̄ iten^o uō nālis est appetitus qd̄a ita q̄ oīs appeti-
tus siue naturalis siue sensualis. siue intellectualis est intentio hoc secundūmō. s.

nātīf loq̄ndo z e⁹ eo. s. loq̄ndi mō quo p̄fici dicere solent q̄ graue puta lapis
 & terra itendit ēē deorsū siue q̄ nālīs itentio grauis ē ut sit ī loco īferiori & q̄
 mā itendit siue appetit formā & q̄ oē ens itendit p̄māere uel hē itentionē p̄
 māendi. Intentio at̄ moralīf & 3^a mō accepta ē s̄t appeti. rōalis quo hō appetit
 finem p̄ quem uel grā cuius aliqd fit sic accipit p̄fatū uoca. Aug. s̄r p̄s 3i quū ait
 bonū opus iten^o facit & iten. fides dirigit. sic Magr̄ s̄ntiaḡ & alii Magistri ī
 2°. s̄ntiaḡ dis. 4a. ubi q̄rūt an oē opus sit iudicari bonū uel ma. ex itentiōe qua
 fit & hoc mō solū accipit ī p̄po^o quū d̄r q̄ luc̄z usurariū est luc̄z ex mu^o p̄ri
 cipa. itentiū. 2° uō diligēt q̄ sic ē duplex iten^o moralīf accepto uoca^o. s. p̄ri
 cipalis & scd̄aria ita ē duplex sp̄s. s. p̄cipalis & scd̄aria primū declaraf nam
 quūq̄ sic facio aliqd opus iten^o d̄seq̄ndi aliqd qd̄ si nō itēderē illud cōseq̄ nō fa
 cerem tale opus. quūq̄ uō sic facio aliqd opus cū itētiōe d̄seq̄ndi aliq̄ bonū qd̄
 etiā si nō itēderē illud bonū cōseq̄ nihilōius facerem tale opus. Hāc d̄r iten
 tio scd̄aria illa uō p̄cipalis q̄ facio tale opus uerbigrā quū sic facis elemo. iten
 tiōe cōse. hūanā laudem ex ip̄a elemo. q̄ nisi itēderes d̄seq̄ talē laudē tu nō fa
 ceres ip̄a^o elem. tūc illa iten^o q̄ndi hūanā laudē est p̄cipalis iten^o q̄ uel p̄p quā
 facis huiōi elemo. quū uō sic facis elemo. cū itentione q̄ndi hūanā laudem q̄
 ēt si nō itēderis talem laudē d̄seq̄ nihilōius faceris elemo. amore d̄seq̄ndi ui
 tā eternā tūc iten^o d̄seq̄ndi hūanā laudem ē scd̄aria iten^o p̄p quā uel q̄ facis ta
 lem ele. 2° uero. s. q̄ duplex est sp̄s q̄ fit aliqd opus sequit̄ ex p̄rio q̄a sp̄s q̄ fit
 aliqd opus uel est iten^o q̄ ip̄ opus fit uel salte^o est īsepabilis a tali iten^o sic. n. de
 bes facere oīa bōa opa tua hac iten^o ut finalīf cōsequaris uitā eternā ita debes
 eadem opa facē p̄p sp̄e uel ī spe ip̄ius aē nāe uitāe iō sic dup. est iten^o moralis. s.
 p̄cipalis et scd̄aria ita duplex est sp̄s q̄ fit aliq̄ opus. 3° nō q̄ tūc d̄r q̄s p̄ci
 paliter itendere lucrum ex mutuo uel h̄re itentionem lucri ex mutuo quū sic
 itentiōe uel spe lucri mutuāt q̄ si nō itēderet uel sparet luc̄z nō mutuaret.
 siue itendat luc̄z p̄p se ip̄m siue p̄p aliud uerbigrā avarus q̄ finalīf itendit ag
 gregat̄ peccū. sic p̄p luc̄z mutuāt q̄ nisi itēteret uel sparet luc̄z nō mutua ret
 & ip̄m luc̄z itēdit & spat p̄p se ip̄m luc̄z ut. s. satisfaciāt suā cupiditati quā hē
 ad cōgregat̄ pecunias alius uō puta sup̄bō sic mutuāt p̄p sp̄e & itētiōe lucri
 q̄ alias nō mutuaret sed tñ nō spat uel itēdit ip̄m luc̄z p̄p se ip̄m itendit. n. &
 spat luc̄z ut ex eo possit sibi cōpare honores quos inordinate & ultiatē appetit.
 Alius at̄ sic mutuāt ī spe & itētiōe lucri q̄ alias nō mutuaret. s. 3 ip̄3 luc̄z nō itē
 dit p̄p se ip̄m imo illd̄ itēdit & spat ut ex eo subueniāt sibi & familie sue iux. cō
 decentiā status sui: uel etiā ut ex eo redimat captiuos aut aliat faciat elemo. q̄3
 tamē istoz p̄cipalīf itendit & spat luc̄z ex mutuo q̄a qlibet illoz ita mutuāt
 itētiōe & spe. lucri q̄ alias nō mutuare t: unde nō iō d̄r nō mutuare p̄cipali
 ter ī spe & inten. lucri q̄a luc̄z ip̄m nō itenē p̄p se ip̄m sicut avarus. dicāus g^o q̄
 luc̄z pōt ēē triplicīf itētū ex mutuo. s. scd̄ario. p̄cipalīf & p̄p se ip̄m p̄cipa
 līter & nō p̄p se ip̄m ē: luc̄z est itētū secūdario ex mutuo q̄ndo q̄s sic mutuāt

intentiōe lucri q̄ ēt si non itēderet uel sparet luc̄ tamē ex charitate mutuaret
& tale luc̄ nō ē usurariū ac p̄ hoc talis mutuās nō fac̄ usurā q̄a itē^o i^a nō ē pri-
cipalis i luc̄ pōita: iō nō fac̄ usurā ut hēf i glō capⁱ cōsuluit eo. ti. sup̄ uerbo. spā-
tes. ē uō itētū luc̄ principalis & p̄ se ex mut^o quū q̄s sic mutuāt itētiōe & spe lu-
cri q̄ alias nō mutuaret & ip̄ luc̄ p̄ se ip̄ amat itēdit & spat ut auarus & tale
luc̄ ē usura^m ac p̄ hoc oīs mutuās sic principalis p̄ luc̄ usurā fac̄ uñ p̄fata glō
f̄r uerbo spātes. principalis iqt iten^o uel spes lucri facit mutuū usurariū est tadē
luc̄ principalis & nō p̄ se ip̄ itētū uel spatū q̄n q̄s ita mutuāt itētiōe & spe lu-
cri q̄ alias nō mutuaret & tale luc̄ nō itēdit uel spat uel amat p̄ se ip̄m s̄z ut opet
sibi honores mūdāos ut sup̄bus: uel ut sibi & fāiliae sue z^m cōdecētiā statuf p̄p̄rii
ex ip̄o lucro p̄uideat: uel ēt ut ex ip̄o luc^o paup̄ibz subuēiat uel captiuos rēdiat
& tale ēt luc̄. s. principalis itētū ē usurariū ac p̄ hoc q̄cūq̄ sic principalis p̄ luc̄
mutuat usurā cōmittit ut p̄z ex. c. sup̄ eo. ti. ubi d̄r q̄ ēt q̄ mutuāt p̄ luc̄ ita q̄
alias nō mutuaret ut ex ip̄o captiuos redimat usurā fac̄ nec f̄r hoc dispētiā aliq̄
fieri p̄t ē ex p̄dcis seq̄t q̄ diffiō ip̄ius usurarii lucri. sic itelligēda ē. luc̄ usura-
riū ē luc̄ ex mutuo principalis itētū uel spatū siue tale luc̄ sit p̄ se itētū uel spa-
tū uel amarū siue nō ita q̄ oīs principalis iten^o uel spes lucri ex mut^o fac̄ ip̄z mu-
tuū usurariū siue sit iten^o uel spes q̄ luc̄ ip̄m p̄ se ip̄m intēd̄r uel spat siue nō
hoc ēt declaraf auctoritate unius ex n̄ris aduersariis uel defēsoribz ip̄ius. a. mu-
tui. Nā f̄r Ang. de clausio ex m̄ioribz f̄ribz de obser. i sua sūma eo. ti. § 2°. Ali-
q̄s iqt p̄t mutuare duplicif p̄ sp̄e lucri unomō principalis ita q̄ nō mutuaret nisi
luc̄ idē sparet & tūc usurari^o ē ut i. c. cōsuluit eo. ti. &. 4 q̄ 3 si teneraf & cōcordāt
cōit. lo. an. Archi. & gof. i. c. p^o eo. ti. & i. c. cōsuluit. & theot i 4 dis. is. h̄ i. ad uerbū
q̄ paulo īferi^o subiūgit. Alio^o q̄s spat luc̄ scd̄ arioiatq̄ ē: si nō creder̄ aliqd̄ f̄cipe
uif for. mutuaret nihilom̄ius p̄p̄ chāi. & talis spes nō fac̄ usu^m h̄ it̄ u^o ad uerbū

5^a 9° sicut ad theologū & ad moralē Ph̄ p̄z diffire hoc uocabulū usura ita
& ad iuristā p̄z principalis tñ ad theologū & ad moralē Ph̄ id p̄z q̄ ad iuristā
primū declaraf. q̄a sic i ueteri & nouo testa^o q̄ sūt principalis textus ip̄ius theo-
logi h̄nt spāles ph̄tiōes & detestatiōes ip̄ius usure. ut sup̄ius arti^o p^o no^o 5. de
claratū ē. ita & i Ph̄ia morali. s. i p^o pollicitorū ubi Ari. detestat usurā ut īfra ui-
debis f̄l̄is i. s. ethicorū phibz gnāl̄it iniusticiā moralibz uirtutibz cōtra^m & p̄ci-
pue morali iustit̄e cōl̄it & i iur̄ cāo^o. s. i. 4. q. 3. &. q. 4. p̄ totū & ex. eo. ti. i. s. & i 6 &
inclemētia ex graui h̄nt spāles ph̄tiōes ip̄ius usurae p̄uitatis ad quēlz g^o p̄dicto
rū artificū p̄iet f̄ctare de usuris & nō p̄t q̄s artificū subn̄l̄r. & distictē f̄ctar de re
aliq̄ nisi prius eius nomē diffinerit. ē. n. iqt Ph̄is i p^o & z^o. posteriōr diffiō oīs
dm̄ ratōnis de ip̄o diffiō p̄cipiū q̄a oīs f̄ctatus p̄supponit saltē qd̄ noīs eius
de q̄ f̄ctaf sicut g^o i Theoa & i morali ph̄ia & i iur̄ cāo^o & ciuili f̄ctaf de usu-
ra ita ad theologū. moralē Ph̄m & iuristā p̄z qd̄ sit usura diffire p̄ iuristā aut̄ i
teligo ū solū doctōrē i iur̄ cano^o s̄z ēt i ciuili i q̄ ēt de usura ip̄a f̄ctaf ut in. C. ti.
4. i auten^o de usu nauti z^m declaraf. s. q̄ principalis ad theom̄ q̄ ad iuristam p̄ti

d

neat qd sit usura diff. nā bñ seqt ad theo^m pñet pñcipalibus & subtilius de usu
 ra def minare q ad iuristā .g^o ad ipm theo^m pñt pñcipalibus qd usura sit diffire
 9° nā ex dcis i p^a pte hui⁹ clusiōis pbo añs qd oēs phñtiōes & detestatiōes imo
 diffiōes usu. q hñt i iur cāo. ut i locis allegatis patz sūt fūdate i theo^a. i. i nouo
 & ueteri testō. nā i c. cōsuluit ex eo declaraf qd sit usura ex fūda^o illius dicti salua
 uatoris luce 6°. mutuū date nihil ide spātes & i c. sñ eo. dñ ac declaraf q i crīne
 usure n̄ pñt Papa dispēsar qd utriusq testī pagia illd^r detestaf. cñ ilñ illa ca. Aug.
 Amb. Hiero. & alioz scñ oīz q hñt i 4. q. 4^a p usu. detestatione sñ oīa i theo^a.
 ipa pbata atq fūda^a ut pñt iuētī illa diligen^t uñ ius cāom i diffiōibz & detesta
 tiōibz ipi⁹ usure ipi theo^o. subalf naf sic & i aliis pñcipue ad forū aīe pñentibz te
 re oībz pauca. n. uel nulla i iur. cāo^o hñt q nō pbēf ibi p aliqd dictū noui aut ue
 teris testī ut satis pñ exercitato i eo. Cōfirmat qd ad theo^m pñt ēē bñ instructū
 moral; pñia pp morales uirtutes de qbz agit^r 2° sñiaz & aliqlif i 3° ubi agit^r
 de charie oēs uirtutes icludēte & p 9° nā ad ipz pñt de usura n̄ som 2° fūda^a sacre
 scrip^e s3 ēē moralis Phie def mīaf qd ad iuristā n̄ pñt cuius doc^a ut plur^m ē posi^a
 & sola autōe nitēs. 3° cōsilif declaraf. nā qñ due facultates uel doctrie de eadē
 re def mīaf qz una subalf naf alñ i pñcipalibus de illa tractat subalf nās q subalf
 nata qd subalf nās altior subtilior ac resolutioir ē ut pñ 2° Ph3 i p^o posteriorz ac p
 hoc & pñcipalibus def mīaf de his de qbz fctat. s3 ad ph3 moralē & ad iuristā pñt
 diffire qd sit usura. ut sup patuit & uis cāonicū acciule subalf naf phie morali uel
 ethice qd idē ē ut pñ p glosā primā phemii decretaliū g^o ad ipm moralē phm
 pñcipalibus pñt diffire qd sit usura & de ipa def mīaf q ad iuristā. His ita declaraf
 rñdes ad arg^a cōñ ātiqz diffiōes. Ad p^m 9° sua cñire. ccedo q pñate diffiōes nō
 opetūt huic uoc^o usura pp^e sūpto imo nā illaz pp^e diffit uel accipit pfatū uo
 cabulū s3 qñ illaz diffit dictū uoca. i pp^e p usu^o luc^o acceptū. Ad 2° ccedo totū
 qd ueg^o cludit ut pñ ex. 4^a. 9° ne & cōsilif dictū ē ad 3° ut ex eadē 9° ne mīafestū ē
 Ad 4°. ccedo ipius clusiōez. s. q. 3ª diffi^o opetit alñ i a diffiōe ac p hoc q sit i fuffi
 cient affig^a & 9° nē q i 1^a d3 pñi hec pñcula pñcipali uel alia ei eqles ut sic dicēf
 pñcipi itētiōe hita ex ctractu qd sñ pñcipi itētiōe lucri n̄ sit mutuū usurariū ut
 pñ ex 4° 9° ne & 9° nē sñ ipa pñcipali itētiōe lucri n̄ ē aliqd lucz ex mut^o usurariū
 Ad 5° dico q usura diffiēda ē a theo^o pho & mōali iurista pñcipalibus tñ ab ipo
 theo^o & morali pho ut pñ ex 5ª clusiōe. Sed hic nō imerito qñ pñt utz usura
 sit p se pñt m & arguit q nō p^o qd n^m p se pñt m licite pñt aliq^o cau uel tpe fieri ut
 cōritate pñi & cōentaris ipius i p^o ar. 110^a 4ª declarauis. usura uero pñt i aliq^o
 cau licite exerceri g^o ipa nō ē p se pñt m 9^a nō cū a^e declaraf mīor nā. i 4. q. 4. c.
 ab i^o dic Amb. ab i^o exige usuras cui merito nocē desideras cui iur ifegz arma
 huic legitie aufegz usure quē bello uicē nō potes ab hoc usurā exige quē nō ē
 crimē occidē & i sic capituli pfati cludit dicēf g^o ubi ius belli ibi ius usure hec ie
 ex qbz pñt q i cau q^o cōtra aliqū foret iustū bellū ab eodē possēt usure licite ex
 gi. 2° usura fuit aliqñ dīna lege pmissa imo & i pñiū repromissa g^o ipe nō ē p

se peccatū 9ª nota ex dictis & añs patet quo ad primā partē p. illud deus no^a.
 24. cap. nō fenerāeris fratri tuo sed alieno 2° quo ad 2^a p. illd^e eiusdē li. fene
 rabris multis gentibus & a n^o fenus accipiēs. 3^a si qs mutuet alicui certe pecuē
 q̄ritatē hac intentione principalit^r ut recipiat ab i^o aliqd ultra for. puta. 100. ut
 in fine añi recipiat. 110. de quo tamē nullū peccatū tacitū uel expressū faciat &
 in fine añi recipiat tantū for. illogz. 100. iste cōmittit usurā q̄ q̄tū in seest uen
 dit uel saltē uēdere intēdit usū pecuē mutuate & tū nō uir q̄ peccet saltē pcf o
 usure quū nō teneat a restitutionē aliq̄ ex q^o i caū nihil h̄s de aliēo. g^o i tali caū
 usura nō uir pcf m & q̄nter nō ē p se pcf m. 4. l3 genero q̄ nō dū cepit a focero
 suo dotē posito qd^r p ipius dotes pignore accepit possessionē aliq̄ & sustineat
 onera m̄rimonii recipe & retiere fructus dicte possessionis & nō cōputare ipos
 i for. ipius dotis ut habet ex. eo. c. salubrit^r & ff. de excep. l. p^r g^o & i tali casu li
 cet ipi genero recipe usuras a focero suo q̄ casus iste p̄de ē ac si ipse gener mu
 tuasset dote m focero suo ut ultra for. ipius dotis reciperet fructus ipius posse
 ssionis quoz sūma ascendit ad. s. uel. 4. uel. 3. p cen^o. Sed i contrariū arguo q̄
 mutuū ē p se pcf i ut p^r ex. 4. corola^a p ar. & ipi ē usura siue usurariū q̄ mutuā
 a mutuo sic itēdit s. p. 100. sigulo āno q̄ nisi itēderet & sparet i a s. p. 100. ex ipo
 mu^o nūq̄ mutualet ut p^r ex cap. ipius a mutui. g^o usura ē p se pcf i & i ē maior
 rō de una q̄ de alia g^o oī usura ē p se pcf 3. p solutōe igit^r p pōitoz argūentoz
 ē p^a nōm q̄ si ē forma usuf^r ē mutuū cū p̄cipali itētiōe uel spe lucri. i. recipiēdi
 aliqd ulf^r for. p luc^o mutui ita mā eius ē res aliēa primū p^r ex dcis & p̄cipue ex
 declaratiōe diffōnis usurarii. lucri & noue diffōnis usure a nobis pōite. z. uero
 notū ē: q̄ nō solū usure ueg^r ēt cuiusl3 iusti tractus res aliēa ē mā uel obiectū
 q̄ ē illd^e sup q^o i debite t̄nsit spes usurari ut p^r ex p^o ar. 2° nō q̄ hoc uocabulū
 usura ē equocū. significat. n. tria. z. m. diuersas rōes. i. formā usure q̄ p̄t dici usura
 ex forma tātū: māz ipius usure q̄ si h̄s dici p̄t usura ex mā tātū & id qd^r h̄s utrūq̄
 i. mām & formā ipius usure. qd^r solū uere p̄t dici usura. nā usura ex forma tātū
 ē tractus q̄ h̄s formā usure & nō materiē. uerbigrā tu debes mihi. 10. q̄ nō pos
 sū alias a te exigē ego tibi mutuo. 100. ad. 10. p. 100. sigulo āno. ut in fi añi exigā
 a te si solū ipa. 100. q̄ tibi mutuaui s̄ ēt ipa. 10. q̄ mihi prius debebat i isto casu cō
 star q̄ mutuū q^o tibi mutuaui ē usura ex forma q̄ h̄s formā usure & nō ex mā
 q̄ nō h̄s usure mām nā ipa. 10. sup q̄ cecidit p̄cipalis spes uel itētiō ipius mu
 tui q̄ alias tibi nō mutuaui ut cū toto casu p̄suppono nō sunt aliena s̄ de iure
 mea ideo talis intentio uel spes lucri ex mutuo qua mutuaui non cecidit su
 per alienum & consequenter p̄fatus contractus non habuit m̄teriam usu
 re usura autem ex materia tantum est cōtractus ille qui habet solam usure ma
 teriam & sic omnis rapina quā non est usura uere potest dici usura ex mate
 ria tantum quia omnis talis rapina transit super alienū & consequenter habet
 materiā usure & nulla talis habet formā usure q̄ alias esset uera usura sicut. n.
 ille tractus q̄ h̄t solā usure formā pōt dici usura ex forma tātū ita & ille q̄ h̄t

solā mām dici p̄t usura ex mā tātū. usura uō ex mā & forma ē illa q̄ hēt mām & formā usure q̄ sola p̄t uere & s̄plicit̄ dici usura nā sic aīa hūana a corpore sepa-
ta p̄i aīa sc̄i Petri d̄r equoce & ualde īproprie hō qa ē forma hoīs & cadauer
ēt hoīs s̄līf d̄r equoce & ualde īproprie hō qa ē hoīs mā nec p̄t aliqd̄ illoz uer̄
& s̄plicit̄ dici hō ita & usura ex mā tātū uel ex forma tātū d̄r equoce & ualde
īproprie ac abusiue usura nec p̄t aliqs cōtractuū illoz uere & s̄plicit̄ dici usura.

3° P̄ncipalit̄ nō q̄ licet usura ex forma tātū sit q̄nq̄ licita tñ nec usura ex mā
tātū nec usura ex mā & forma est ī aliquo casu uel tēpōr̄ licita. P̄m declarat nā
Alexāder tertius ī cōcilio turōn ex. eo. c. p^o. qd̄ si iqt post hui⁹ cōstitutū ī clero
q̄q̄ extiterit q̄ detestādīf usurarū lucris: īstītat ecclesiasticī b̄nficiī piculū patiat̄
nisi forte ecclesie b̄nficiū fuerit qd̄ redimendū hoc mō ei de manu laici ui-
deat̄ ubi glosa sup̄ illo uerbo b̄nficiū hoc iqt ita p̄t ītelligi puta laicus īiuste de-
tiet possessionē aliquā q̄ fuerat clerico ī b̄nficiū assignata licitū ē de māu lai-
ci taliter eā redimere ut ecclesia uel ip̄e clericus fructus talīf p̄ceptos retineat:
nec est usura quā tātū suū recipiat qa sic forte possessio ad ecclesiam reuertetur
hoc mō qa alias nō poterit recuperari hec glosa ip̄a ad l̄ram q̄ ēt infra dicit. Idē
ītelligo de laico. s. q̄ ei licitū sit hoc mō rē suā de māu īiuste detiētis r̄dieē ecce
q̄ textus innuit talē modū redimēdi rē p̄pria ēē usurā: & glō dicit q̄ nō est usu-
ra. Vnde oportet dicere q̄ cōcilīū ip̄m cuius est textus ītendat p̄fatis uerbis: q̄ li-
ceat clerico exercere usurā: ex forma tātū ad recuperandā rē ecclesie q̄ alias nō
p̄t recuperari: q̄. s. usura: ī ueritate nō est usura: ut dicit glosa & tñ licet īproprie:
& qdā similitudine forme dicīf usura ī ip̄o textu sicut pictura xp̄i dicīf xp̄s.
Ad hoc etiā facit capitulū cūquestus eo. ti. Dixi notāter q̄ndoq̄: & nō dixi sēp
qa puto: q̄ q̄ndo huiusmōi usura ex forma tantū ēt p̄ recuperanda re p̄pria: que
alias recuperari nō p̄t: nō posset sine scādalo fieri ip̄a nō foret licita sicut nec scā-
dalū actiuū aliq̄ndo licitū est q̄ qs p̄petratur ēt ī opatiōe iusta si tñ hēat spēm
malis: qa nō solū opa p̄ se mala publice facta scādalizant pusillos sed ēt ea q̄ iu-
sta sūt si tñ spēm aliquā mali hēant q̄lē hēt talis usura. Vñ Apo. Non solū inqt
ab hīs q̄ mala sūt: sed & ab hīs q̄ spēs hnt mali abstinere debemus. & alibi. Si
p̄ximū scādalarē. s. māducādo carnes: nō māducabo carnes īeternū Et sal-
uator Mathei. 18. Veh mūdo a scādalis & pluria alia s̄ilia dicta habent ī cāone
Biblie q̄ grā breuitas omittit̄. Vex ē tamē q̄ nulla talis usura obligat exercētē
ad restitutionē q̄tūcūq̄ cū scādalo & mortali p̄ccō exerceat: cū nullus talē usu-
rā faciens eo ip̄o exīgat ultra for. aliqd̄ alienū. Scd̄ m uero. s. q̄ nulla usura ex
materia tātū sit aliqn̄ licita p̄: qa nūq̄ l̄ rē alienā ī uito dñō cōtractare si tñ dñs
rōnabiliter sit ī uitis qa alias liceret. 3^m cōsiliū p̄: qa oīs usura: ex utroq̄. s. ex
mā & forma: est uere usura: ac p̄ hoc p̄ se p̄ccō m & nullū per se p̄ccō ē: aut fuit
aut erit: aliquando licitū ut in 3° articulo conclusionē prima patebit.

Quarto notādū est q̄ nō oīs uera usura obligat exercētē ad restitutionem
nā ille q̄ mutuat p̄xio suo s̄ie spe recipiēdi aliqd̄ ulf sortē: nō facit usurā aliquā

sed misericordiā magnā pximo suo facit: cui gratis mutuatur i. q. mutuatur cū spe
 & intentione scd'aria lucri nō facit usurā: qā secundaria intentio lucri non suffi-
 cit ad faciendū mutuū usurariū. ut patuit supra. & qñf simutuarius spōte det
 illi aliqd ultra for. p grā mutui sibi facta: p̄t illud licite recipere: & receptū retine-
 re hac p hoc ad nulla restitutionē tenet: sic. n. añ mutuū poterat licite a pximo
 suo sponte datū: licite acceptare. & acceptatū retinere. Ita & post mutuū: cum
 ex hoc nō sit factus deterioris sed melioris cōdictiōis. Ille aut q mutuatur cū pri-
 cipali itētiōe & spe lucri sine pacto aliquo tacito uel exp̄sso usurā utiq; cōmit-
 tit: qā ip̄a p̄cipalis spes lucri facit ip̄m usurariū. Hoc ē dicit Bertolāeus Bri-
 xienſis i glosa p^a qōis 3^e. caue 14^r. & Gof. i suo eo ti. & alii iurispiti & theol. cōf
 dicūt. sed nō tenet ad restitutionē eius q ultra sortē p̄cipaliter itēdebat si ei
 spōte: & sine aliq eius requisitiōe tacita uel expressa datū fuerit: licet licite nō po-
 tuerit illud exigere aut sp̄are: nā p īgressu ecclesie nō pōt q pecuniā licite exi-
 gere aut principaliter sp̄are sed sponte oblatā suscipe pōt i 4. q. 2a sicut empta.
 Insup tota rō qre usurarius tenet ad restitutionē est qā id qd accepit ultra for.
 nō fuit ei libere datū sed p ip̄m fuit pacto tacito: uel exp̄sso a mutuuario exa-
 ctū: & p̄p̄ea qñ nulla talis pactio de recipiēdo aliqd p mutuo it̄uēit nō tenet
 mutuās ad alicuius sibi p grā mutui dati restitutionē. Vñ Greg. i p̄allegato. c.
 Eius iqt oblatio nullā culpe maculā gerit q nō ex abietis petitiōe p̄cessit. Ille
 uero p̄cipali itētiōe uel spe lucri mutuatur & huiusmodi itētiōe pacto aliquo
 exp̄sso. s. p uerba tacita puta p signa aliq mutuuario notificat & usurā cōmittit
 & ad restitutionē oīs p grā mutui dati tenet & de sola itētiōe p̄cipali sic mu-
 tuatorio notificata debet itelligi illud. C. cōsultuit eo ti. in quo dī q illi q spe lu-
 cri mutant alias nō mutuaturi inducēdi sūt in iudicio animarū ad restitutio-
 nem: & cōsimiliter intelligēda sūt uerba: Augustini Ambrosii & Ieronimi. i 4
 q. 3. & q. 4. dicētiū q mutuās expectās aliqd ult for. eius qd dedit mutuo: usurā
 cōmittit. s. nō obligantē ad restitutionē si itētiō uel expectatio ip̄a sit p̄cipalis
 & oīo occulta mutuatorio. Hec ē s̄ntia Gerardi de Senis in suo tractatu de usu-
 ris articulo p^o: & meo qdē iudicio uera & rōabilis ē. Quāto notandū ē q usu-
 ra est omni bone legi cōtraria: P̄rio nanq; diuine legi cōtraria q indubitater
 est optima. Ip̄a nanq; lex diuina leuitici. 35. dicit. Pecuniā nō dabis fratri tuo ad
 usurā: frugū suphabūdantiā nō exiges & ps 14. habitabit inqt in tabernaculo
 tuo dñe: qui pecuniā nō dedit ad usurā. & Ezechielis. 18. Prohibitio ipsius usure
 diuinis preceptis anuatur quū dicit: & uir si fuerit iustus & fecerit iudiciū &
 iustitiā & in montibus nō comederit & oculos suos nō leuauerit ad idola do-
 mus Israel & uxorem proximi non uiolauerit & infra & ad usuram non ac-
 modauerit & amplius non acceperit. & Paulo inferius: q si inqt Propheta uel
 ipse dominus per Propheta genuerit filiū latronē effundentē sanguinē: & fe-
 cerit qdē unū existis & hec qdem omnia non facientē sed in montibus come-
 dentē: & uxore proximi polluentē & infra & ad usurā dantem & amplius acci-

pietē nō qd uiuet nō uiuet cū uniuersa hec detestāda fecerit morte moriet. Ec-
ce q ipse dñs dicit uniuersa hec detestāda ēē. q uerba exponēs beatus Ierony-
mus li. 6. sup Ezechielē ipm putāt iqt qdā usuras tantū esse in pecunia qd pui-
dens diuina scriptura: oīs rei aufert supabūdātiā: ut nō plus recipias quā dedi-
sti. Idē in snia diē Aug. sup ps. 35. & Amb. de nabucho: & ainos 2° ca. Ipe dñs
sup tribū iqt sceleribz Israhel & sup q̄ttuor nō cōuertā eū & ita hōz scelex q̄r-
tū dicit ēē qā sup uestimētis pignoratis accubuerūt: qd ē usurā facē: & i nouo
testō dñs nř luce 6°. mutuū iqt date: nihil inde spātes: i qbz uerbis ut cōiter te-
nēt usurā phibet: qd ad nřm ppositū sufficere deberet. Secūdo ipa usura le-
gi nālī cōtraria ē Nā Ari. i p^o Polliticōz legē & rōem sequēs nālē dīc q usura
ipa rōnabilissīe hēt odio: & merito detestāda ē eo qd sit pter nām. i. cōtra regē
nālē pprietatē: nā ualde cōtrariū ē regē nālī pprietati ut res infructuosa q̄lis est
peccūia ex se fructū ferat: & quo ad mām ipius q ē argētū uel aux uel aliqd eris
genus: & quo ad formā q nō ad lucz uel fructū sed ad cōmutatiōes exercēdas
inuēta ē: ut. s. hō res q sibi suphabūdāt i peccūiā ipam: & deīde peccūiā ut po-
the ad trāssereudū aptissimā: i alias res qbz hō ipē idiget cōmutare possit. V n
cōtra nālē pprietatē materie & forme ipius pecūie nitit̄ usurarius q ex peccūia
mutuata fructū aut lucz sic spat: q alias nō mutuasset: tū qā cōtra pecūie: & alia
rū regē mutuabiliū nāz est: ut usus ipage seorsū ab illis uēdi aut pmutari itēdāz
qā uel eadē rs bis uēdit si idē sit oīo q suo usu uel certe uēdit qd nihil ē aut ipz
ips qd oībus est cōe: ut sup ad 3^m argumentū dubii 3^e cōclusionis ē deductū.
ipa usura iuri canonico repugnat: nā. i. 4. q. 4. Gratianus dicit q nec clericis nec
laycis licet usuras exigere: probatur auctoritate Gelasii & aliorum ubi conse-
quenter ipse Gratianus ponit plurimas auctoritates pontificum cōciliōz atq;
scōz: ad nostrz ppositū: quas uide ibi si placet: & ex. eo. ti. Innocētius tertius i
concilio lateranē. qā in omnibus: dicit q usurā ipam utriusq; testamēti pagia
detestāz & idē dīc i c seqnti: iō i dicto. c. qā in oībz p̄cipit ipē Inno. t̄tius sacro
cilio appbāte q māifesti usurarii: nec ad cōunionē admittāz altaris: nec xp̄ia
nā si i eo p̄c̄o decesserit: accipiāt sepulturā: s̄ nec oblatiōes eoz qsq; accipiat.
Bonificius octauus & i concilio lugdu. p̄fatā cōstitutionē sub dīne maledictio-
nis interminatione p̄cipit inuolabiliter obseruari p̄cipitq; oībus generalit̄ sub
suspensionis uel interdicti uel excōicationis sentētia: ne p̄sona uel uniuersitas
usurarios extrā eos ad usuras exercēdas adducat ex. eo. i. 8. 6°. ca. p^o. ca. 2° ipis
usurariis & eoz fauctoribz graues penas infligit & i cle: ex graui eo. ti i cōcilio
uicē ulē p̄fatas alie pene ipis usurariis & eoz fauctoribz in ponunt: & in fi-
s ipius cle: dicit: si qs i illū errorē iciderit ut p̄tāciū affirmare p̄sūperit exer-
cere usuras nō ēē p̄c̄m decerniū eū ut hereticū p̄uendiū. 4°. est ipa usura
lege ciuili phibita uel illi cōtraria. Nam ipator Iustinianus in auc. de ecclesiasti-
cis titulis predictaz iqt q̄ttuor sinodoz. s. uicene cōstātinopolitane ephesine:
& calcedonē dogmata sicut s̄ctas scripturas accipiūt: & regulas sic leges obser-

namus: ubi glo: sup uerbo regulas notata inquit canones pro legibus obseruā-
dos: ut hic & supra quomodo oportet ep̄os & licet etiā & sit i auctētica de mo-
nachs: si: & si uero relinquens & supra ut clerici apud proprios ep̄iscopos:
& si: & propter hoc cū canones dicant prohibere usuras intelligunt p legē p-
hibite: & in hac opinione fuit dñs meus Azo nec obstat: q̄ dicūt qdam alii hic
cōfirmari tantū illos canones q̄ sunt de q̄ttuor cōciliis nā illis etiā cōciliis pro-
hibite sunt usure. 47. dis. quoniā prāterea si nullus canō diceret nec ēt lex ui-
des q̄ nō possit exerceri q̄ sūt cōtra legē dei: & inferior non pōt legē superioris
tollere. ff. de ar. Nā magistratis. & ad trabelianū. ille a quo .x. tépestinum Item
paulo dictū est durū est tibi cōtra stimulū calcitrare prāterea cū hec lex sit de
ultimis iustiniāi uides q̄ ouersus hoc noluisse hec glō illa ad uerbū ad qd̄ ēt fa-
cit glo. eiusdē accursii. C. de sum tri & si ca. sup uerbo apostolice & in. l. si. C. eo-
ti. glo. si. cui ēt cōcor. glo. i. ca. q̄ i oibz. eo. ti. S3 cōtra p̄fata glo. dicit p̄or. i. di-
cto c. q̄ i oibz q̄ huiusmodi glo. p̄t tolli q̄ nicēa sinodus dī q̄ glo fac mētionē:
nō loq̄r de laicis s3 de clericis & sic ip̄ator ap̄ p̄bā illā. si odū n̄ uides p̄ hoc laicis
phibuisse usuras maxie cū ibi & i auc. se i. certis casibz pmittat usurā. S3 p̄t dici
ap̄ alio respectu n̄ s3 p̄misse. s. usure q̄ ip̄ator i auc. de ecce ti. & i auc. ut des mīa
tus sit nūer? i xernētibz aīa3 p̄fitef se uelle seq cāones: hec ip̄e Abbas q̄ utiq̄
quo ad primā ptē bene dicta mihi uidentur eo. q̄ ipsa nicēna sinodus in prin-
cipio dicti cap. quando. dicit quoniā multi sub regula constituti auariciā &c.
& in fine deiiciatur inquit a clero: & aliehus existat a regula uidetur autem q̄
solum clerici sint sub regula cōstituti ac per hoc & ipsi soli possint a clero dei-
ci & regula fieri alieni. Sed quo ad. zm. dictū. s. q̄ alio respectu non sint p̄misse
usure &c. non sufficienter probatum est: tum quia illud auctenticum de eccle-
sia ti. tantummodo regulis uel canonibus ilaz q̄ttuor sinodorum loq̄tur: ut pa-
tet ex dicto ipsius Imperatoris allegato: tum quia ipse Iustinianus fuit tem-
pore Ioannis pape primi: ut patet ex lege inter claras. C. de su. tri. & si. ca. qui
Ioānes consecratus fuit uel sedit āno dñi. .x. zi. quo tpe ut puto nō erāt alii cano-
nes ab illis q̄ i p̄fatis 4. r. sinodis hēbant uel saltē nō erāt ip̄e usure gnālif & ex-
plicitē phite i aliis cāonibz. Duo igit i ppo^o mihi dicēda uideat. Primū q̄ sic
in ueteri testa^o p̄misse erāt usure cōi populo ad maius malū euitādū. Ita & in
primis eccle. Ita q̄ tūc solū clericis expresse erāt it̄ dicte: nā & in cāonibz Apo-
stolorz solū clericis phite erāt 47 dis. ca. ep̄us. cōsilif & in nicēa sīodo ut in c^o
quōiā eiusdē dis. qd̄ at nō ē phitū cōcessū ēē uides ut dicit lex. Vñ & ip̄e Iustia-
nus ip̄ator sequēs huiusmōi cāones. C. eo. l. priā dicit qd̄ ip̄e usure optio iur̄ de
benf. & in. l. quis dicit q̄sdā usuras ēē licitas & in. l. cum alegas q̄sdā usuras legi-
timas esse asserit. Item in auten. de nauticis usuriis & in auten. de ecclesiis ti-
si at distulerit cedit sic pmittit usuras. zm. Diaen. ē qd̄ post illud tpus. & p̄ci-
pue a. Synodo lateran cī: ip̄e usure iudicād^e s3 ēt legegūili phite. Nā ip̄e iustia-
nus i p̄fata lege it̄ claras cōfitef Rōanā ecclesiā esse oīuz ecclesiāz orbis caput

& uelle q̄ oēs ip̄ius rōane ecclesie cāones ab oībo sub eius Ip̄io digētibo custo-
diant. Vñ si gnāle ociliū & lateran: añ ip̄m uel eius tpe celebratū fuisset nō ē
dubiū qn̄ eius canones sicut & nicene synodi acceptasset & p̄ legibz a cūctis
obseruari uoluisset. Cōsiliū de ociliis lugdū & uien q̄bo usure ip̄e sūnt explicite
atq̄ efficacit̄ phibite dicēdū ē. Itē Ip̄atores Graciū Valētiniāus & Theodosi-
us i lege cūctos populos. C. de su tri: & si ca: cūctos populos sub ip̄oz impio de-
gētes i fligōe q̄ diuus Petrus f̄didit Romāis & Damasus p̄p declarauit uersari
p̄cepū t cuius qdē religiōis fūdamēta sūt 4te euāgelia ymo testāctū nouū & ue-
tus q̄ phibēt & detestāt usuras ut patuit supra Itē oēs moderni legiste uel iuri-
ste tenēt ip̄as usuras lege ciuili phibitas ut accursius Azo. Sallice. Ber. Pāor &
Cinus i lege rogasti. ff. si certū petas dic q̄ si mutuo tibi. io. ut debeas. ii. potius
caderēt sydera de celo q̄ ad illud. ii. possit oriri obligatio p̄ qd̄ et ostēdit̄ usu-
rā ip̄am iure naturali phibitā. Hiis ita notatis faciliū ad arg^a p̄ pte negatiua
dubii respōdes q̄a ps affir^a uerissima ē ut magis ifra patebit. Ad primū oce-
do ip̄m cū sua maiore: s̄ nego mīorē ad p̄bationē dico q̄ Ambrosius loq̄t̄ ibi
de usura ex forma tātū q̄ nō est usura nisi ualde ip̄proprie & abusive sūpto uoca-
bulo: iō nō mirū si q̄q̄ sit licita q̄n̄. s̄. sic scādalo fieri p̄t cū quo stat q̄ uera usu-
ra nūq̄ licita sit. Dices forte usura ex forma tātū: ē usura ex forma tātū g^o est
usura: s̄eq̄ntia uidet̄ bōa: ab iferiori cū debitis modis ad suū supius: & añ ē ue-
rū p̄ te g^o & s̄eq̄ns tūc sic: s̄eq̄ns est uex & ip̄m significat q̄ usura ex forma tā-
tū ē usura: g^o hoc uex ē. & q̄nt̄ usura ex forma: ē uere usura. Ad hoc ccedo añ
primū. & nego primā s̄eq̄ntiā: nec est ab iferiori ad suū supius s̄ a scd̄m qd̄ ad
s̄plicit̄: sic illa hoc ē hō mortuus: g^o. hoc ē hō demonstrato cadauere hoīs: si ē. n.
cadauer hoīs ē hō solū scd̄m qd̄. i. scd̄m mām & formā accñtalē hoīs sic usura
ex forma tātū ē usura solū scd̄m qd̄. Vñ sicut cadauer uel pictura hoīs nō p̄t di-
ci hō nisi ualde improprie & abusive accepto hoc uocabulo hō: Ita & usura ex
forma tātū & ex mām tātū nō pōt dici s̄plicit̄ usura nisi ualde ip̄proprie & abusive
sūpto hoc uocabulo usura sicut q̄q̄ auctores icidētalit̄ & forte imp̄meditate
facere solent nec mirū qdem q̄a omnia premeditari non est facile scribenti.

Ad 2^m respondet sanctus Tho. 2^a 2^e. q. 97ª articulo. p^o: ad 2^m argum^o & bene
iudicio meo q̄ iudeis phibitū fuit accipe usurā a fr̄ibz suis. s̄. iudeis p̄ qd̄ dat̄ i-
telligi q̄ accipe usurā a quocūq̄ hoīe est s̄plicit̄ malū. debemus. n. oēm hoīem
habere q̄i. p̄ximū & fr̄em i statu euāgelii ad quos oēs uocant̄. Vñ in ps absolu-
te dicif̄ q̄ pecūiā nō dedit ad usurā: & Eze. 18. q̄ usurā nō accepit. qd̄ at̄ a b extra-
neis acceperūt nō fuit eis cōcessū tāq̄ licitū s̄ p̄missū ad maius malū euitādū: ne
sa iudeis deū colētibz usuras accipēt p̄p auariciā cui dediti erāt ut habet̄ Isaie
56. qd̄ at̄ i p̄miū p̄mittif̄ fenerabis gētibz multis &c. fēus ibi accipif̄ p̄ mutuo
sicut Ezech. 29. d̄f̄ multi nō cā neq̄tie fenerati sunt. i. nō mutuauerūt: p̄mittif̄
g^o i p̄miū iudeis habūdantia diuitiaz ex q̄ p̄iigit q̄ aliis mutuare possint. hēc
Thomas ad uerbū. Possēt tū dici q̄ p̄a ps añcedētis itelligēda ē de usura ex for-

ma tñ. quā dñs pmissit iudeis exercē ad extrāeos ut tali uia possēt recupār qđ
ab aliēis iuste detinebat illis: sic iussit illis debētibus exire de egipto: ut amō uasa
aurea & argētea ab iptiis accipēt & secū delīpa egipto portaret oīstat autē ex so-
lutōe primi arg. qđ talis usura ē i se illicita imo nec ē usura Ad 3^m p3 ex. 4° n^o
qd dicens sit. qđ i cau dato r qđ ē usura fa ē uitiātē nō at ad restitutōē obligatē
nec u3 i^a 9^a qđ ibi inuif. .i. nō tenet ad restitutōē g^o nō fac uel nō fec usura qa i
oīs usura obligat ad restitutōē ipz exercētē utpā ex palleгато nō^a. Ad. 4^m. xce
do aīs & nego^a 9s. Ad pbatōē quū dī qđ cāus pñ ē &c. negat qa ipi fructus
possessiōis oputādi sī i for. dotis uel i for. if ēē qđ gener ipē patif pp mīmōi. oē
ra ex dilatiōe solutionis ipius dotis nā ipē gener iux allegatū cap. recipit & retz
fructus possessiōis pp onera mīmōi qđ ipē patif p qđ onera itelligi debz dānū &
iterēē qđ ipē sustinet uel icurrit ex eo qđ uxo. duxit & dotē tpe deb^o nō hūit aut. n.
dol ē sibi pīssa sīplicit. .i. sī ter^a alicui^o tpris aut cū tali ter. si 9 ter^a certi tpris tūc
ipi fructus dñt i for. dotis oputari usq ad pfatū term. aut. n. cōputādi sī in for. in
terēē aut i for. dotis. nō pōt dici priu^o qa iterēē nō pōt deberi aī morā qđ nā ē durā
te ter^a ipō qđ pfixus ē uolūtate priu^o oputādi sī g^o i for. dotis usq ad pfixū t minū
qđ transactō si ipē gener nō recipiat dotē aut certus ē qđ p hui^o dilatiōē icur-
rerit aliqd if ēē aut n. si sic tūc ipi fructus oputādi sī i for. if ēē & si qđ ipoz sup
sit oputari d3 i for. dotis aut restitui ut statī dicef aut nō ē certus qđ ex pata dila-
tiōe passus sit if ēē & tūc oēs fructus oputādi sī i for. dotis. uñ dic. d. Ant. de bu-
trio & bñ fr. 1. c. salubr qđ ad hoc qđ ipē gener possit retiere huiusmōi fructus in
dcō cau rgrit. qđ ipē sit certus se fuisse passū onera. .i. aliqd if ēē pp huiusmōi dila-
tiōē & sic. sī qđ ē certus nō poterūt ide fructus a gñō fūieri ulf idebitā onerz qđ i-
tatē & 9 ter si certus nō ē de aliqbo oneribo d3 oēs fructus uel restituef uel in
for. dotis oputare si uō dos ē sibi pmissa sīplicit. .i. sic certo tpris fīo tūc ut prius
aut ē certus ex huiusmōi dilatiōe se ēē passū aliq if ēē aut nō si sic oputēf fructus
i for. if ēē & si qđ eoz supē ipi if ēē i for. dotis oputēf si n. tūc oēs fruct^o ut prius
restituēdi sī soc^a uel i for. ipius dotis oputādi: n. g^o pñ casus ē ac si ipē gener mu-
tuasset dotē soc^a hac itētiōē & ipē pīcipalit ut ulf for. dotis recipet ab eo fru-
ctus possessiōis quā pignore accepit s3 pīde ē ac si ipē gñr uellet oputare fru-
ctus pīdcōs i for. ipius dotis aut i for. if ēē qđ certus ē se fuisse passū ex dilatiōe solutiōis
ipius dotis qđ n. ē usura aliq fac ē s3 potius dānū ppriū uitaf ac dotē ipāz cum sui
foceri comoditate uelle rīpe qđ utiq iustū & piū ēē nulli dubiū ēē d3 qđ at pōera
matrimonii in dicto. cap. debeat itelligi damnum certum uel interesse qđ ge-
ner ipē patitur ducen^o. uxo. sic dote nulli etiā dubiū esse debet quia si non licet
genero exigere usuras ab extran^o et cū dispēsatiōe d. Pape. qđ nā ēē pōt ut ex c.
sup eo. ti. eo multo mīus s3 eas exigē a soc^a. sibi i p^o affitatis gradu ppīquo.

Ostreo qđ ad. 3^m ppositoz articuloz i qđ pīcipale dubiū soluen. ē. sit h
p^a 9° nullū p se pcf 3 p t a^o bo^o fīe sine a^a bōa itētiōē aut bōa cā licite fieri
qđ p sic pbat. nā hūa opa^a cadēf i r idebitā māz p t a^o bo^o fīelicitē fieri. sed oēp se

E

pcf est hūa opa^m cadēs s^r idebitā māz g^m nullū p se pcf m p^t a^m bo^m fie licite fie
 ri g^m n^a & mior p³ ex diffōne huius uocabuli p se pcf pōita & declarata i p^m ar^m
 a^m uō declaratur. nā si nō est uera def eius tradic^m. i. q^m aliq hūana opa^m cadēs
 & c. possit licite fieri. q^m sit. a. g^m a breuitatis & ar^m sic. a. p^t licite fieri p te pōaf g^m
 i ēē & seq^t q^m a ē opa^m licita & nō licita q^m ē tradic^m pbat. nā seq^t a ē hūa opa^m
 cadēs s^r idebitā māz g^m. a. ē opa^m moralit^r māz g^m illicita g^m nō licita & a. ē opa^m li
 cite fcf a p te uel p cauz tuū g^m. a. ē opa^m licita & nō licita s^r dices ad hoc q^m aliq^m
 ppō de possibili i sēsu diuiso sit uera nō req^rit q^m pōaf i ēē. i. q^m sua de iēē sit posi
 bilis uerbig^r a i^a albū p^t ēē nig^r ē de possibili i sēsu diuiso atq^m uera ut p³ ex logi
 ca & tū sua de iēē. i. i^a albū ē nig^r ē i^a possibilis & q^m nō ad ueritatē i^a nō req^rit
 q^m possit pōi i ēē. i. q^m sua p iēē sit possibilis stat at q^m ista p^m hūa opa^m cadēs s^r ide
 bitā māz p^t bo^m fie licite fieri de uirtute & de pprietate sermōis ē de possibili
 & de sēsu dīso iō ad ueritatē i^a nō req^rit q^m possit pōi iēē ut p³ sup³ pōit p^m
 i^a nō maioris hec g^m uir stare simul q^m i^a de possibili sit uera ac p hoc sua tradi
 ctoria falsa q^m ē maior p³ ban^a & sua d iēē sit i^a possibilis. Cōn illā r^m s^r iōē ar^m for
 tificādo p³ batōēz i^a nō maioris p³ cipalis ar^m sic nō d^rit sēsus p³ positus a dīso i
 p³ positōēz de possibili & i^a i^a significantib³ res q^m nō p³nt ēē nisi denoient ab il
 lis i^a i^a s^r i^a ē i^a opa^m hūa cadēs s^r idebitā māz ē sign^s rē q^m nō p^t ēē nisi dēoiet ab
 i^a pō g^m i^a p³ positōēz de tali ter^m nō d^rit sēsus p³ positus a dīso q^m t^m q^m sit de possibili. g^m
 n^a & a^m r^m declat. nā i^a ē i^a i^a albū sig^r rē q^m p^t ēē dato q^m nō dēoiet. ab i^a. i. dato q^m i^a
 sit alba q^m significat for. lapidē albū q^m q^m p^t ēē nō albū. u^m p³ pō^m d^rit possibili fcf a
 ex hui³ tō & d^rit sēsu dīso pluriū d^rit a p³ p³ d^rit sēsu p³ positōēz e i cōn³ dēte q^m ad uēita
 tē & falsitatē q^m i^a albū p^t ēē nig^r q^m ē de sēsu dīso ē uā & i^a possibile ē albū ēē nō
 g^m q^m ē d^rit sēsu p³ cōn³ dēz p³ fate de sēsu dīso ē falsa & i^a p³ oib³ilis ut p³ ex log^a s^r q^m
 i^a ē i^a i^a hō sig^r rē q^m nō p^t ēē nisi dēoiet ab eo. i. nisi sit hō ut p³ iō p³ fcf a de tali
 tō i^a sēsu p³ & de possibili nō d^rit q^m ad ueritatē & falsitatē. a. sua cōn³ dēte de sēsu
 dīso sic. n. h^m ē uē^m possibile ē hōiē ēē aīal ita & i^a hōiē possibile ē ēē aīal & ita d^rit ali
 is sili³ bō i^a i^a dīci p^t h^m itēdit sc^r s. Th. i^a p³ te. q. 14. ar^m 13^m ad 3^m arg^m ubi dīc^r q^m dīstī
 ctio i^a sēsu p³ & dīstī p³ pōis h³ locū i^a fōis sepātib³ a s³ bō i^a fōis at sepātib³ n³ h³ lo
 cū. s^r i^a i^a iux^a uīā rālistag^r lucutus ē. ego at iux^a uīā nō i^a aliū. q^m secūiō ut pluriū cla
 rior ac s³ bō i^a m³ i^a u^r b^r uō nō ē q^m r^m i^a q^m ē hūa opa^m cadēs s^r ide^m māz ēē nō p^t nī
 sit talis res uax^e logⁿ d^rit hūa opa^m i^a q^m p³ cipalit^r dīstī p³ p³ d^rit q^m sola i^a p³ tiag^r ē ser
 mo t^m g^m nāz dīcē aliq^m hūa opa^m cadēs s^r ide^m māz p^t bo^m fie lic^e fieri q^m tū dīcē
 pōib^e ē aliq^m hūa opa^m e³ & c. lic^e fieri bo^m fie s^r ad ueritatē. z. r^m q^m pōaf i ēē
 g^m & ad ueritatē p³ h^m ide^m r^m q^m r^m & q^m nō i^a p³ p³ fuit sufficiē^r i^a p³ ac p hoc & ei^m
 d^r dīctōia fuit sufficiē^r p³ q^m fuit a^m c^m huius p³ ar. p³ cipalis. z^m p³ cipalit^r arg^m
 ad g^m e³ sic n^m p se p³ p³ lic^e fieri ut i^a euāiat bo^m g^m n^m p se p³ p³ lic^e fieri aliq^m
 bo^m fie g^m n^a. a. g^m i^a d^rit. n. oīo ē dīre mā^m siue p³ fieri bo^m fie & dīcē p³
 uel mā^m fieri ut i^a euāiat bo^m q^m i^a dīcē euēi^r ex aliq^m ope ē i^a op³is fūis q^m
 uel p³ q^m sit tale op³is at pbat p ill^d apostolicū atq^m uulgatiss^m dēf u³ n³ fē

faciēda ma^a ut in deueniāt bona in quō fūdāt oīa iura asserentia q̄ sub p̄textu
 boni ma^a fieri non debet ut habet. i. q. i. c. nō est putana. 23. q. 5. c. nō dicat. 2.
 4. q. 5. c. p. 2. & 3. & c. neq̄ q̄ oīa p̄pōm n̄z confirmant. confirmat itē p̄fa
 tum arm. n̄m. p̄c̄m ueniale p̄t bōo fine licite fieri nec aliq̄ mortale ergo nullū
 p̄ se p̄c̄m p̄t aliquo bono fine licite fieri 9^a nota q̄a omne p̄ se p̄c̄m est pec
 catum mortale aut ueniale p̄bo primā partē aūtis q̄a si non est uera def̄ ip̄ius
 cōtra dictoriū. s. q̄ aliq̄ ueniale p̄t licite bono fine fieri q̄sit. a. ut prius & p̄bo
 q̄a non p̄t licite fieri bono fie tū q̄a hoc dato seq̄t q̄a sit p̄c̄m & nō p̄c̄m q̄
 est cōtradictō ut deductū est in p^o ar^o tū q̄a si a posset licite fieri quū non sit ma
 ior. ratio de. a. ueniali q̄ possit bono fine licite fieri q̄ de alio seq̄t q̄ q̄z uenia
 le possit licite bono fine fieri & cōsequent q̄ oē mēdacm officiosū possit licite
 bo^a fie fieri q̄ns at est falsū ut p̄z ex c. fr̄ eo. de usuris ubi d̄r q̄ sacra scriptura p̄
 hibz p̄ uita hoīs mētiri g^a & aūs falsū est g^a suū d̄r dictoriū ē ueḡ q̄e p̄a ps aūtis
 huius. zi. ar. 2^a m. uō p̄t sic p̄bo n̄m. uēiale p̄t bo^a fie licē fieri g^a n̄m. mor^e 9^a na
 p̄ illā r̄gulā topicalē. si id qd̄ magis uī ēē nō ē g^a nec id qd̄ mīus. magis at uī q̄
 uēiale possit licē fieri bo^a fie q̄ mōtale & tū hoc nō p̄t g^a nec mōtale p̄t licē bo^a
 fie fieri. 2^a. p̄bat q̄a dato eius opp^a aliq̄ hūa opa^a ēet p̄c̄z & nō p̄c̄m morta
 le & nō mōtale sic d̄ductū ē ex p^o arguēto. 3^a. p̄bat auctōitate. dīc. n. Inno. f. tius
 ex. d. no. op. nū. c. ex. iūcto sacre scrip̄e testio debueras d̄dicisse q̄ opa illa q̄ s̄e
 mōtali p̄c̄o omitti nō p̄t nō s̄e p̄ uitādo scādalo dimittēda nec et d̄nt p̄ uitā
 do scādalo omitti q̄ s̄e mōtali p̄c̄o omitti nō p̄nt & ex. de re iu. Re^a q̄s scādali
 zauerit d̄r utilius scādalu ueri p̄mittit q̄ uitas f̄liq̄t ubi glo. fr̄ uerbo ueritas ueri
 tas iqt uite nūq̄ omittenda ē p̄p scādalu & Aug. 2^a. de. ci. & trāsūpte. 32. q. 2. ca. Ita
 ne potius iqt q̄s q̄l3 mala tolerare decernat q̄ malo d̄f̄tire & Ansel. in li. s̄ilitu
 dinū dicit q̄ nec p̄ uitāda ifernali & aeterna morte cōmittēn ē p̄c̄m mortale.
 3^a. p̄cipalif sic arg^a ad clusiōez si ip̄a nō ē uera & q̄nt si liceat bōo fine aliq̄
 p̄ se p̄c̄m fieri maxie diuine legi c̄trariū quū nō sit maior rōde uno q̄ de alio
 tūc oē tale p̄c̄m licebit bono fie cōmitti uerbiḡra licebit alicui p̄ corporali fa
 lute idola colere piurare d̄m blasphemare uiolare dies festos furari p̄ elemosina
 ex furto faciēda. p̄ ḡnanda. p̄le adulterari & ad finē correctiōis p̄ntibz iniu
 rias inferre & tādē oēm d̄nā atq̄ hūanā & nālē legē bo^a fie trālgredi & cōfū
 dē licebit qd̄ oīo absurdissimū ēē neo dubitat. hec tādē 9^a p̄bat auctōitate siul
 & rōe Aug. q̄ i li. q̄ cōtramēdaciū pōit i s̄ia hāc. 3. rōnē ad n̄rā clusiōnē dicēs
 q̄ p̄stat ēē p̄c̄a n^o bōe cāe obtētū n^o q̄i bo^a fie n^o uelut bōa itētōe faciēda s̄e &
 ifra subiūgit. Quū opa ip̄a p̄ se p̄c̄a s̄e ut furta supra blasphemie q̄s dicat illa cāis
 bōis ēē faciēda uel p̄c̄a nō ēē uel q̄ absurdū i iusta p̄c̄a ēē: q̄s dicat furemur
 diuitibz ut hēamus qd̄ demus paup̄ibz aut falsa testimōia p̄ferāus nō ut inde
 innocentes ledantur sed potius saluentur duo hec bōa sūt q̄ inopes alantur &
 innocentes non ledant̄ aut q̄s dicat adulterium esse faciē ut per illam cum q̄
 fit homo de morte liberetur. Testamenta etiam uera cur non furripiamus &

falsa supponāus ne hereditates hēant q̄ nihil bōi agūt sed potius ii q̄ idigētes
adiuuāt cur nō ab imūdis mentibz q̄ ditāt stupratores rapiat diuitias uir bōus
ut intelligētibz largiat quū nullū malum sit si p̄ bono fiat. q̄s hoc dicat nisi q̄
res hūanas mores q̄ ac leges conat euertere hec Aug. ad uerbū hec 9° ē de mē
te magistri i. 2° dis. 4°. & coīter oīus theologoz q̄ ēt pbat auctoritate cāoni
stax nā extra de re. iu. c. estote dicit uenerabilis beda qd' .n. dictū ē a fructibz
eoz cognoscētis eos de māifestis dictū ē q̄ nō pnt bono aīo fieri ut stup̄ blasse
mie ebrietates & silia astat at q̄ea de qbz hic exēplificat sunt p se p̄ct a g^o scd'
hūc canonē p se p̄ct a nō pnt bō aīo fieri aut g^o nō pnt de scd' o bō aīo fieri aut nō
pnt licite uel de iure fieri primū nō p̄t dici q̄a ē māifeste falsū g^o diceñ ē. 2^m. in
ten^o g^o uenerabilis be. imo Greg. noni q̄ decretalē opillari fecit ē q̄ p se p̄ct a nō
pnt licite fieri bō aīo uel bō. fie uel bōa itētiōe q̄ oīa idē sonāt i. īnia & hec ē
9° nra uñ glo. sup illo uerbo stupr̄ hec iqt sūt sui nā mala sup̄ de iu. iu. c. si xps
ī fie uer. qdā & sup̄ de electiōe. ca. puēit. c. p^o hec glo. Itē pbat 9° ipa auctori
te Phi & cōmētatoris. 2°. ethicor. c. 6. diē. n. Phs ibi q̄ i iis q̄ sūt ex nā sua mala. i.
q̄ sūt p se & ex sua rōne p̄ct a nūq̄ dat recte agere sed sc̄p delinqt nec i illis est
qn opz & qn nō & ut opz s̄z simpliciter i quolz illoz delinqt & cōmētator diē q̄ sūt
mala i oī hora & cōseqnt q̄ nūq̄ bōa uel licita sūt quozq̄ bōo uel ma^o fie scd' a scd'.

Cōtra istā cōclusiōe l3 uerissia sit & fortissie ac demōstratiue p̄bata arguo p̄ ma
ior ipius euidentia ac fortificatiōe Aliq̄ opus p se bonū p̄t aliquo ma^o fie illicite
fieri g^o aliq̄ p se malū uel p̄ct a p̄t aliq̄ bō. fie licite fieri q̄a nā q̄a nē maioris uir
tutis malus finis ad reddēdū opus malū q̄ bōus finis ad reddēdū bonū aīus uō p̄z
ex p^o arti^o. Ad hoc breuiter nego cōsequētiā ad p̄batiōē cōcedo q̄ bonus finis nō
est maioris uirtutis uel potētie ad faciēdū bonū q̄ malus ad faciēdū malū opus &
negō 9° q̄ i nnuis p li q̄a uidz istā ergo sic bōus opus p se fit malū ex malo fie
ita malū p se fit bōus & licitū ex bō. fie nā sic nō seqt nō ē maioris uirtutis nel
potētie puer ad frāgenū q̄ gigas & puer p̄t frāger stipulam g^o gigas p̄t frāger
colūnyā ereā q̄a lōge facilius ē frāgere stipulā q̄ ereā colūnyā ita i p̄po^o nō seqt
nō maioris potētie ē malus finis ad faciēdū malū opus q̄ bōus ad faciēdū bonū
g^o sicut malus finis p̄t facere ut opus p se bonū sit malū & illicitū ita bōus finis
p̄t facere ut opus p se malū sit bonū & licitū q̄a lōge facilius ē facere aliq̄ opus
de nā sua bonū esse malū q̄ aliq̄ de nā sua malū ēē bonū sicut facilius ē destrue
re q̄ cōstruere nā ad faciēdū aliq̄ opus esse bonū & licitū requit q̄libet circūstā
tiāz bonaz de qbus in priō articulo dictū est. s. materie finis mōi loci & t̄pris
ad faciēdū aut aliq̄ opus esse malū & illicitū sufficit defectus unius illaz circū
stantiaz ue l saltē oppositū unius illaz unde p hāc solutionē cōfirmat 9° sic ipo
sibile ē aliq̄ hūanā opationē hntē oppositū alicuius illaz qnq̄ circūstātiāz ēē
licitā uel licite fieri s̄z de p se p̄ct m qd' fit bono fine est humana opatio habēs
oppositū alicuius illarum circūstantiaz q̄a habet oppositū quū cadat super
indebitā materiā g^o impossibile est aliq̄ p se peccatum bono fine licite fieri.

2°. 9°. ois realis ueditio usus rei q̄ mutuat^r ē usura qcqd de p̄cio ip̄ius siue bo
nū siue malū fiat p̄bo cōclusionē sic. ois pmuta^r usus rei q̄ mutuat^r ē usura qcqd
de re inq̄ pmutat^r ip̄e usus fiat siue bonū siue malū s̄z ois realis ueditio usus rei q̄
mutuat^r ē pmuta^r talis usus g^o ois realis ueditio rei q̄ mutuat^r ē usura qcqd fiat
de p̄cio eius siue bonū siue malū 9^a nā ex loga maior p̄z ex diffōne usu. i. 2°. ar^o
a nobis nouiter pōita ac p̄bata. ar^o. uero. nō ē q̄a pmuta^r ē sup̄ius ad li. uedēdi.

2° & ē cōfirmatio primi. Nullus cōtractus uariat^r ex eo q̄ ei sup̄addit^r aliud siue iē
q̄ sup̄addit^r sit iustus siue iniustus s̄z ois realis ueditio usus rei q̄ mutuat^r ē usura
ut p̄bat primū argumētū g^o facta tali ueditiōe q̄cūq̄ cōtractus fiat de p̄cio ip̄ius
siue bonus siue malus nō tollit^r q̄ m̄ius illa ueditio usus rei & c. fuerit usura 9^a
nota cū minore p̄bo maiore. nā si dono tibi decē dato q̄ ex illis emas equū nō
ex hoc tollit^r quo minus prius cōtractus illoz decē fuerit dona^r ac p̄ hoc licitus
cōsimilit^r dato q̄ illa decē mutues ad usurā nō ex hoc uariat^r nā prioris dōatiōis
cōsimiliter dicen^r ē dato q̄ illa decē p̄das ludo aut cōsumas ip̄ios aut i ip̄ios usus
Itē si acq̄ras centū p̄ usurā mutuū siue ex illis emas domū siue illa dones alī i si
ue q̄s illa tibi fures siue illa p̄das ludo siū cōsumas i p̄ios aut in ip̄ios usus siue ē
nullū cōtractū aliū ex illis facias s̄z t̄m cōserues n^o hōz tollit^r quo m̄ius prius cōtra
ctus fuerit usurarius & malus. 3° & est cōfir^o. 2°. si q̄ talis ueditio non sit usura
sit illa a gratia breuitatis & quero qd fiat uel factum sit de p̄cio ip̄ius aut. n. ip̄e
uenditor retinet illud aut p̄dit aut. de ip̄o fac cōtractū iustū uel ēt piū aut iniustū
si retinet illud nō p̄ hoc tollit^r quo minus ueditio illa fuerit usuraria. si t̄m fuit
usuraria ut p̄batū ē & ut p̄z de eo q̄ eo solo usurā facit ac p̄ hoc usū pecūie mu
tuate uedit ut lucz uel precium ip̄m cōseruat^r siue cupiditati & auaricie satis
faciat. si p̄dit ip̄m dicen^r est q̄a ēt talis tenet^r ad r̄stitutionē talis lucri licet ab eo
p̄diti qd nō est nisi q̄a illud illicite & usuraria prauitate acq̄siuit g^o nō tollit^r ex
hoc & c. Cōsimiliter dicen^r si de ip̄o faciat iustū uel iniustū cōtractū puta si illd
restituatur q̄a nullū aliū cōtractū iustū pōt ex eo facere. Cōsimilit^r dicen^r si ex ip̄o
faciat ex suo ḡne piū cōtractū nō p̄ hoc tollit^r quo minus prior cōtractus fue
rit usurarius q̄a Alexan. 3°. in. ca. sup̄ eo. ti. eo dic^r phibeñ. ē ne q̄s p̄ redimēda uita
captiui usurario crimine inuoluat^r est g^o possibile q̄ q̄s faciat usurā ac p̄ hoc uē
dat usū pecunie mutuata^r uel alias pmutet & dēp̄rio ip̄ius redimat captiuos q̄a
fatuū esset phibere id qd est impossibile quo pōito in esse p̄z q̄ aliq̄ fuit usura
de cuius p̄cio uel lucro redēptus ē captiuus & c. q̄nē ip̄a redēptio uite captiui
nō tollit^r quo m̄ius talis ueditio uel pmuta^r fuerit usuraria ac p̄ hoc p̄t cōfirma
ri ip̄a 9^a sic: per cōtractū sequentem & piissimū nō tollit^r quo minus ueditio
usus rei que mutuatur sit aut fuerit usura. ergo per nullum alium cōtractum
sequentē hoc tollitur consequētia nota q̄a magis uir hoc tolli per cōtractum
piissimū q̄ per aliquē alium ergo si per piissimum non tollitur per nullum aliū
tollī pōt consequētia nota per illam regulam topicam in ip̄ima cōclusiōe
allegatam. s. a maiori negatiue & antecedēs est uerum ergo & consequens qd

est 9° n^{ra}. Ex illa 9^{ne} seq^r p^o q^o p^o hoc q^o d^o sūma illius denarii q^o exig^r p^o figu
 la libra pecūie mutuate a mu^o sigulo mēse dat^r ogruū salariū opariis & residuū
 restituit aut dat^r p^o dote paupū feia^r nō tollit qn a mutuū sit usurariū ut putāt
 defēsores & p^odicatores ipius. a. q^o & datio illius ogrui salarii. & rest^r & dotatio
 femine est d^octus sequēs a mutuū & 9^{ne} nō p^oit essetia ipius a uariare quū nul
 lus tractus posterior uariare possit prioris tractus essetia un^o si a mutuū foret
 usurariū sine illis tractib^o sequētib^o ipm ēt cū illis ē uel fuit usurariū q^o p^o illos
 nō uariat nā ipius. a. 2°. seq^r q^o frustra & puerilis q^orit tā lōgo p^ocessu ut qdā
 iuriste faciūt qd nā facien^o est de residuo sūme p^ofati denarii qd^o siue est ogruo sa
 lario ipox opariog^r tū q^o siue bonū siue malū fiat de illo nō p^o hoc tollit qn a
 fuerit usura aut quomius qd^o l^o mutuū simile a sit usurariū tū q^o dato ēt q^o a ēt
 usurariū posset licite addi Mōti Pietatis pōito q^o ēet mōs uere pietatis q^o p^ofati
 residuū esset male ablatū icētū ex quo ut p^osuppōit nō inuenit cui sit restituen
 dū & oē tale p^ot licite imo d^o i^o pias cās dispēfari ut coīter tenēt oēs theologi &
 iuriste un^o p^ot sic argui aut a mutuū est usurariū aut nō si sic p^ot illd^o residuū dari
 in q^o l^o p^oia cāz & 9^{ne} in cām ipius mōtis si pia est ut tenēt defēsores ipius. a. Si
 uero nō ē usurariū p^ofati residuū licite acq^ositū est p^o mutua d^osimilia ipi. a. quox
 nullū est illicitū si nō sit usurariū & q^o l^o licite acq^ositū p^ot licite dari in q^o l^o p^oia & li
 citā cām: uel sit illud residuū. b. & arguat^r sic. aut. b. est licite acq^ositū aut nō si sic.
 sic dubio frustra q^orit qd de illo facien^o ē & 9^{ne} falsū est q^o nō possit licite addi
 ipi mōti ut dicūt defēsores ipius. a. si nō. cū nō sic acq^ositū nisi p^o a mutuū & p^o si
 milia ipi. a. seq^r q^o nec. a. nec aliq^o mutuū simile ei est licitū qd^o ē p^opoitū & 9^{ne}
 q^o a & q^o libet mutuū simile a sit usurariū q^o a nō est illicitū nisi q^o a usurariū un^o
 q^o dicūt. a. esse licitū & b. nō posse licite addi ipi mōti sibi ipis māifeste d^o dicūt
 asserētes. a. esse usurariū & ipm nō esse usurariū: un^o mix^o ē q^o ipi. p^osupponāt. a.
 ēe licitū & tā lōgo p^ocessu q^orat qd d^o b. facien^o ē. 3°. seq^r q^o oē luc^o ex mu^o p^ori
 cipalis itētū ē usurariū q^o qd ex i^o fiat siue bonū siue malū p^obat sic oīs uēditio
 imo oīs p^omu^o usus rei q^o mutuat^r est usura q^o qd fiat d^o p^ocio ipius siue bonū siue
 malū g^o oē tale p^ocius ē usurariū q^o qd d^o illo fiat & c. & 9^{ne} oē luc^o usurariū est
 usurariū q^o qd de illo fiat & c. P^oria 9^a nō ē de se & scd^a p^o a uertibili^o ad uer
 tibile q^o oē p^ociu^o usurariū ē usurariū luc^o & e^o ex hoc ultimo 9^{ne}te p^o eādē re
 gulā seq^r q^o oē luc^o ex mutuo p^oricipalis itētū ē usurariū q^o qd fiat d^o i^o & c. sic.
 n. diffi^o luc^o usurariū ut ex. z. 9° e. z. l. ar. p^oz & oīs diffi^o cōuertit^r cū suo diffi^oto
 & ita a p^o ad ulteriū seq^r oīs realis uel itētialis uedi^o usus rei q^o mutuat^r ē usu
 ra q^o qd fiat & c. g^o oē luc^o ex mu^o p^oricipalis itētū ē luc^o usurariū q^o qd de illo
 postea fiat siue bonū siue malū & a^ois ē ipsa ecōclusio. z. & uera. g^o d^oseq^rns nō so
 lū ē ue^oz s^o ēt seq^rns ex ipa cōclusiōe. za. ut eius cōrolariū. Cōfirmat^r q^o si nō ē ue
 rū ipm cōrolariū de f^o ipius d^o dictū. s. q^o aliq^o tale luc^o nō sit usurariū q^o qd & c. &
 sit illd^o florenus g^ora ex i. & q^oro qd faciat uel fecerit mutuās de ipo aut. n. p^odidit
 illd^o aut cōseruauit aut ex illo fecit d^octū iustū uel piū aut iūstū & q^o q^o hox dede

ris per illud non tollitur quin florenus ipse fuerit acquisitus per contractum
usurarium quia nullus contractus posterior uariat priorem ut patuit ex pro-
batione conclusionis & per consequens quicquid illorum dixeris per illud non
tollitur quin florenus ille sit lucrum ex usura acquisitum uel usurarium. 4.
sequitur quod summa illius denarii que exigitur ultra sor. pro singula libra &c. per
a mutuum & similia est lucrum usurarium tum quia est precium usus rei que mu-
tuatur uel mutuata est tum quia est lucrum ex mutuo principaliter inten-
tum sic. n. mutuantes a mutuo mutuantes pro talis summe spe & intentione quod
alias non mutuarent ut patet ex capitulis a mutui tunc quia si non esset lucrum usu-
rarium hoc id foret quia ex ipsa datur congrua merces uel congruum salarii operariis ipsius
a. & quod superest tali salario ex dicta summa restituatur uel datur in dotes pauperum
feminarum ut dicunt defensores ipsius. a. sed hoc non tollit quin prefata summa sit
usurario mutuo acquisita ut patet ex dictis. ergo ipsa summa est lucrum usurarium. 5.
se-
quatur quod a mutuo est usurarium nam bene sequitur. a. est mutuum per quod acquiritur lucrum
usurarium 6. a. est mutuum usurarium & ante est uerum ut patet ex dictis 6. & consequens quod re-
&c. Ad hec. 2. ultra cor. solent aduersarii nostri in respondendo per interpretationem. s. interimen-
siue negando illa dicunt. n. quod prefata summa non est precium aut lucrum usurarium eo quod non est precium
usus rei quod mutuatur sed potius precium operum ipsorum mutuantium. a. mutuo quia ta-
les mutuantes non recipiunt aut intendunt uel sperare prefatam summam pro precio
usus rei que mutuatur sed pro suorum operum condigna mercede & per consequens
nec ipsa summa est lucrum usurarium ut dicit. 4. cor. nec a est mutuum usurarium ut
dicit. 5. cor. Contra illam responsionem arguo sic omne precium commensuratur suo ap-
preciato quia omne precium est alicuius appreciati precium & e converso omne appre-
ciatum est aliquo precio appreciatum ac per hoc non dicitur aliquod precium magis uni-
us appreciati quam alterius nisi quia uni & non alteri commensuratur si. n. dares
mihi decem solidos pro decem libris caruium fatuum esset dicere quod illi. 10. solidi
essent mihi dati pro precio unius panis cum non sint commensurati uni pani sed
10. libras caruium sed certum est quod prefata summa non est ab ipso mutuante
commensurata operis ipsius sed potius pecunie mutuate & usui ipsius siue ipsi
mutuo quod per eodem habeo quum in diuersis & inequalibus mutuis opere &
pericula sint equalia: & summe ualde inequales ut statim patebit non commen-
tur ergo prefata summa operis & periculis mutuantium sed ipsi mutuo quia
iuxta quantitatem pecunie mutuate & usus ipsius exigitur illa summa quum ip-
sa sit summa singuli denarii pro singula libra pecunie mutuate & sic commen-
suratur ipsi pecunie mutuate & singulo mense & sic commensuratur usui ipsius
mutuate pecunie in quibus duobus principaliter consistit mutuum immo ui-
des quod mutuum nihil aliud sit quam usus uel concessio usus certe quantitatis pecunie uel
alterius rei mutuabilis. e. g. summa illa precium mutui uel usus pecunie mutuate quia
pro tali precio in ueritate exigitur & spatium & non pro opere & periculis mutuan-
tium precio Confirmatur sic. pono. quod Petrus accipiat mutuo a mutuatis

a mutuo. 1000. florenos. Paulus autem viginti & quatuor det pro pignore gemam ualentem pro
 se. 1010. florenos uterque in fine anni reddat pecuniam sibi mutuata ipsi mutuatis cum
 eo quod dicitur ultra for. iuxta cap. a mutui constat quod in casu i. Petrus dabit mutuati ultra for.
 50. florenos Paulus autem soli unum tunc arguit sic ipse mutuans in casu 10. exigit a Petro
 50. & a Paulo unum florenum ultra for. aut ergo prefatas pecunie sumas exigit a Petro
 & a Paulo pro nihilo aut pro precio operis & periculi quibus utriusque mutuauit & pigno
 ra conseruauit aut pro priceis usu ipsius operis pecunie uel pro priceis mutuo quod pro eodem
 habeo. si deus primus sequitur quod ipse mutuans iniustissimam rapinam uel iniustissimas ra
 pinas committit nam sicut omnis datio sine aliquo respectu recepti uel recipiendi est do
 natio ex parte ipsius dantis ita & omnis acceptio sine aliquo respectu dati uel dandi
 est rapina ex parte recipientis nisi sit ei libere datum & igitur si ipse mutuans exigit a Pe
 tro & Paulo prefatas pecunias sumas pro nihilo ipse iniustissimam rapinam uel iniusti
 ssimas rapinas exercet ac pro hoc magis peccat quam si illas pro gratia mutui uel usus pecu
 nie exigeret quia & rapina proprie dicta de qua hic est sermo iniustior est usura. nec potest
 dici. 2. quia ipse mutuans non exigit prefatas pecunias sumas iuxta mensuram
 & quantitatem operis & periculi quibus utriusque mutuauit quum prefate ope & pericula paria
 sit utrumque ex casu & summe ipse ualde impares operis ergo dici. 3. tum quia non potest dici
 primum aut. 2. & necessario oporteat dici unum illoque trium tum quia ipse summe exigit
 iuxta quantitatem & mensuram pecunie mutuate & usu ipsius operis utrumque ex casu ipso
 potest ergo respondere fugere quoniam concedat prefatum mutuum esse iniustum. Dices forte
 quod inaequales sunt ope quibus mutuatur huic & inde plus. n. laborat mutuando. 1000.
 quam numerando. 20. florenos. Contra pono cum toto casu precedenti quod ipse mutuans
 mutuet Petro illos. 1000. florenos in auro sibi ualde pro tunc commodo & Paulo. 20.
 in minutis et sibi. s. mutuati tum ualde commodis quia forte non habeat aliud genus pe
 cunie sicut tempore mutui Petri non habuit ut presuppono nisi florenos in auro & tunc
 constat quod omnia equalia sunt ope & pericula hinc & inde uel saltem non minora in mutuo
 Pauli quam in mutuo Petri imo uidetur quod maius periculum sit in mutuo Pauli quasi prefatas
 gemas pro huiusmodi mutuis pignoras perderet plus teneret restituere Paulo quam Pe
 tro quia Paulo. 1000. Petro autem solum 20. Nec dicitur non est ut quidam uulgares dicere so
 lent quod casus ille sit imprudens proposito eo quod mutuum istius montis nunquam ascendet
 ad tantam quantitatem quam pro ipso mutuante simul. 1000. floreni ut in prefato casu accipit cum
 prefatum mutuum pro solis pauperibus institutum sit: non potest inquam sic rationabiliter dici quia
 magis & minus non uariant speciem. testis est Aristoteles in 3. politicorum & in ple
 risque aliis locis ergo a fortiori nec maius & minus speciem uariant eo namque quod
 unus homo est maior reliquo non tollit quoniam amb. s. magnus & paruus homo sint eiusdem
 speciei nam magnus homo est homo ac pro hoc & humane speciei suppositum. & paruus similiter
 & consequenter si minor homo non est homo uel non est humane speciei indiuiduum nec
 maior similiter constat autem quod in proposito mutuum motus de quo agit principaliter
 & mutuum causae nostrae non differunt nihil secundum magis & minus quia tantum hoc quod illud
 est ad. .p. 100. singulo anno uel ad singulum denarium pro singula libra singulo men

se si hoc sit maius illo unum si mutuum causam est usurum & ipsum motus mutuum usurarium est
necio ymo non minus usurarium quam mutuum causam quia qualis est propter pecunie mutuum motus
ad id quod exigitur vel for. ipso talis est in mutuum causam utrobique non est proportio uigecupla. i.
2°. ad unum quod si hoc non satisfacit uulgaribus ponatur causam de tot solidis uel tot minutis
quot sunt florini de quibus est prior causam & loco duarum gemarum ponatur due lamine argenti
quorum ut quod ualeat. 1010. solidos uel minutos & reliquum ipsius causam remaneat paria &
tunc non habebunt uulgares quid respondeant quare &c.

D hoc forte responderet imo responderet deberet aduersarii iuxta eorum fundamenta
concedendum quod summa illius dearii quod exigitur i. a. mutuum pro singula libra &c. est pecunie usus pe
cunie mutuate ac per hoc lucrum ex mutuum uel usu pecunie mutuate principaliter interest &
cum arguitur quod est usurarium posset imo deberet quod non responderet negare quam & quid dicitur
quod arguitur a diffinitione ad diffinitionem negare deberet quod sic arguitur & dicitur quod prefata diffinitio dicitur
sic glossarij lucrum usurarium est lucrum ex mutuum principaliter interest quod non interest per mercedem
mutuatiui & consilium glossarij dicitur illud dictum saluatoris luce. 6°. mutuui date nihil in
spem quod si non spes per mercedem mutuatis uel ipso mutuatiui ac per hoc diceret quod
prefata sua non est lucrum usurum quia licet interest principaliter ex mutuum interest tamen est per mercedem ipsi
us mutuatis uel ipso mutuatiui hac responsione ego colligo ex quod danda dicitur quod predicant
prius ex magis iustitiae ad disputationem nostram fauente ut predictius celebrata dicitur
n. quod prefatum mutuum non est usurum quia quicquid exigitur aut spatium uel interest exigitur uel & ex
per mercedem mutuanum nec aliam rationem in dea predicatione ut audiui assignauit ad pro
positum constat aut quod iuxta prefata uerba oportet ipsum & alios aduersarios nostros sic glossarij p
fata diffinitione & predicta christi uerba & per huiusmodi glossas respondere ad illationes predictorum
corrolariorum nostrorum. Contra istam responsionem arguitur sic i. responsio nostra acceptanda est imo nec
ab a^o docto & probo uiro data per cuius simile potest maxime error facile defendi per quod p
cludendum est omni errori uia & quod non est acceptanda uel danda responsiones quibus errores &
principue maximi defendi possunt tamen quia & redit in idem ars respondendi iuncta est ad ueritatem non
aut ad falsitatem sustinendam ac defendendam tamen quia maxima pars ad aliam salutem & donationem
i. principue in propter maxime percludenda est omni errori uia tamen quia Aristoteles in primo postea dicit &
probat non esse danda demonstrationes circue per hoc quod sic facile omnia et falsa & impossibilia
demonstrari posset ex quibus per quod Aristoteles reputat illud argumentum esse ualidissimum per quod faci
le potest esse falsum perbari & quod illa responsio ualidissima iudicanda est per cuius simile potest esse falsum
defensari quia non minus datur responsio per ueritatem quam arguenda tamen quia sic doctores & in philosophia
& in theologia & in dialectica reprobare consueuerunt responsionem dicens si hoc responsio ualeret
per ipsam tale aut tale falsum consilium facilitate sustineri posset & defendi non ergo acceptanda
est imo non soluit argumentum nostrum per quod uel ei simile possit manifestus aut maxime error
saluari. sed omnis talis responsio est puerilis imo & peruersa detestanda fuga. Sed per data responsionem
uel ei simile possunt maxime error eadem facilitate subterfieri qui isti per hac sustinet
a. esse licitum uel non esse usurum ergo ipsa & nec a^o acceptanda est nec ab a^o docto & probo
uiro ac ueritatis aatore data nec aliquo soluit argumentum. 9° nota contra a^o probo bonum est quia
per simile glossa. possit quilibet perhibere excusare de peccato in iuxta suam cupiditatem & quod non tota
f

dinā legē imo & oēm bonā legē ac oēs bōos mores cōfūdē & ānullā q̄ a deo
absurdū ē q̄ eo nihil absurdius possit excogitari p̄bo q̄ p̄ silē uel siles. glo. pos-
set & c. possit. n. q̄s d̄re licm̄. ē colē idola p̄ corporali uita aut p̄ a^m f̄ rēo bō^o l̄z
idola^a. n^o sit licita. q̄a diffō idolatrie q̄ dic̄ q̄idola^a ē cultus idoli aut sūmus ho-
nor creature exhibitus. d̄z sic glosari. Idola^a ē sūmus honor creature exhibitus q̄
p̄ uita corporali uela^a bō^o f̄ eno nō ē creature exhibitus & q̄nt q̄ q̄ sumū hōre
exhibz creature uel idolo p̄ seruā^a corporali uita^a uel p̄ honōr uel aliquouis
f̄ rēo omō n̄ fac̄ ydola^m. Itē d̄re q̄s possit q̄ diffō p̄iuri assertiui d̄z sic glosari p̄
iur^m ē mēdaciū iura^m firmatū q̄ mēdac^m nō dic̄ p̄ aliq^o f̄ rēo omō & q̄nt q̄
unicuiq̄ l̄z salm̄ iura^m p̄ f̄ rēo bōo d̄seqn^o uel d̄seruādo q̄a p̄ talē glo. n^a talis iur^a
ē p̄iur^m. Itē possz q̄s d̄re q̄ blaffēie diffō sic d̄z glo. blaffēia uel blaffēar d̄m ē ip̄i
deo attribue q̄ ei nō d̄uēt uel creature q̄ soli deo d̄uēt q̄ attribu^o. nō fit p̄p̄ irā
uel aliq̄ t̄pale bōm̄ & sic de festoz diez uiolatōe p̄tū iura hoīc^o furto adult^o
uitio idicibili atq̄ aliis p̄ct̄ is & sceleribz possz q̄s eaz diffōnes iuxta eius d̄cupiaz
d̄sili glo. restrigē & p̄ lit^o illa sibi lic^a facē s̄ue iudicā ac p̄ hoc totā leḡ dinā &
nālē imo & poitiuā hūz oēs q̄ bōos mōes puertē atq̄ frustra^m q̄ sie du^o absur-
dissūz ē & oīuz fideliū auribz itolē. g^o p̄fata glo. s̄ue r̄nsio ex q̄ seq̄ tāta absur-
ditas ē absurdissia & n^o acceptāda. Pref̄ ea ubi lex d̄ina & p̄cipe euāgelica p̄t
de uirtute sermōis obseruari facile n^o ē glosāda d̄emus. n. max^m hōre ip̄i d̄ine
legi d̄ferre q̄a p̄r et n̄us illā sct̄ ificauit & misit ī mūdū & iō nō p̄t solui lohis. iō
sed maior illi d̄ferē hōor q̄n ad l̄rāz obseruaf. s̄ie aliq̄ glo. illā restrigēte q̄ ubi p̄
aliq̄ glo. restrigē si t̄n̄ sine mag^a difficultate sic ad l̄rām obseruari pōt g^o q̄n fa-
cile s̄ie tali glo. ob̄seruari p̄t n^o ē glosāda s̄z s̄ie duo facillimū ē illd̄ dictū saluatōis
mut^m date nihil ī sp̄ates ad l̄rām ip̄az de uirtute ac p̄prietate sermōis obser-
uari cū facil^m sit uel nō mutuar uel gratis. mut^a dar^a g^o n^o glosandū ē ip̄z salua-
tōis dictū & q̄nt nec diffō usurari lucri nec diffō usure p̄ nos uel alios f̄cte assi-
gnata q̄ ī ip̄o d̄cō f̄idate s̄t glosari d̄nt & p̄cipue glo. p̄fata q̄ ip̄m dictū saluatōis
s̄ie aliq̄ necessitate imo cū magna absurditate restrigit g^o n^o mō dan^a uel accepa^a
ē talis glo. Preterea & ē d̄firmatio. zi. Auḡ ī li. 3^a. de doct̄ia xp̄iana ca. p^o dicit
illa distictōis ābiguitas neutra ex pte f̄sistit fidei & iō ex textu ip̄o sermōis d̄i iu-
dicāda ē p̄ q̄ uerba s̄ine du^o innuit talem g^o talis ābiguitas: nulla ex pte f̄sistit
fidei g^o textu ip̄o sermōis diiudicāda ē q̄a ly iō ē nota illatiōis sicut li. itaq̄ & ly
fi & ly g^o uel saltē nō uel dictio cālīscludit notā illatiōis. Ita q̄ q̄l̄z cālīs p̄positio
infert aliquā d̄seqntiā de d̄silibz teris: ut ī obiectiōibz n̄ris ī logicā Pauli ueneti
tractatu p^o declarauiscōstat at q̄ p̄fata q̄a nō tenet nisi uirtute huius uniuersa-
lis: oē dictū sacre scrip̄e. l̄q̄ nulla ex pte repugnat fidei textu ip̄o sermōis diiudi-
cādū ē: q̄a ip̄e Auḡ. ibi loq̄ de illa distictiōe euāgelica In p̄ncipio erat uerbū: &
uerbū erat ap̄ deū: & deus erat uerbū uel saltē ut melius dicāus q̄ p̄fata d̄seqn^a
tenet uirtute huius d̄dictiōalis: si aliq̄ dictū sacre scrip̄e. nulla ex pte repugnat
fidei ip̄o textu p̄p̄rii sermōis diiudicāsi ē g^o uel p̄dicta uniuersalis uel ip̄a cōdi-

ctioalis ē de mēte Aug. sicut & p̄fata cōtia ymo & uniuersalis & cōdictōalis ē de
mēte ip̄ius Aug. si utraq; recte pōderet: sed p̄fatū saluatoris dictū nulla ex pte
repugnat fidei ut notū ē. Nemo. n. iudicādu ē hereticus aut infidelis eo q; firmi
sime asserat aut credat nō ēē mutuan^m nisi gratis: uel nihil dēē spari uel intēdi
uel p̄cipalit̄ exigi ex mutuo ulē sor. rei mutuate ymo hoc piū & xp̄iāe miseri
cordie: & oīūz legū iusticie ualde cōtēanē ē g^o p̄fatū saluatoris dictū textu ip̄o
pprii^o sermōis: ac p hoc sic aliq; glo. ip̄m restringēte aut āpliāte diiudicādū ē q. n.
glosat aliqd' dictū ip̄m āpliāt ulē pprioz uerboz significatiōē uel citra illā re
stringit & cōf q; cūq; glosat aliqd' dictū ip̄m nō iudicat ex t̄textu pprii sermōis.

Cōsili rōe p̄bati p̄t q; diffōnes ātiq; usurarii mutui & ip̄ius usure nō sūt p̄fato
mō restringēde sed ex t̄textu pprii sermōis utraq; illaz iudicāda ē tū qā ut q; il
laz ex p̄fato saluatoris dēō īferf tū qā illd' dictū Aug. sup̄ allegatū ḡnālīf de oī
dictō itelligēdū ē nisi ex p̄cedētibz aut seq̄ntibz ip̄m uerbis aliis q; pprioz uer
boz t̄textus exp̄iat ip̄z debē itelligi cūcāf uñ cū nō pōssius de mēte auctoz
nisi ex ip̄oz uerbis iudicare satis pōssitiuū siue ad placitū: ac p hoc & ualde pue
rile uel proteruum est dicere: Auctor iste uel ille aliter uoluit itelligi dictū su
um q; uerba ip̄ius sonent nisi ex p̄cedētibz uel sequētibz uerbis id cūcāf qā so
let ut iqt ip̄e Aug. cō epistolā fūdāenti circūstātia scripturaz illuminare sūtiam

Preterea q̄ro ab illo Mḡro q^o nā mouet ad sic glosādū p̄fatū saluatoris dictū
cū diffionibz ab illo deductis aut. n. mouet aliq; euidenti rōe p̄bante. s. q; p̄fatū
dictū nō debeat ad litterā itelligi uel obseruari aut aliq; auctoritate quā negare
non liceat: Aut certe. a beneplacito sue uoluntatis ita q; pro aliquo honore. aut
comodo sui uel proximi sui placeat sibi per talem glosam p̄fatū mutuum iu
stificare nec p^m nec. zm. dici pōt ymo potius euidenti rōe & sacra auctoritate
moueri deberet ad accipiendum p̄fatum dictum sine aliqua glosa & de uir
tute ac proprietate sermonis ut infra conclusiōe sequenti patebit. Oportet
g^o dici. zm. quod utiq; nephandum ac nequissimum est glosandi genus. Vn
de Ieronimus in prologo Bible contra tali & ad placitum glosantes ip̄sam
sacram scripturam cum indignatiōe & stomacho sic pulchre & quidem op
portune loquitur quasi grande sit & non potius uiciosissimum uiciosissimum
dicendi genus deprauare sententiā & ad suam uoluntatem sacram scriptu
ram trahere repugnantem. Preterea in hiis que ad aīarum salutē p̄tinent
debet id quod magis est sacre scripture cōsonū iudicari: qā in ip̄a sola est uia sa
lutis eterne sufficienter exp̄ssa maxie qū id qd' ei magis consonū est nec euide
ti rōi: nec alicui alteri ip̄ius dictō expresso repugnare dignoscif. Sed magis
consonū est diuine scripture ut p̄fatū euāgelicū dictū sine glosa & ad litterā: iu
dicetur: q; q; aliqua glosa restringatur aut ampliatur: quis. n. dubitat sententi
am illam magis consonari diuine scripture que ex propriis & precissis ip̄ius
uerbis assumitur: quam illa quæ ex extraneis dictionibus pro libito signi
ficatur: & ipsum euangelicum dictum nulli euidenti rationi nulli qui fa

cre auctoritati reppugnat: g^o d^z ip^z dictū accipi in sua pprietate & 9^{nt} n^a glo.
ip^z a tali pprietate distrahēdū ē. Prefea ista ppo^o:ōe luc^z ex mu^o p^oncipalif itē
tū ē usurm^z: ē i plurib^z eius singularib^z nō est: & nullā debitā istātia hf: g^o d^z i sua
pprietate ccedi p^a ps aūtis p^z de lucro mul iudei & d^a aliis mutuis publicozusu
rariog^z. 2^a. nō ē q^a n^a istātia ad dictā ppo^oitionē nisi d^a. a. mu^o adduci p^t ab ad
uersariis s^z ip^a nō ē debita istātia: q^a ē i ppo^o. s. i. eo q^z itē d^a i pbari uel pbari
ēē usurariū luc^z p ip^am uniuersalē ppo^oitionē & n^a talis istātia. s. sic i ppo^o est
debita uel debite lata: q^a n^a istātia ctra aliquā uniuersalē sic i plurib^z notā dēt
i ppo^o feri: ut dic^z exp^zse p^zhs i 8° topi. pte p^a. c. 6^a. qd^z et notū ē rōe q^a alias pos
set q^z ad libitū sustieq^zlib^z ppo^oitiōem et ipossibilem pū illā hic hō ē lapis ctra
quā si arguat sic nullus hō ē lap. Ille hō ē hō: g^o & c. ubi liceat i ferre istātia i ppo^o
poterit rīdēs negare illā maiorē ferrēdo c^z illā istātia de i^o hoīe de q^o arguif
& sic piret oīs fōma syllogistica ita q^z nihil ualeret ad aliqd pbadū ymo tota lo
gica nā ēet qd^z absurdū ē dice^z. pbo nūc 9^{nt}ia ip^am p^oncipalē: q^a oīs ppo^o uni
uersalis i plurib^z eius singularib^z nō uel p^obata: cui istātia nō repit cōcedēda ē
q^z nūc ppo^oit tū q^a alias i ductio nullius ualoris arguētū foret cū nō possit aliq^z
uniuersalis cuius s^z h^z plura supposita & cōruptibilia p oīa ipius singularia i du
ctiue pbari & 9^{nt} piret oīs ars demonstrādi q^a p^omissē demonstratiōis nō nisi
i ductiōe pbat ut dic^z p^zhs i p^o posterior^z c. 3^z. tū q^a hoc dic^z exp^zse Arg. i. 2^a. topi
co^z. c. 4^a. i fie & c. 5^a eiusdē li. & in li. 8°. pte p^a. c. 6^a. i fie ubi dic^z oēm talē pposi
tionē ēē dialecticā & cōcedēdam. & i. pte. 2^a. eiusdē li. c. 5^a. dic^z q^z nō ccedēs talē
ppositionē ē p^ouus: & i p^o li. de celo tex. io. z. p^zhs & cōmētator eo cōento dicūt
exp^zse oēm talē ppo^oitionē ēē ccedēdā q^z utiq^z uer^z ē g^onalif ubi talif ppo^o nō ē
alicui sacre auctoritati c^z ria. Præterea p^ofata rīfio negat illā uniuersalē & nō
assignat euidētē negatiōis uel falsitatis ipius rōnē g^o nō soluit arguētū quo p
pbat^z a. mutuum uel luc^z ipius ēē usurm^z: aūt notū. pbo 9^{am} nā p^zhs. 8° topi
co^z. pte 2^a. c. 5ª dic^z: iē nō soluit q^z ppo^oitiōez if imit & pp qd^z ip^a if imit n^o oñdit:
& i. 2^a. Eléco^z. c. 3^a. p totū dic^z: recta qdē solu^z est falsi syllogismi māifesta^z. Ita q^z
si ip^e syllogismus sit falsus i fōma: assignāda ē rō talif falsitatis si i mā filif pbr et
cōseq^zntia p rōe q^a sic arguē^z d^z fieri p notiora q^a sit g^ora notificādi scd^z 3^z p^zhs i
6. topi. c. 4^a. Ita & rīfio q^z n^o mius d^a notificādi g^ora. i. notificādi. falsitat^z. arguē
ti i mā aut ifōma. P^a ps aūtis. s. q^z ip^a rīfio neget ip^az uniuersalē ppo^oitiōē: nō
ē: si. s. ccederet ip^az oportēt ut et a mum usurm^z ēē ccedēt: qd^z ē ppm n^zu^z p^onci
pale pbr. 2^a. ps ipius aūtis. s. q^z nō assignat aliquā euidētiā negatiōis uel falsitatis
dicte uniuersalis rōe 3^z q^a solu assignat in istātia de. a. mu^o q^z nō sit usurm^z q^a mu
tuas ip^e itēdit luc^z non rōe mul: s^z rōe mēcedis opaz & piculo^z ip^z mutuatis
cstat at q^z h^o rō nō euidēs aut sufficiēs ē: tū q^a falsū ē q^z tale luc^z n^o exigat rōe mu
tui cū exigat iuxta q^ztitatē & mēsurā ipius mutui ut sup declaratū ē: & ip^z mum
fiat p^oncipalif p^o tale luc^z qd^z negari nō p^t a sciēte. capi^a ipius. a. tū q^a quū dicit
rīdē^z q^z p mercede opario^z ipius mutui l^z exigē aliqd luc^z mutui & 9^{nt}

q̄ tales ope merēt̄ dignā mercedē. Hoc non ē euidēs nā tales ope si merēt̄ adi-
gnā mercedē aut hoc ē iqtū ope s̄ aut iqtū ope iuste & licit̄: p̄m̄ dici nō p̄t q̄ a sili-
rōe & sicarius & fur dicē posset q̄ licit̄ possidet ea q̄ furto & sicariatu acq̄siuit
q̄ nō acq̄siuit aut possidet ea rōe sicariatus aut furti s̄ rōe adigne mercedis &
suorū piculorū & oparū q̄s cōsūpsit q̄b̄ se exposuit furtū & sicariatū exercēdo
q̄ utiq̄ nō modica s̄t hoc at̄ nephas ē dicē ḡ & illd̄ p̄m̄ dicere nephas ē: nec. z. m̄
dici p̄t q̄ tūc ipsa r̄nsio p̄suppōēt ipsū m̄m. ēe licit̄ & ex hoc p̄bāt lucrū ipsius
nō ēe usurū & sic r̄nsio ipsa nā foret tū q̄a petēt p̄cipiū tū q̄a declararet igno-
tū p̄ eq̄ ignotū. Vñ p̄fata r̄nsio nō assignat euidētē rōnē falsitatis ipsius uniuersalis
quā negat ac p̄ hoc nec logice: nec Theor̄ nec rōnabilis: ymo icueniētissimē
& absurdissimē data ē utp̄z ex rōib̄ cōt̄ ipsā adductis: & ualde mirā ē q̄ p̄fatus
Mgr̄ q̄ ex primis sue religiōis reputat talē dederit. glo. aut r̄nsionē nisi ueḡ ēet
qd̄ dic̄ Ph̄s i p̄o phisicorū uno. s̄. icōueniētī dato plura sequūt̄ & hoc uidet̄ nō ē
difficile & i p̄o de celo: puus error i p̄cipio ē maxius īf̄ie hic. n. Mgr̄ nescio q̄o
spū ductus cōatus ē p̄bāt & deff̄sare l̄z frustra a m̄m qd̄ ē usurū nō ēe usurū
aut illicitū q̄ nō solū puus s̄z magnus error est iō nil m̄ix si adp̄fatā respōsionē
nō mō puerilē. s̄z p̄f uā irrōabilē & absurdissimā ex tali error̄ cōseq̄nt̄ sit deductus
falso. n. & absurdo: nō nisi falsū ac absurdū cōsentaneū ē. Pref̄ ea q̄r̄ solis theo-
Ingis Mgr̄is data sit auctoritas glo. cano. sac̄z i. sac̄a scrip. nisi q̄a ipsi soli iudi-
cati sūt distictē nouisse totū canonē ipsū. s̄. uetus & nouū testāentū q̄ sūt p̄ci-
palis textus ipsius Theo. ac p̄ hoc & ipsi soli iudicant̄ posse uel scire ex uno ip-
sius cāonis exp̄sso dcō glosare aliqd̄ m̄ius claz̄ uel exp̄ssū: alias. n. cuius īdifferētē
data sūt talis auctoritas: nō d̄z ḡ aliqd̄ dictū sac̄e scrip. nisi palid̄ exp̄ssū nel̄ exp̄-
sus glo. & q̄nt̄ p̄fata r̄nsio nec Theor̄ ē nec rōabilis cū n̄ sac̄e scrip. dcō fulcita
sit. Ipsa ḡ ut pote icōueniētissimē data nō obstātē uera & firmissimā sūt cōrolaria
n̄ra cōn. quorū illationē data ē. s̄. q̄ lucrū a mutui est usurariū & qd̄ ipsum. a. est
mutū usurū. Ex p̄dictis seq̄t̄ p̄ q̄ip̄z dictū saluatoris Lu. 6. Mutuū date & c.
& diff̄o lucri usurarii iuxta mēte antiquorum doctorū. p̄ nos assignata i p̄cedē
ti articulo cōclusiōē. 4. sufficiēt̄ p̄bāt dē lucrū mutui p̄fati mōtis esse usurū
tū q̄a oīs hō mutuās tali mutū p̄cipalit̄ aliqd̄ ul̄ sor. inde. s̄. ex mutū spat̄ & itē
dit ymo & exigit cū fors ipsa a mutuatario reddit̄ & sic dē tale lucrū est usurū
p̄ illd̄ dictū saluatoris nil inde spantes tū q̄a sūma illius denarii q̄ p̄cipali intē-
dit̄ uel exigit̄ a mutuāte a mutuo est lucrū ex mutuo p̄cipalit̄ itentū ac p̄ hoc
usurū iuxta p̄fatā diff̄ionē tū q̄a oīs mutuās tali mutū uēdit̄ usū pecūie aut rei
mutuate & cōseq̄nt̄ usurā cōmittit q̄a oīs talis uēditio est usura utz̄ ex diff̄ione p̄
nos nouit̄ assignata & p̄bata. qd̄ l̄z ḡ hōz̄ triū sufficiēt̄ n̄m p̄positū p̄bat
utz̄ & ēt ex dictis corolariis. z. seq̄t̄ q̄ nō excusat̄ p̄fatū mutuū siue nō iustifi-
cat̄ ut putat̄ eius deff̄ensores si dicat̄ q̄ id qd̄ exigit̄ ul̄ sor. nō exigit̄ rōe mu-
tui s̄z rōe mercedis & c. tū q̄a ipsū mutuū est ex suo ḡne malū utp̄z ex. 4. correla-
tio primi articuli & cōseq̄nt̄ nō p̄t aliq̄ alia circūstātia iustificari sic licitū fieri

uel aliqui bono animo uel aliqui bona intentione licite exerceri ut patet ex patet 9^{ne} huius est tunc
 articuli: tunc quia quilibet priuata persona consili ratione posset licite mutare ad .s. p. 100. singulo
 anno & suum mutuum ab usura excusare dicendo quod i^a. s. p. 100. non spat uel exigit per mu-
 sed per odigna mercede sua uel filioz suoz mutuatiu quod falsum est & ualde inconueniens
 ut in sequenti 9^{ne} probabitur: tunc quia & illi qui mutuatur ad .20. uel et ad .30. p. 100. consili ab
 usura mutuum suum iustificare possunt dicen^{tes}. s. quod non exigit aut spat ia. 20. aut .30. p. mu-
 ipo sed per mercede l³. n. hoc mutuum. s. ad .20. uel ad .30. p. 100. foret iniustius a mu-
 tui si hoc est usurum & illud usurum est quia magis & minus ut dictum est non uariatur spem &
 contra ad destructionem contris: Ad destructionem autem si illud non est usum nec hoc. s. ad .20.
 uel ad .30. p. 100. est usurarium tunc quia falsum est id quod presupponitur in ipsa excusatione. s. quod non
 exigit a mutuo aliquod uel for. ratione mutui ut super omni est: tunc finaliter quia si hoc modo pos-
 set excusari a mutuo ab iniusticia uel usura uel peccato consili modo posset quod coitu cum
 alia ufore ab adulterio excusare dicen^{tes} quod non exercet tale coitu: gratia delectationis
 uel iurie sed gratia precrede plis & fur dicere non aufert alienum gratia lucri sed
 ratione proprie persone & proprie familie sustentande & ita de aliis sceleribus dici potest modo suo.
 3° sequitur quod omnes mutuans a mutuo qui audiuit de ipso contrarias predicationes & disputatio-
 nes mortaliter peccat quia omnes talis aut credit firmiter a mutuo esse usum aut credit
 firmiter oppositum aut dubitat de utroque: si dicat per certum est quod mortaliter peccat quia
 facit deliberate id quod firmiter credit esse mortale peccatum per me presuppono. n. quod sciat de
 mutuo usum esse mortale peccatum. Si dicat .2°. s. quod non credit firmiter a. non esse usum
 ac per hoc nec illicitum aut talis credens est doctus: aut illiteratus si doctus non uideo
 quomodo possit a. presumptioe danabili excusari tenendo firmiter sine euidenti ratione id quod
 est expresse contra textum scripturali sacre scrip. & contra uidetur mihi dicendum saluo meliori
 iudicio quod talis non excusetur a mortali peccato. Si uero est illiteratus consi-
 militer uidetur quod non excusetur a. presumptione damnabili & mortali pre-
 sumendo firmiter & pro certo iudicare quod nouit inter uiros doctos in du-
 bium uerti ex eo quod audiuit uiros doctos contraria predicantes in proposito.
 Si autem talis mutuans dubitat an a. sit usurarium uel illicitum tenetur par-
 tem tutiorem talis dubii eligere nam extra de sponsa. capitulo iuuenis di-
 citur in dubiis tutior pars est eligenda: & de pe. dis. capitulo si quis allegantur
 uerba Augustini in sermone .45. ad eremitas dicentis tene certum & re-
 linque dubium constat autem quod pars que dicit & tenet a. esse usurarium & il-
 licitum: tutior est illa que tenet oppositum quia si quis tenendo quod a. sit usura-
 rium abstineat omnino a. tali mutuo: ita quod aut non mutuet aut gratis mutuet
 precipue extra casum extreme necessitatis. Nullo modo peccabit etiam dato quod
 pars quam eligit sit falsa si uero teneat oppositam partem. s. quod non sit illici-
 tum ac per hoc mutuet a. mutuo se exponet periculo mortalis peccati quia
 posito quod falsa sit opinio quam sequitur: sicut de facto est faciet contra diuinam
 legem & id quod ex suo genere est malum uel saltem exponet se deliberate pe-
 culo mortalis peccati quod secundum doctores est mortale peccatum. s. negligere

tie quo quis anime sue negligit salutem. 4°. sequitur q^d omnis consentiens huiusmodi. mutuo consimiliter & a. mortali peccato non eximitur. quia agentes & consentientes par pena ac per hoc & par culpa constringit. de sen. exco. facientis unde Apostolus ad Romanos capitulo. 2°. Non solum inquit qui faciunt. sed & qui facientibus consentiunt digni sunt morte quod de omni mortali peccato & de eterna morte intelligendum est scd^m omnes expositores.

5°. sequitur q^d omnes pdicantes huiusmodi mutuum esse licitum errore damnabili inuoluuntur. q^d n. inuoluantur errore patet ex dictis & amplius in sequenti cōclusionē patebit. q^d uero talis error sit damnabilis notum est tum quia est diuine. ymo omni bone legi contrarius ut supra tractatu. 2°. declaratū est tum quia iam damnatus est in Clemen. ex graui eo. titulo ut infra patebit. nec ualet si dicatur q^d tales non errore sed malitia hoc predicant; tum quia hoc longe peius est. tum quia q^dcuq^{ue} non p ignorantiam sed per malitiam id predicat. de liberate iudicat esse predican quod non est predican. alias. n. non deliberate pdicaret. & consequenter false iudicat. omne autem falsum iudiciū est; erroneū ac per hoc errantis atq^{ue} ignorantis. Vnde philosophus in. 3°. ethicorū capi. 3°. infine. Aliud inquit uidet p ignorantia facere & aliud ignorantem esse. ebrius quidem aut iratus non uidetur per ignorantiam facere sed p aliquod ex dictis. s. per ebrietatem uel per iram non sciens. sed ignorans: ignorat. n. omnis flagitiosus que facere. a. quibus ue abstinere oportet. hec ille est. insuper dāna bilis error q^d ad ef nā dānationē dductiu⁹ ē. cū sit ad mōtale pcc³ dirretiuus.

3^a. conclusio nullum. a. est licitum. sit. a. nomen comune omni mutuo pre fati montis. istam conclusionem multipliciter probo. Primo sic. si non sit ue ra detur eius contradictorium. s. q^d a. sit licitum. & arguo sic. a. est per se pecca tum ergo non est licitum. consequentia nota. q^d nullum per se peccatum est li citum. & aⁿs patet ex. 4°. corrolario primia rticuli. 2°. arguo sic. a. est licitum g^o est licitum q^d ac bonum finem factum consequentia nota saltem ad homi nem. quia tali ratione dicunt aduersarii. a. esse licitum. quia. s. ad subuentione pauperum est ordinatum. aut quia. per. a. exigitur aliquid ultra sortem ut ex eius summa detur congrua merces operariis ipsius montis sed consequens est impossibile nam sequitur. a. est licitum quia ad bonū finem factum. g^o si aliquod opus fiat bono fine illud est licitum quia est una conditionalis falsa ac per hoc & impossibilis g^o & antecedens est impossibile. s. q^d a. sit licitum q^d autem pre fata cōditionalis sit falsa p³ ex p³ ar hoc argūetū satis pbat ad hoīe 3° nō ad rē q^d i rei ueritate p³ aⁿ ipius n^o ē l³ ceda³ ab aduersariis ut ifra patebit. 3°. a. ē mu tuū usurū g^o nō ē licm. 9^a nō. q^d n^o usurū mutū ē licm sic nec aliq^{ue} usura lici ta ē ut p³ ex p³ allegata clemē. ex graui. eo. ti. aⁿs uero p³ ex pcedēti 9° ne cōsiliū p³ argui de quol³ alio cōsiliū mutū. 4°. n^o m^o nō gratuitū ē licm de. a. ē m^o m^o gratuitū g^o n^o. a. ē licm. 9^a nō ex logica mior uero p³ ex capitulis ipius montis in qbus dicit³ q^d nō debēt ipsi opariū mutuare nisi ad l³ singulū denariū p singula

lia pecunie mutuate. & sepius non morica efficacia per singuli ymo & necio fundamento.
 A. mutui id predicat defensores ipsius. A. subiungentes quod nisi exigat a mutuatariis singu-
 lus dearius & c. mutuū ipsum durat non potest. a. uero probat auctoritate simul & ratione
 Bar. Bri. 3. q. 4. i. c. prius. ubi dicit & bene quod deus quidam ex natura sua sit gratuitus ut mutuū
 & accommodatū. certū est de mutuo quod requirit ut sit gratuitū alioquin est usurariū. i. posito
 quod sit constat autem ex logica. quod omnis additioalis uera est una 9^a bona. unde ista additioalis prefati do-
 ctoris si aliquid mutuū. & est non est gratuitū ipsum est usurariū. equale huic 9^a aliquid est mu-
 tuū quod non est gratuitū. 9^a ipsum est usurariū. & ipse Bar. reputat ipsam additioalem esse ue-
 ram 9^a reputat ipsam 9^a cui equale esse bonam quod tamen non est bona nisi quia ista uniuersalis
 est uera de mutuū non gratuitum est usurarium. si quod tale est 9^a ipse reputat ipsam
 uniuersalem esse ueram. quod non solum ipse. sed et Bern. glo. i. appatu eiusdem tituli ymo & oēs
 caoiste ac theol. idē iudicat. i. de mutuo non gratum esse usurum ac per hoc non mutuum nisi
 gratum esse licitum quod est animae nostre 9^a. i. pono quod summa deariorū quod exigunt uel. for. p. a
 mutuum excedat notabili congruū saltem opariorū ipsius motis. prius in uno florēo quod non
 possit restitui. prius quia non repit huius quod restituendus est sic satis potest & quod quod fa-
 cienē de ipso florēo. Aut. n. potest licite addi ipsi moti. aut non prius non potest dici ab ipso
 aduersariis. tū quia in capitulis prefati motis expresse dicunt oppo ut prius ex. 3^a. ar. pri-
 cipali. tū et quia secundum ipsos si addat aliquid accedet for. pecunie mutue per ipsum mutuum &
 9^a ipsum erit usurum iuxta diffinitionē lucri usurarii assignatā ab Hosti. Hiero. Amb.
 & Aug. si 9^a ipse florēus addat ipsi moti. mutuum. a. erit illicitum: si dicat. z. cū de lice ac-
 quisitū in pia causa quod ipse putat causam motis licet dari possit sequitur Baro. quod ipse florēus non sit
 licet acquisitus. & cū non sit acquisitus nisi per a. mutuum uel filia sequitur quod a. non est licitum & 9^a ipsum non
 A. est illicitum quod est 9^a nostra Confirmat quia mutua quod acquisitus est ille florēus aut fuerit
 licita aut non si dicat per sequitur ut prius quod ipse florēus possit licite addi ipsi moti. ad-
 dat 9^a & sequitur quod mutua quod fuit acquisita fuerit usura. quia per ipsam aliquid accessit for.
 quia per ipsam additio est sit usuraria scilicet. aut 9^a aut erat usuraria aut non. non potest dici quod tamen quia
 per tractū licitū non potest fieri alius illicitus. 9^a si illa additio est licita per ipsam non sit scilicet il-
 licita prefata mutua. 9^a et autem prefata additione erat usuraria ac illicita: Si prefata mu-
 tua non fuerit licita hēo iterū. unde siue dicas in casu isto quod prefata mutua fuerit licita
 siue non sequitur quod ipsa non fuerit licita sed illicita fuerit ac per hoc usuraria quod est per pro-
 Confirmat. z. quia aut causa montis est. scilicet illius masse pecuniarū mutuadag. A. mutuo
 est licita aut non. si est licita cū ordietur ad ipsum mutuū tamen ad finem suū sequitur quod A. est
 licitū ymo & prius & sequitur quod florēus ille sit licite acquisitus cū non sit acquisitus nisi
 per A. mutuū potest 9^a licite addi moti. 9^a per ipsam additione non sit illicitum. A. mutuum quia
 ut dicitur est per actū licitū non sit alius illicitus & tamen scilicet additio ipsius mutui est illicitum
 ut super est probatū. 9^a autem ipsam & sequitur oīz dici quod autem ipsam additione prefata mutua
 fuerit licita & non licita. Si dicas in fuisse licita uel causam motis fuisse licitam si uero di-
 cis quod causa motis non est licita uel hoc erit ratio dānatōis quod dānat pecunia ipsius motis.
 aut ratio dūctōis oparū ipsorū opariorū aut ratio depositi ipsarū pecuniarū aut ratio pi-
 gnoratōis. aut ratio ipsius mutui. nec per nec. 2^m. nec. 3^m. nec. 4^m. dici potest 9ª quod illogi-

q̄ttuor dē dūū sit ex suo gñe bonū aut iustū. g^o diceñ ē. s^m. & cñt diceñ ē q̄ ip̄m
 mum ē illicm q̄ ē p̄pom : 6^m. mum q̄ q̄s mutuāt ad. 30. p. 100. q̄ sit. B. ē usum
 poīto ē t̄q̄ totū ip̄ius luc̄x dēf i p̄as cās. g^o & a. ē usum ac p̄ hoc illicitū. añs p̄3
 p̄ illd̄ capitulū sup̄ eo. d̄ usuris pluries al legm. p̄bo 9^m q̄a. a. & . B. nō differunt
 nisi scd̄m magis & m̄ius q̄ differētia nō uariat spēm. scd̄m p̄hm i plerisq̄ locis
 ut sup̄ allegm ē. g^o si. B. ē usum ut p̄batū ē. & ip̄m. a. ē usum ac illicitū: 7^m. a.
 mutm nō ē licitū alicui priuate p̄sōe g^o nec publice p̄sōe aut coītati licitū ē 9^a.
 nō q̄a nō ē rō q̄re magis liceat publice q̄ p̄uate p̄sōe p̄bo añs q̄a si foret licm ali
 cui priuate p̄sōe cū nō sit maior rō de una q̄ de alia ēet cuilz p̄sōe priuate licm:
 & cñt q̄lz talis p̄sōa h̄is duo m̄islia florēox iuxta capia p̄fati mōtis possz licite
 illa mutuari ad. 5. p. 100. sigulo āno h̄is legibz ut nihil illius luc̄ri adderet ip̄is.
 2000. florēis sed tota eius sūma daref. p̄ d̄igna mēcede filioz ip̄ius mutuātis
 ita q̄ ex ip̄is. 100. florēis quos sigulo āno lucraret ex ip̄o mu^o p̄uidēt sibi & fāi
 lie sue iuxta d̄ecetia status. & si qd̄ tali p̄uifioi sup̄cet d̄et i p̄as cās. sic. n. mu
 tuātes. a mu^o dicūt q̄. a. ē licm tū q̄a p̄ ip̄z nihil accedit sorti. tū q̄a id qd̄ ulf̄ sor.
 exigit p̄ solā agrua mēcede op̄arioz exigit ita possz q̄lz priuata p̄sōa d̄ tali suo
 mu^o dicē. s̄ h̄ ē falsū. f. q̄ cuilz p̄uate p̄sōe liceat sic mutuar. g^o falsū ē. q̄. a. m um.
 sit li^m. q̄at falsū sit cuilz p̄uate p̄sōe sic licē mutuar. p̄3. nā si q̄s dicat & p̄dicet h̄ ē
 unicuiq̄ licm. q̄s p̄curabit emē uel collef̄ agros cū itroitus huius mutui sit lōge
 maiores & securiores atz q̄etiōes q̄ itroitus possessionū rusticaliū. q̄s isup̄mer
 cari uolet. 9. luc̄x huius mul^o securius & q̄eti^o maiusq̄ luc^o mēcane 9 ē. s̄ d̄ d̄
 f̄esōes huius mul^o liceat p̄f^o mō mutē ad. 10. p. 100. cēte n^o uel pauci. & sic ut d̄ic ho
 sti agriculta & mēcaa p̄ibit ac rex uictuam penuria mōdū oppriet q̄ ē ualde
 iūuēis. 8. p̄f^o mum ē oī bōe legi d̄f̄iū g^o ē illicm siue n̄ ē licm 9. nō p̄bo añs q̄a
 ip̄us ē usum ut sup̄ p̄batū ē & oīs usura ē oī bōe legi d̄f̄ia ut p̄3 ex. 2. ar. huius ē
 status. g^o & c. 9° & ē c̄firmatio. 8. p. a. mum uēdit eadē f̄s b̄is lie if̄ poītōe alfi^o
 cōf̄ctatū uel uēdit id qd̄ n̄ ē g^o ip̄z ē iustū aut illim. 9. nō p̄bo añs q̄a ip̄z. a. ē usu
 ra. & p̄ oīs mutuāf̄. a. mu^o ē usurarius. & oīs usurario b̄is uēdit p̄f^o mōleādē rē uel
 uēdit qd̄ n̄ ē ut sup̄ arti. 2. d̄claratū ē g^o oē. a. ē usum & illicm q̄ ē 9° n̄ra.

4. a. 9°. p̄rīcipalis. Nulla noua reuellatio acceptāda ē a fidelibz q̄i d̄ina & uera
 nisi eis c̄stet ip̄az fuisse euidēti signo approbatā. p̄bat p̄a q̄a d̄us nō c̄sueuit aliq̄
 nouā reuellationē facef̄. qn̄ illā p̄ euidēs signū p̄bauerit ei cui de nouo reuella
 uit. nā Gabriel āgelus m̄ri d̄ni reuellauit d̄ceptū & p̄tū ip̄ius d̄ni n̄ri & huiusmōi
 reuellationē signo euidēti ip̄i m̄ri d̄ni ap̄p̄bavit cū dixit. & ecce Elisabz cogna
 ta tua. & ip̄a d̄cepit filiū i senectute sua qd̄ utiq̄ signū fuit euidēs ip̄i matri d̄ni
 q̄ lie d̄uo nouerat ip̄a cognatā suā. a. iūuētute usq̄ i senū opprobriū steleritatif̄
 passā fuisse & postea oculata fide uidit ip̄a grauidā & pepisse. Idē isup̄ angelus
 reuellata d̄ceptione natiuitate & uite gerēde serie Ioh̄is bap. zacharie p̄ri eius
 ip̄i zacharie dicēti uñ hoc scia q̄i diceret. q̄ euidēti signo hoc cognoscā uerz ēē
 q̄ mihi reuelasti q̄ nā signo cognoscā hāc reuellationē ēē d̄inā. R̄idit. Ego sū

Gabriel āgelus q̄ astro añ deū & missus sū ad te h̄ tibi euāgelizaf. ecce eris tacēs
& nō pos is loq̄ usq̄ i diē q̄ hec fiāt. q̄ oīa ip̄e zacharias postea exptus ē ēē uera.
Iē dñs n̄r requisitus. a. iudeis d̄ signo a pbāte doctrinā quā ip̄e dñs d̄ nouo reuel/
labat ip̄is iudeis l̄ multa signa ip̄az doctrinā sufficiēt ap pbātia iā ip̄is iudeis oñ
deratiō rephēdit eos dicēs. gnatio p̄ua & adult a signū q̄rit q̄i dicat nō ei suffi/
ciūt tot signa q̄ t̄a me uidit. tñ euidentissimū signū adhuc eis d̄dit ad ip̄az r̄uella/
tionē ap pbādā dicēs. & nō dabit ei signū nisi signū Ione p̄ph̄e. sic. n. Iōas stetit
i uētre Ceti tribz diebz & tribz & c. plurima & alia filia repiunt in testō uel i &
i crōicis sc̄i oꝝ. p̄ q̄ euidentissie p̄z q̄ dñs & dñs n̄r nō uult aliq̄ nouā r̄uella/
tionē a suis fidelibz p̄ certa & dina acceptari nisi illis euidentissio signo sit ap pbata ḡ
nec acceptāda ē. 2ª pbat eadē 9^a q̄a alias nō posset malignoloz spūz fraudes
& deceptiōes hūo ḡni admōz piculose ab ip̄is fidelibz euitari. Ip̄i nāq̄ maligni
spūs i lucis āgelos se t̄nformātes falsa p̄ ueris ac saluti hūe d̄ r̄ia r̄uellare solēt
uñ si huiōi reuellaōes passi & idistictē ac sic aliq̄ euidentī signo qd̄. a. solo deo
fieri possit ab ip̄is fidlibz acceptarēt ip̄i maligni spūs hūe nat̄e crudelissī inīci/
atz aduersarii ip̄os fideles falsis reuellaōibz facillie decipēt & sic deceptos ad
et̄na supplicia secū traherēt. ad qd̄ piculū euitādū apostolus nos admōet dicēs
Nolite oī spūi credē. s̄z pbate an spūs ex deo sit: 3^a. Idē pbat q̄a alias nō pos/
set malignoz & seductoz hoīuz neq̄ssie fraudes euitari. Nā seductor i. pessius
Maumeth. sic falsis reuellaōibz suā spurcissiaz legē & sectā fūdauit cū. n. aliq̄
sue secte dictū l̄ falsū populo suo suadere uolebat dicebat illd̄ sibi a deo fuisse
reuellatū p̄ angelū Gabri. ut p̄z i alchorāo suo. uñ seq̄ces ip̄ius huiōi falsas reuel/
latiōes p̄ ueris & d̄inis sic alicuius euidentis signi ap pbatiōe acceptādo p̄nicio/
fissie ac dānabilis ab ip̄o decepti sūt. Sic antixpus sectā suā i breui ruiturā fūda/
bit. uñ ualde piculosū ē talibz nouis reuellaōibz absq̄ euidenti signo c̄ edere
dico euidentī illis q̄bz p̄dicant. uñ timēdū ē ne illi q̄ huiōi nouas reuellaōes sic.
euidentī signo p̄dicāt sint discipuli Maumethi aut p̄cursores at̄ixpi. aut certe id
faciāt ut aliq̄ t̄pale bonū puta honores aut diuitias talibz reuellaōibz uēari
intēdāt & q̄nq̄ i multoz nō mediocrē iacturā & p̄pea n̄o mō credē talis p̄di/
cātibz nouas reuellaōes & p̄cipue i hiis q̄ ad aiāz salutē & dānationē p̄tinent
q̄lis est mā huius mutui. puta si qs p̄dicaret sibi xpm reuellasse. a. mutuū esse lici/
tū nullo mō ei credēdū ē q̄a hoc ē exp̄sse piculosū & d̄ine legi d̄ iū. uñ ēt si āgelus
de celo reuelleret nō foret illi credēdū. dicit. n. apostolus ad Gal. p̄^a si qs aliq̄ uo/
bis euāgelizauerit q̄ a nobis accepistis ēt si āgelus de celo anathema sit. & capi/
tulo. cū ex iniūcto de hereticis dicit. Inno ētius q̄ si q̄s diceret se iuisibilis a deo
ēē missū ad p̄dicandū possz ei rōnabilis r̄nderi q̄ cū iterior illa missio sit ocul/
ta nō sufficit cuiq̄ nude asserere q̄ ip̄e sit missus a deo cū hoc q̄l̄ hereticus asse/
ueret. sed oꝝ q̄ astruat iuisibilē missionē p̄ opationē miraculi uel scripture testi/
moniū speciale. uñ cū dñs uellet mittere Moysē i egiptū ad filios Israel ut cre/
derēt ei q̄ mitteret ab ip̄o dedit ei signū ut uerteret uirgā i colubrem. & uirgā

iteq; reformaret. Iohes quoq; Baptista spetiale sue missiōis testimoniū ptulit
de scriptura dicens. Ego uox clamantis in deserto hec ibi. Ego uero pp uerbū
apostoli supra allegatū puto q; reuellāti aliqd diuine legi cōtrariū etiā cū pba/
tiōe alicuius euidentis signi nō sit credendū. & cōseqnt multo minus pdicanti
aliq; tale fuisse illi diuinitus reuellatū deus. n. nō pōt cōtraria reuellare ideo cū
ipē diuinā legē reuellauerit sine dubio non potest aliq; ipi diuine legi contra/
rium reuellare. aliter falsū reuellare posset: qā duorū cōtradictoriorū uel ē cō/
trariorū si unū est uerū reliquū est de necessitate falsū qre nō mō tali reuellatiōi
s. diue legis ie credē ē. quotoq; signis & qtuorū euidentib; appbata fuisse.

5^a. 9°. Omnis bulla apostolica pfatū mutuū approbās nō includens hanc
uel cōsimilē clausulā nisi sacris canonib; sit cōtrariū. nec illā excludens p reue/
rentia sedis apostolice tali clausula glosāda est. & oīs bulla pfatā clausulā exclu/
dens p suspecta de falsitate ymo p falsa alleganda est ac p hoc dicendū est ip/
sam nō emanasse de mente dñi Pape. sed aliunde falsificatā esse. pbat ista con/
clusio qā oīs talis bulla uel excludit huiusmodi. clausulā puta qā dicat pfatum
mutuū nō esse sacris cāonibus cōtrariū uel illā includit uel nec includit nec exclu/
dit. Si dicat primū. s. q; dictā clausulā pfato mō excludat constat q; ipsa est fal/
sa qā asserit falsū. s. pfatum mutuū nō esse sacris canonibus cōtrariū. quod utiq;
falsum esse declaro. nam quero qd p ly sacris canonibus intelligatur. canon. n.
grāce latine dicitur regula unde p ly sacris canonibus intelligunt sacre regule
uel sacre leges aut sacra pcepta aut g^a huiusmōi sacra pcepta sunt pcepta iuris
naturalis q; merito sacra dici pnt cū. a. sacratissimo deo & creatore nro cōdib;
nris inserta sūt. aut pcepta iuris ciuilib; q; etiā quodā mō sacra dici pnt qā a sacris
principibus & ipatoribus emanauere: aut pcepta iuris canonici q; ab eorū pfe/
soribus merito canones appellant. qā sacris pōtificibus cōdita atq; fācīta sūt: aut
tādē p ly canones intelligunt pcepta iuris diuini q; ppriissie a Theologis. sacri
canones appellant qā ab ipō sacratissimo deo hoīb; imēdiate data sūt i scriptis ut
de chalogus Moyse aut ore dño pdicata ut euāgelica pcepta q; a dño & deo no/
stro Iesu xpo imēdiate & oretenus nobis hoīb; pdicata sūt: Cōstat at ex. 2°. arti.
q; a. mutuū ē st oībus pfatis canonib; sacris cōtrariū qā oī bona lege phita est
usura generaliter. & consequenter. a. mutuū quod sine dubio usura est ut lo/
co allegato clarissie pbatū est oīs g^a bulla apostolica excludens pfatā clausulā
asserēdo. a. nō esse sacris cāonib; cōtrariū falsā ē ac p hoc de falsitate suspecta ymo
falsā iudicāda. Cōfirmat qā oīs talis bulla si q; sit ē iuri cōi dissōna ymo cōi. g^a
scd³ ipāz nō ē iudicādū d aliq; cōi pūcipue d aliq; ptiēte ad aiāz salutē s; statū
abiciēda ē tāq; uana & irita. añs notū ē qā ipā appbat id qd ē oī bōo iuri cōi iū ac
p hoc ipā ē oī bōo iuri cōi ut pz ex dcis. pbo. 9^{am}. nā de fide istrūetorū c. pasto/
ralis dīc Inno. t. ius. si q; decretalis sit iuri cōi dissōa scd³ ipā iudex nō iudicet ubi
dīc glo. no^a q; si aliq; rescriptū sit cōi ius statū ē abiciēdū. 25. q. 2. c. f. scripta n. n. rōe
rescripti recedendū est a iure cōi supra de rescriptis c. cām q; & supra de etate

& q̄li or eā te ymo auferēdū ē de māibz tenētis & dādū ē pricipi. C. de pagāis
 & sacrificiis eoz. l. sacer. h. glo. & 8. dīf. c. q̄. iure dīc Aug. q̄q. n. uel mōibz r̄cep
 ta s̄t uel scripturis cōphēsa si nāli iuri fuerit aduersa uana & irrita h̄nda s̄t. cōstat
 āt ex dcīs q. a. m. utpote usurm ē iuri nāli aduersū. & cū ē oīs bulla ap p̄bās
 ip̄z & p̄fatā excludēs clausulā ē cōsiliū iuri nāli cōtra. g. p. uana irrita ac falsa h̄n
 da ē. Si dicat. z. m. q. talis bulla formalit̄ uel saltē uirtualit̄ icludat talē clausulā
 q̄lit illā icludit bulla mōtis Mātue cōstat q. talis bulla ē sc̄t iſſia & n̄ q̄tū ad hoc
 idiget glo. s̄z talis n̄ ap p̄bat. a. m. nec aliq. ei s̄ile. solū. n. ap p̄bat capiā talis mō
 tis q̄ n̄ s̄t sacris cāonibz cōtra q̄le n̄ ē capm̄ ip̄ius mutui ad. s. p. ioo. ut patuit sup̄
 qd̄ si dicat. z. m. f. q. bulla talis nec includat nec excludat p̄fatā clausulā. p̄bo q. ta
 li clausula glosāda ē ac r̄strigēda: nā oīs bulla aposto. carēs aliq. clausula ei necia
 ad hoc ut sit iusta & de iure c̄cessa d̄z huiusmōi clausula glo. ac r̄strigi. s̄z oīs apo
 sto. bulla approbās. a. m. nō icludēs aut excludēs talē clausulā idiget uel ca
 ret clausula ei necia ad hoc ut sit iusta & d̄ iure c̄cessa. g. oīs talis bulla ē dcā clau
 sula r̄strigēda. mior declaraf. nā Alex. f. tius i c. ex pte d̄ rescriptis dicit i huiōi
 lris itelligēda ē hec cōditio ēt si nō appōat si p̄ces ueritate initāt. Cōstat āt q. ta
 lis clausula uel cōditio requir̄ ad hoc ut rescriptū dñi Pape sit iustū & d̄ iur̄ c̄cessū
 cū ip̄m fūdef i supplicatōe uel i ip̄is p̄cibz eius q̄ illd̄ ipetrat. uñ. nisi iusta sit &
 uera supplica^o ip̄ius ipetrātis nō p̄t ip̄m rescriptū ēē d̄ iure c̄cessū. tali g. clausu
 la glosāda fuit bulla d̄ q̄ loq̄t ip̄e Alex. i p̄fato c. q̄ nō cōtebat p̄fatā cōditionē u^z
 si p̄ces ueritati initāt. q̄a talis bulla s̄ie huiōi clausula d̄ iure uel iuste c̄cessa ēē n̄
 pōt at. g. assili oīs alia aposto. bulla nō icludēs nec excludēs clausulā s̄ie q̄ n̄ p̄t
 ēē iuste & d̄ iure c̄cessa d̄z cū tali clausula glo. ac r̄strigi nec alias itelligēda. uñ
 glo. sup̄ uerbo cōditio i rescriptis iqt s̄ep itelligit huiōi cōditio: si p̄ces ueritati ini
 tāf ut h̄ i sacraētis & i aliis huiōi pactōibz s̄baudiūf gū les cōditiones ut p̄i si dūf
 uoluerit ut i c. b̄r uf. 27. q. 2. si r̄s i eo. statu p̄māserit & cōsilia. 6. q. i. i pochia. & 22.
 q. 2. ne q̄s arbitref & alie aditōes q̄ ip̄o iure i s̄t. ff. de solu. cōstus. h. glo. p̄ q̄ p̄z ex
 p̄sse q. oīs cōditio uel clausula q̄ d̄ iure iest. l̄z nō d̄ facto ip̄i bulle aposto. i. sine q̄
 ip̄a bulla nō foret d̄ iure c̄cessa s̄baudiēda ē i a. & cū ē oīs talis bulla huiōi clau
 sula glosāda ē: Cōfirmat q̄a n̄ mō p̄sumēdū ē Papā uelle aliqd̄ iuste agē aut
 cōcedēf. Nā si unusq̄s p̄sumēdus ē bōus cōrio nō appēte d̄ p̄sūptio. c. Cū dile
 ctus multo magis id d̄ Papa q̄ ē dei uicarius i f̄ris p̄sūēdū ē. ac p̄ hoc p̄sūēdū q̄
 ip̄e i oī ip̄ius bulla s̄baudiri uellit oēz clausulā uel cōditionē s̄ie q̄ bulla ip̄a foret
 iuste c̄cessa. oīs g. aposto. bulla nō icludēs nec excludēs clausulā aliq. s̄ie q̄ nō
 p̄t d̄ iure fuisse c̄cessa cū tali clausula glosari at̄z r̄strigi d̄z p̄bat minor. f. q. oīs
 aposto. bulla ap p̄bās a. mutm̄ q̄ nō icludit aut excludit talē clausulā. f. nisi sacris
 cāonibz & c. ē carēs clausula uel cōditio s̄ie q̄ nō p̄t d̄ iur̄ fuisse c̄cessa q̄a oīs talis
 bulla ap p̄bat id qd̄ dīne & nāli legi ē cōtra. i. a. mutuū qd̄ ē nō solū dīna s̄z oī bōa
 lege d̄testādū ut p̄z ex dcīs i. 2. ar hoc āt iustissimū ē. f. Papā ap p̄bare qd̄ ē dīne
 aut nāli legi cōtra ē cū hoc sit ip̄az dīnā aut nālē legē r̄uocare aut i frige q̄oī du

ro hōi nephas ē. ymo plurimi theot dicūt deū nō posse r̄uocār legē d̄chalogi q̄
nūc nō d̄sputo: aut d̄c ip̄az dīnā uel nālē legē d̄spēsare q̄ ēt iustissimū ac p hoc
& ip̄i Pape it̄ dictū. Par. n. i. parē n̄m h̄z ip̄iū. & multo magis nec mīor i maiorē
uel īferior īsuperiorē. q̄s at̄ dubitat Papā ēē lōge & s̄ie op̄atiōe aliq̄ deo īfer: orē?
Nēo utiq̄ s̄ae mētis. Iō Papa nullā p̄fatē n̄m q̄ ip̄iū h̄f i legē dīnā uel nālē ut ex
p̄sse h̄ēf. z. s. q. i. Sūt q̄dā. & d̄ usuris. ca. sup eo. & 8. d̄if. q̄. iure: Ad. h. arguentū
l̄s ualidissimū forte r̄nderēt aduersarii negādo mīorē. s. q̄ oīs bulla ap̄ p̄bās. a.
mut̄m ap̄ p̄bet id q̄d ē dīne legi d̄c r̄iū. q̄a lex dīna p̄hibēs usurā p̄i illd̄ dictū sal
uatoris. Mut̄m date nihil īde sp̄antes d̄z sic glosari. nihil. s. q̄d nō s̄it p̄ mercede
mutuātū īde sp̄ates. q̄ s̄tate glo.. A. mut̄m nō tali legi dīne d̄c iū. q̄a q̄cqd ex ip̄o
sp̄at p̄ ip̄oz mutuātū mercede sp̄at atq̄ exigīt. s̄z ista r̄nsio s̄tā nō p̄t. tū q̄a
ip̄a lex dīna n̄ mō glosāda ē uel saltē nō p̄fato mō. ut sup̄ 9° ne. za. huius articu
li clariss̄ie p̄batū ē. tū q̄a casu q̄ oporteat ip̄am legē dīnā aut apostolicā bullā
glosari. tūc nō lex dīna sed apostolica bulla glosāda ē q̄ ē ualde notabile. & sic
p̄bat: nā aliqd̄ ē dictū aliqd̄ expōer̄ uel īterp̄tari. aliqd̄ ip̄sū glosare: P̄m ē declara
re qd̄ p̄ f̄m̄os ip̄ius p̄prie significat: z. m. at. i. glosar̄ aliqd̄ dictū ē illd̄ ulf̄ p̄p̄riā
suoz uerboz uel f̄ inoz significationē āpliare aut citra restrigere: Exēplū pri
mi ut si dicat̄ illd̄ dictū saluatōis ad Cananeā nō s̄ū missus nisi ad oues q̄ p̄ier̄t
domus israel. nō d̄z ītelligi p̄prie de solo populo q̄ carnal̄f̄ descēdit ex ip̄o Is
rael: sed de oī populo fideli ac unū solū & ueḡ deū colēte. q̄lis fuit ip̄e Israel &
ex eo carnal̄f̄ descēdētes. Cōstat q̄ sic dicēdo extēdit̄ illd̄ uocabulū dōus Israel
ulf̄ ip̄sius p̄p̄riā significationē: Exēplū scd̄i ut si dicat̄ q̄ illd̄ dictū saluatoris. p̄
dicatē euāgelīū oī creature. debeat de sola rōali & corporali creatā ītelligi. sic
ēt restrigīt illud nōēz creatura citra eius p̄p̄riā significationē. un̄ q̄n̄cūq̄ aliq̄
dictū sacre scrip̄e. uel alicuius auctētici uiri nō p̄t de uirtute & p̄p̄rietate sui ser
mōis uerificari. solēt mḡf̄i dīcē tale dictū glosādū ē q̄i dicāt āplīādū uel restri
gēdū ē ulf̄ uel citra uerboz ip̄ius p̄p̄rietatē Idē ē g^o aliqd̄ dictū glosare q̄ oī
dere ip̄sū nō posse i sua p̄p̄rietate uerificari: s̄icertū ē q̄ maior defer̄ honor
alicui auctori cū dīcīt̄ eius dictū ēē ueḡ i sua p̄p̄rietate q̄ ubi dicat̄ eius dictū i
sua p̄p̄rietate uerificari nō posse: & cōt̄ maior honor defer̄ ip̄sū auctori cū dī
ctū ip̄sius s̄ie aliq̄ glo. acceptat̄ q̄ ubi nō s̄ie glo recipīt: q̄s at̄ dubitat īcōpabili
maiorē hōrē defferē ēē deo q̄ ip̄sius uicario: certe nemo nisi īscipiēs q̄ dixit i
cōde suo nō ē deus. ubi g^o oz uel dīna uerba uel apost. bullā glosare. nō lex dīna
s̄z apost. bulla glosāda ē & ip̄a lex dīna i sua p̄p̄rietate acceptāda atz ītelligēda
ē: un̄ ualde rep̄hēsibiles s̄f̄ hy q̄ p̄ aliq̄ apost. bulla. ut. s̄. illā ad l̄rām & i sua pro
p̄rietate seq̄nt̄ legē dīnā glosar̄. & extra ip̄sius p̄p̄rietatē s̄ie alia necessitate ac
cipiūt. tū q̄a ip̄si p̄p̄ter agūt aut maiorē deffer̄t honorē dei uicario q̄ ip̄si deo
cū deberēt e^o facere. tū q̄a sic faciēdo īnuūt legē dīnā hūae legi cedere debet̄
tū q̄a sic īnuūt Papā ad libitū posse d̄c oēm dīnā legē statuere ac decernere &
p̄ suo decreto totā dīnā legē ad libitū glosare posse. vmo cōf̄idere & annullare.

q̄ q̄nte absurditatis & q̄li sit dignū rephēsiōe buibo explicari nō possz: 2^a seq̄
q̄ p̄fatū mutū nō p̄t aliq̄ glo rōabilis iustificari. si q̄. n. glo iustificari possz ma
xie uideret q̄ glo i^a q̄ dīna lex ut dēcreto apost^o locū det̄ glosari solet. q̄ oīo irra
tiōabilis & iūuētissia ē iō p̄stātissio tenēdū ē n̄ mō ēē iūstū ac ulū^m ip̄z. a. s. oī
bōe legi dē iū: 3^a seq̄ q̄ n^a lex dīna gloi d; q̄n p̄t facilis i sua p̄prietate saluari.
qa tū hōrē debēus auctori dīne legis q̄ ē deus dēferre q̄tū possūus sīe magna
difficultate. qd̄ utiq̄ nō sit nisi ip̄az dīnā legē r̄cipiāus sīe glo aliq̄ & i sua p̄prie
tate illā obseruāus. si tū sīe magna difficultate illā sic obseruare possumus.

His. g^o q̄nq̄ cōclusiōib; dēclaratis & p̄ solutiōe p̄posite & p̄ncipalis q̄onis &
argūetōz ad p̄tē ip̄ius affirmatiuā iactis sūdāentis ad ip̄a arg^a r̄nderi p̄t atz dē
clarari q̄ eoz plūria ac p̄cipua nō mīus mutū ad. 30. p. 100. qd̄ sit. B. iustificat
a. p̄uitate usuraria q̄ ip̄m. a. Pm. g^o argūentū sic deduco ad iustificatōez. B. Oīs
hūa opa^o cuius finis ē bōus & iustus ē bōa ac iusta. B. ē talis hūa opa^o. g^o. B. ē iū
stū ac licū. g^o. bōa & maior cēdit ab aliq̄b; dēfēsoib; a. mutui. ymo si dī ligēt
attendat ab oīb; oēs. n. dēfēsores. a. dicūt ip̄m. a. ēē licū uel qa sit ut fialit s̄bue
niat paupib; uel qa mutuātes. a. mu^o exigūt aliq̄d lucz ex eo ut ex ip̄o lucro fia
lit dē c̄grua merces ip̄is mutuātib; qd̄ utiq̄ licū putāt & cōt̄ oēs dēfēsores. a.
mutui reputāt illd̄ ēē licū qa ut q̄ illoz finitū pius licitus ē & iustus oēs g^o cē
dūt istā. oīs hūa opa^o cuius finis licitus ē licita q̄ ē maior p̄fati arg. mīor uō p̄
qa posito q̄ mutuās. B. mu^o nō mutuet solū ut suē cupiditati satisfaciāt s; ut sibi
& fālie sue scd̄ m̄ cōdecētiā status ex lucro ip̄ius mutui satisfaciāt uel p̄uideat.
cōstat q̄ finis. B. mutui ē bōus & iustus nec mīus q̄ finis. a. R̄ndeō g^o ad utz q̄
argm̄. & p. a. & p. B. negādo maiore. qa bōitas moralis hūe opatiōis nō solū re
q̄rit bōitatē finis sed ēt bōitatē mās ie mōi t̄p̄is & loci ut i p^o arti. dēclaratū est
ex intentiōe oīum theologoz cāonistaz & moraliū phoz: Ad auctoritates
āt Ambroxii & Aug. r̄nde^o Mg^o i. 2°. dīf. 4. o. c. 3°. i fine. oīa iq̄es hoīs opa scd̄m
itētiōez & cām iudicāda s̄t bōa & mala exceptis hīs q̄ p̄ se mala s̄t. i. q̄ sīe p̄uari
catiōe fieri neq̄ūt. hec ille. cui cōcordat. S. Tho. d. Egidius. Iohes. Sco. & aliū theo
logi i loco allegato. Cōstat at. q̄ tā. a. q̄. B. sūt ex hu usmōi. opatiōib; hūanis. q̄. i.
sūt p̄ se p̄c̄f a & q̄ sīe p̄uari catiōe. s. dīne legis fieri neq̄unt cū nō solū dīne sed iōi
bōe legi dē iā sūt. ut sup̄ dēclaratū ē. uñ hoc argm̄ dē suos auctores sic p̄t retōq̄ri
oīs hūa opa^o cui iest aliq̄ moralis malitia uel q̄ sine p̄uari catiōe dīne legis fieri
neq̄t uel q̄ ē p̄ se p̄c̄f m̄ ē illicita. a. ē talis hūa opa^o g^o. & c. Ad auctoritatē uero
Agz. dico q̄ nō bene allegāt uerba ip̄ius. nō. n. dicit Agz. s̄plicit̄ & solū cuius fi
nis bonus ē ip̄m quoq̄ bonū ē sed dicit cuius effectiui finis bōus ē ip̄m q̄ q̄ bo
nū ē & exēplificat dices. Si sanitas bōa ē & felicitas bonū. ē effectiui quoq̄ sani
tatis. & effectiui felicitatis bōa sūt. uide. 2^m. & 8. capitulū ip̄ius ē tū libri topico
rū & inuenies ēē uey qd̄ dixius: Cōstat at q̄ nō seq̄t cuius effectiui finis ē bo
nus p̄z q̄ q̄ bonū ē. g^o cuiusq̄ hūe opatiōis finis bonus ē & c. qa n̄a uel saltē nō
oīs hūa opa^o ē effectiui alicuius: 2^m argūentū cōsimilit̄ ad iustificatōē. B. ad

duci fit sic. Oē opus in charitate fundatū est licitū ac piū. B. est tale opus. g^a &c
9^a nota ex logica & maior cōcedit ab aduersariis minor uero nota est ex casu
precedentis argumenti qā tali casu posito sicut. a. fundat in proximi dilectione
Ita & B. ideo sicut hoc argumentū nō ualet siue nō cōcludit. B. esse licitum uel
saltem hoc non pbat cū sit manifeste falsū ita nec. 2^a. principale pbat. a. esse li-
citū. Respondeo g^o ad utrunq negando minore. s. q. B. aut. a. sit fundatū in
charitate de. B. nanq nullū dubiū est qn sit in charitate: sed in prauitate & im-
pietate usuraria fundatū ac radicatū. de. a. uero hoc declaratur qā magis & mi-
nus non uariant speciē. Ideo cū. B. & a. nō differāt nisi scd³ magis & minus. Si
B. est in iniquitate fundatū ita. & a. tū qā sicut fundamentū materialis edificii
est illud quo stat & sine quo stare non pōt ipm materiale edificitiū. ita fundamē-
tum spiritualis edificitiū quod est humana opatio est illd^o p qd^o fit & sine quo nō
fit ipa humana opa^a. certū est at q mutuātes. a. mutuo ita mutuāt pp lucris spes
q sine illa mutuare nolūt. ideo spes lucris ex mutuo est fundamentum ipsius. a.
sicut & ipsius. B. Cōstat aut ex dictis q talis spes. principalis lucris ex mutuo est
usura. g^o ipm. a. est sine dubio in usuraria iniquitate fundatū. unde & hoc argu-
mentū pōt contra suos auctores retorqueri. sic. oīs humana opatio in usuraria
prauitate fundata est illicita & usuraria. a. est talis humana opatio g^o &c. conse-
quentia nota ex logica & maior nō est minus nota ymo est magis nota q ma-
ior ipsius. 2^a. argumenti. qā tale fundamentū iniquū sufficit ad iniquitātē & iniu-
stitiā humane opatiōis. & tū fundamentū piū si tale sit non sufficit ad pietatē
& iustitiā ut in primo articulo declaratū est unde pfatū mutuū nō d³ dici mu-
tuū uel mons pietatis sed mons impietatis. qā non in sincera & uera pietate. s³
in impietate & usuraria prauitate fundatum est & radicatū: 3^a. argumentum
cōsimiliter ad. B. iustificatiōē adduci potest qū ad quamlibet ipsius probatio-
nē. ponēdo q. B. exerceat pīcipalit^o ab aliq^o collegio. siue ex pecuniis eius & de
mādato alicuius collegii uel coītatis. nā ī tali casu pōt sic argui. si. B. nō esset lici-
tū hoc ēet qā contractus usurarius ēet. 9^a nota scd^o m oēs & seqns pbat sic ēē
falsū. B. nō est mutuū. g^o nō est usurarius cōtractus. 9^a nota. pbat aūs. qā p. B.
nō fit de meo tuū. & mutū ē q fit de meo tuū. g^o. B. nō ē mutū. Ista 9^a ē oīno
filiis illi quā fecit ille Mg^r tra me p iustificatiōē ipsius. a. maior uō & mōr faci-
liter pbari possunt. Ideo sicut hec nihil pbat qā eius cōclusio est manifeste
falsa. Ita nec prima pbatio tertiū argumenti principalis: Rūdeo g^o ad utq^o
negando q cōsequens sit falsū. s. q. B. uel. a. nō sit usurariū. utq^o q. n. usurariū est
ut p³ ex dictis. ad pbatōnem nego aūs. s. q. a. nō sit mutuū. ad pbatōnem nego
illā cōsequentiam in mutuo sit de meo tuū. p. a. nō fit de meo tuū g^o &c. qā ex
puris pīcularib^o nihil seq^o ut p³ ex logica: qd^o si dicas q maior est diffinitiuā.
Iō ē uniuersalis saltē equalent. Breuit^o nego q ipa maior sit diffinitiuā qā iōra-
tio. de meo tuū nō est diffinitio mutui. sed ipsius ethiologia. nō o³ at ethiologiā
quāl³ uniuersalit^o dici d^o suo ethiologia^o. l. apīs. n. dī. a. lede^o pedē. & tū nō oīs lapis

pedē ledit nec e^o oē ledens pedē ē lapis. qñ ymo qñ q^o ethiologia dī n^o uel p n^o
 ethiologiato p^odicat aut affirmat uerificat cū alī sit oīo oppo^a ethiologiato
 dicⁿ. lucus alucēdo qā mīe luceat & plū dīc bellū qā mīe bellū ē ut dicit Isydo
 rus i. li. ethiologiay. quis g^o i aliq^o mut^o possit mutuās dicē mutua^a facio dī meo
 tuū. n^o tñ hoc uerū ē dī oī mut^o. s^o i aliq^o dīc dī meo tuū. i aliq^o. dī meo uesti^o i aliq^o
 de n^oo tuū. & i aliq^o dī n^oo u^oz. & cū arguīt nullus ē dñs peccu^e ipius mōtis g^o
 n^o ē ipius dñi u^oz. & cñf. i. a. mu^o n^o p^t dici aliq^o p^odictoy modoy si tñ. a. sit mu^o
 Rñdeo ut fuit rñsū i p^oalleg^a n^ora disputatōe. negan^o 9^{am} nā certū ē q^o nullus ē
 dñs Venetiay. & tñ aliq^o ē ipius ciuitatis dñi u^oz. ita i p^opo^o. l^o nullus sit dñs pe
 cūie. p^ofati mōtis aliq^o tñ ē ipius dñi u^oz. nā p^ofate pecūie s^t coitatis paupū qā p
 ipoy s^tbuētōe date cuius coitatis rēctōes ipius ciuitatis cuius s^t paupes ipi admī
 stratōes uel gubnatōes s^t. uñ sic tutō uel gubnatō alicuius pupilli facer usurā si
 ex pecūis ipius pupilli mutaret ad. 30. uel. 20. uel. 10. uel. 5. uel. 4. p. 100 ita &
 coitas ipa uel rēctōes ipi ciuitatis ap^o q^os depoī^a ē pecu^a paupū dite ciuitatis usu
 rā coittūt ipaz mutu^o paupib^o q^oz ē ad. 5. p. 100. qd si arguat. nec ipi rēctōes nec
 ipi paupes pnt ipsā pecūiā mōtis totalit^r aliēare aut i alios usus ab ipō mu^o cōsue
 g^o nec ap^o ipos rēctōes nec ap^o ipos paupes ē dñi u^o dictay pecūiay. itey cesso an
 te nego 9^{am} sic & ista negāda ē. Pupillus nō p^t dī iur^o aliēar p^ona hereditatē. g^o
 nō ē dñs ipius. ita nec p^ofata 9ª ualeat. Dico g^o q^o ap^o paupes ciuitatis ē dñi u^o ipius
 pecūie mōtis & ap^o rectores d^opositū. & gubna^o. uel dispēsādi p^o mu^o i^o paupes
 ipos auctōitas uel p^o as iō rēctōes q^o p^oncipalit^r mutuāt dicūt mutua^o i p^osa pau
 pū faciūt dī n^oo tuū & sic huiōi cōstus nō mīus ē mu^o q^o si pcuratō alicuius mōa
 s^t i noīe ipius cūctus mutaret ad. 30. uel. 20. p. 100. 2^a p^oba^o falsitatis ipius cō
 tis p^oncipalit^r 9°. cōsili^r ad iustificatōē ipius. B. r^oduci p^t pōēdo q^o aliq^o iudeus uel
 malus xpīāus mutuet ad. 30. p. 100. & nihil dī lu^o appōat for. mutu^e uel mutuād
 pecūie s^o totū ipius mutui luc^o i p^o p^oailie s^tbuētōes uel p^ouisionē aut ē i pias
 cās expōat q^o p^o cōstat q^o sic p. a. uum nihil accedit for. p^o qd^o fors ipa pecūie mu
 tuate augeat ita & p. B. & tñ nullus dicēt qñ. B. foret usum mu^o qā ex c. sup eo
 eo. ti. p^o oppo^o. Rñdeo g^o ad ut^o q^o neg^o q^o nihil acedat for. p. a. aut. p. B. mu^o
 ad hoc. n. q^o aliq^o accedat for. mutuate ex mu^o nō r^oq^o r^o q^o p^o ipis mutui luc^o cre
 scat massa mutuate uel mutuāde pecūie. qā tūc mu^o illius q^o mutaret ad. 30. p.
 100. ut totū luc^o daret i rēptiōē captiuoy nō foret usum qd^o ē cō p^oallegatū
 capitulū. s^o sufficit q^o ipē mutuās exigat uel p^oncipalit^r intēdat aut spet aliq^o ul^o
 for. rōe ipius mutui. i. p^o g^ora ipius mutui qd^o utiq^o sit qñ q^o sita p^o lucro mutuat q^o
 alias nō mutaret q^o qd^o faciat postea dī luc^o ipō siue bonū siue malū siue ex ipō
 augeat massa pecūie mutuate uel mutuāde siue nō. uñ & hoc argm^o p^t cō ipius
 auctores reffeti sic. Oē mu^o q^o aliq^o accedit sorti rei mut^e rōe ipius mutui est
 usum. a. ē tale mu^o. g^o & c. 3^a i sup p^obatio falsitatis cōtis p^oncipalis 9° f^o tii arg.
 p^ot & ad iustificatōē. B. adduci & cō auctōes ipius r^otorq^ori. p^t. n. nō mīus dici q^o
 B. nō ē usum qā nō sit p^oncipalit^r p^o luc^o s^o p^o sustētatōē fāilie ipius mutuātis siue

p redēptione captiuorū. un̄ sic hoc nihil pbat qā 9° ip̄ius māifeste falsa ita nec
 illd: Rūdeo igr̄ ad utq; negādo. q. a. nō fiat p̄cipalit̄ pp lucr̄. hoc. n. falsū ē
 qā sic mutuātes. a. mu^o p spe lucri. i. illog. s. p. 100. mutuāt q. alias nolūt mutua
 re ut ex capitulis ip̄ius mōtis & p̄dicatōib; d̄fēsoz ip̄ius. & sc̄o ip̄o p̄stat. Ad
 p̄bationē d̄f̄ sit p̄cipalit̄ pp s̄būctiōē paup̄. g^o nō fit p̄cipalit̄ pp lucr̄.
 negāda ē ia 9^a sic & ista: mutu. B. fit p̄cipalit̄ pp p̄uisionē fāilie ip̄ius mutuātis
 aut pp r̄dēptionē captiuorū. g^o nō fit p̄cipalit̄ pp lucr̄. qā aīis ē ueḡ & se q̄n̄
 falsū. qā alias. B. nō foret usura. qd̄ ē māifeste falsū. Cōcedo g^o q. sic mutuās. B.
 mu^o mutuāt p̄cipalit̄ p s̄būctiōē pprie fāilie. aut p captiui redēptiōē. & p̄ci
 palit̄ pp lucr̄ alit̄ tñ & alit̄ qā rep̄ditiōē captiui. uel s̄b̄tatiōē fāilie p̄ci
 palit̄ & pp seip̄m itēdit lucr̄ aut p̄cipalit̄ & nō pp seip̄m. ita & mutuātes. a.
 mu^o p̄cipalit̄ mutuāt pp s̄būctiōē paup̄ & pp lucr̄ qā sic ita mutuāt p sub
 uētiōē paup̄ q. alias nō mutuarēt Ita sic pp lucr̄ mutuāt q. sic ip̄ius spe mutua
 re nolūt. tñ pp lucr̄ mutuāt p̄cipalit̄ & nō pp ip̄m fialit̄. p̄cipalit̄ at pp sub
 uētiōē paup̄ & pp seip̄m fialit̄. spāt. n. lucr̄ ut fialit̄ ex ip̄o d̄f̄ oḡru. fal. riū
 mutuātib; nō at pp aliqd̄ t̄pale itēdūt uel spāt s̄būctiōē paup̄ ex mu^o ip̄o. Re
 torq̄at g^o & hoc arg^m sic d̄f̄ auctōes suos: oē mutu. qd̄ fit p̄cipalit̄ pp lucr̄ ē
 usura. a. ē huiōi. g^o a. ē usurariū. mutuū. 4^m. ar. nō p̄t sic faciliť adduci p iustifi
 catiōē. B. sicut p. a. tñ p ip̄m p̄t p̄bari q. B. nō ē usura. sic d̄f̄. a. hoc p̄bari p̄t nā bñ
 seq̄. a. & b. nō differ̄t nisi sc̄d̄ 3 magis & mīus. s̄. a. nō ē usum ut pbat uel pba
 re nitit̄ hoc arg. g^o nec. b. un̄ & hoc arg. p̄t sic cōtra suos auctōis retorq̄ri: hoc
 4^m. arg. ē bonū. & 9° ip̄ius ē falsa. g^o aliq̄ p̄missaḡ ip̄ius falsa ē nō maior g^o mi
 nor uť. ista. a. nō ē usura. g^o sua d̄f̄ dictoria ē uera. s̄. ista a. ē usum ac p hoc illicitū
 ymo p hoc d̄clarari & efficacit̄ p̄bari p̄t q. ip̄m. 4^m. arg. nō ualet uel non pbat
 p̄po^m qā uel peccat i mā uel i fōma. sic arguēdo. ip̄ius argumēti 9° ē falsa g^o uel
 ip̄m arg. peccat i mā uel in fōma. aīis notū ē ut ex d̄cis p̄. g^o & cōsueḡ ē: Rū
 deo g^o ad ip̄m. 4^m. arg. p unā d̄stinctionē satis notabilē q̄ talis ē q. cōf̄ hētē se
 seruare idēnē ē ip̄m se aī dāno p̄seruare. ē at duplex dānū mutui necessariū &
 nō necessariū. Iō duplicif̄ p̄t mutuās se seruare idēnē. s̄ a dāno necessario & a
 nō necessario ad oē mum: dānū necessariū. s̄ ad oē mutu. uoco amissionē opax
 q̄ ad oē mutu. cū debita mutuātis cautione factū s̄t accessorie. ut amissio opax
 q̄b; mutuās pecūias mutuādas nūat ac scribit & pignora s̄lit̄ recipit & scribit
 dānū uō nō necessariū uoco amissionē opax q̄ nō necessarie s̄t ad oē mutu. ac
 cessorie cuiusmōi foret aīssio opax q̄b; mutuās excutit uestes pignoras aut
 mittit p pecūis mutuādis ad aliq̄ locū r̄otū. tales nāq; ope nō s̄t ad oē mutu.
 necessario accessorie qā si qs mutuet p pignore nō excusibili puta p uasse ar
 genteo. uel iocali aliq̄ aureo pecūias q̄ ap̄ ip̄m s̄t nullā talē opā p tali mu^o ēt cū
 debita eius cautella sc̄a faciet: Ad p̄poitū g^o l̄z oīs mutuās possit licite se ser
 uare idēnē. 2°. mō. i. a dāno nō necessario nō tñ p̄t licite se seruare idēnē p^o mō
 s̄. a dāno necessario ad oē mum qā tale dānū cū sit necessario seq̄ns oē mutu.

&c. dicitur propter accessorium ipsius mutui. Item sic mutuum ipsum dicitur esse gratuitum alias foret
usurarium. ita & tale donum gratuitum esse dicitur. quia accessorium sequitur naturam sui principalis. de
re. iur. l. 6. l. 1. ubi nisi tale donum gratuitum sit ita quod opere quodque amissio est tale donum nisi
gratuite sit ipsum mutuum non est gratuitum. maxime quia tales opere uidentur esse mutuum ipsum &
quoniam nisi tale donum sit gratuitum ipsum mutuum erit usurarium. Sic ergo quilibet qui uult mutuari
tenetur gratis mutuare ita tenetur gratis pecunias mutuandas numerare ac scribere &c.
Vnde sic dicitur Sco. l. 4. dist. 15. q. 2. art. 3. si non uult ipse mutuarius danificari pecuniam sibi ne
cessariam consequetur quia nullus eum necessitat ad faciendum misericordiam proximo: si uult misericordiam facere ne
cessitatur ex lege divina non facere eam uiciatam quam uerba dei solo dono nuncio ad omne mutuum
intelligenda sunt. quia per recapitulationem doni non nuncio ad omne mutuum licet mutuarius aliquid spa
re & exigere uultur for. mutui. Vnde iuxta uerba huius doctoris potest dici mutuarius a.
mutui. Si mutuare non uultis nemo uos cogit. si uero mutuare uultis cogimini lege divina
& naturali. ymo omni bona lege gratis mutuare ac per hoc gratis dare omnes operas ad omne mu
tuum necessarias & quoniam gratis scribere donum quod est talium operam amissio: ex predictis sequitur
quod si quis istam figuram ut mutuet. 100. p. pignore indigente aliquid notabili opera ad hoc
ut seruet illesum possit ipse mutuarius licet spare. ymo in pactum ducere cum mutuarius precium
illarum operam uultur for. ipso. 100. Ita quod si perfecta opere rationabiliter posset extirari. s. ipse pos
set in pactum ducere cum mutuaria. ut per mercedem illarum operam daret ei. s. uultur ia. 100. hoc
non foret usus pecunie uedere quod est usuram facere sed donum non necessarium ad omne mu
tuum uitare quod omni mutuarius licitum est quia hoc. nihil aliud est quam talium operam loca. Ad. 5.
quod est confirmatio. 4. quod est per achille habere a defensoribus a. mutui. Concedo quod iste in casu te
netur mihi uultur for. mutui satisfacere de expensis atque operis quod in huiusmissione consumpsit & quoniam
concedo quod tu licet potes a me spare ymo & exigere uultur for. ipsam recapitulationem ta
lium operam & expensarum & ipsarum omnium in pactum ducere. & cum arguis. ergo assili & mutuarius a.
mutui potest exigere a mutuarius suo singulum dearium &c. nego istam 9am & dico quod non est assili
sed a ualde dissili. quia exactio prefati casus fit ratio inter esse cum mensusuratur iuxta quantitatem ipsius
iterum. exactio autem a. mutui fit ratio mutui cum sit ei commensurata. Item hec est usuraria &
illicita illa autem iuxta & legiptia potest ergo & hoc arg. contra suos auctores sic retorqueri
omnis mutuarius spem principaliter aliquid uultur for. ratione mutui usuram committit. sed omnis mutuarius a.
mutui est talis spem ergo &c. Ad. 6. concedo quod principes & rectores ciuitatis possunt licet per
coi bono taxam aliquid &c. nisi huiusmodi taxa sit de iure dinum aut naturale alias non. quia omne humanum
statutum iuri naturali uel divino contrarium eo ipso irritum est & sane dist. 8. q. 1. iure ymo & ipsius
quia contra iustitiam & pietatem dinam. concedo ergo maiorem illam sic restrictam & nego illam sic
absolute ut uerba sonant & uniuersaliter accipiantur. quia sic falsissima est & concedo maiorem
ac per hoc conclusionem per 9am. ad intellectum datum ipsi maiori: & cum dicitur quod consequenter possunt
prefati rectores licite statuere ut ipsi mutuantes exigant a mutuariis. uultur for. singu
lum dearium &c. qui per huiusmodi. tassa nego istam. quia huius tassa statutum est diuine legi con
trarium: ex predictis sequitur quod optima constitutum foret si rectores ciuitatis cupientes motum ue
re sincereque pietatis in sua ciuitate habere statuerent quod omnes ipsius ciuitatis ciues & rura
les iuxta quantitatem suorum introitus uel facultatum singulo anno per modum salarium ipsius

mōtis aliqd soluerēt. hoc inq̄ optimū foret tum q̄a mōs ip̄e sine dubio nō par-
ue utilitatis rei publice est. tum q̄a talis constitutio nulli bone legi opponeref
ymo uidef multū rationabilis ac p̄ hoc & naturali legi consona bonum. n. cōe
priuato bono rationabiliter & natura dictante p̄ferendum est tū q̄a modica
& quōdāmodo insensibilis taxa foret ista sic generaliter imposita. ac p̄ hoc ab
oībus p̄ tanto reipublice bono libentissime p̄solueret. tū q̄a & finaliter hoc fa-
cto oīs scrupulus ab ip̄so mōte tolleret & conseq̄nt oēs p̄dicatores & religiosi
sine honore & remorsu cōscientie ip̄m montē libere comendarent atq̄ predi-
carent. uñ & mons ip̄se ex populi in ip̄m amore & deuotiōe i dies adeo cresce-
ret q̄ in breui ex ip̄ius augumēto posset domus aut ager uel pp̄ietas aliq̄ emi-
ex cuius redditu possz agruū salar. opariis ip̄ius mōtis sū usura dari: q̄s nō uidat
hec oīa uera ēē ac aīabz & corporibz maxie utilia. Sed utinā fūdatores & defē-
sores huius mutui sū ulla passiōe aut electiōe hec itelligere uellēt. & tāto bōo
nō obuiaret: q̄ at zelo uel q̄ passiōe tā grādi aīaz & corpore p̄ficuo resistatur
dñs nouit & hoīes satis facile oīectāt: Ad. 7^m. arg. rñdet. S. Th. 2^a. 2^e. q. 72. arti-
2^a. ad. 2^m. arg. & bñ qdē iudicio meo. dicit. n. q̄ re p̄p̄satio alicuius bñficii dupli-
cif fieri p̄t. uno mō ex debito iustitie ad qd̄ aliq̄s ex certo pacto obligari p̄t. &
hoc d̄bitū attēdit sc̄d m̄ q̄titate bñficii qd̄ q̄s accepit & iō i^e q̄ accepit mutuū pe-
cūie uel cuiuscūq̄ filis rei cuius usus ē eius cōsumptio nō tenet ad plus recōp̄sādū
q̄ mu^o accepit uñ q̄ iustitiā ē si ad plus reddēdū obliget: Alio mō tenet q̄s ad
recōp̄sādū bñficiū ex d̄bitū aīcitie i q̄ magis cōsiderat effectus ex q̄ aliq̄s bñficiū
cōtulit q̄ q̄titas eius q̄ fecit & tali d̄bitū nō cōpetit ciuilis obligat̄ p̄ quā iudicē qd̄a
nccitas ut nō sp̄otāea recōp̄satio fiat: hec i. ad l̄rāz. iuxta quoz s̄ntiā distiguit
maior huius septimi arg. cū d̄r q̄ oīs mutuās p̄t exigē. a. mutuāt^o qcqd̄ ip̄e mu-
tuatarius illi d̄z. si accipiat ly d̄z p̄ deb^o p^o mō. ut. s. i. portat debitū iusticie cōce-
dit ip̄a maior & negat mīor i hoc s̄sū. q̄a ip̄e mutuatarius nō d̄z debito iusticie
recōp̄sare plus q̄ ip̄e mut^o accepit. s̄z solū illud ut dicit ip̄e Th. & i hoc s̄sū nō
s̄t itelligēda uerba Arist. ibi allegata. q̄a ip̄e nō dicit ex debito iustitie sed hone-
statis: si at accipiat ly d̄z. 2^a. mō. s. ut iportat debitū amicitie. sic negat maior. q̄a
ad tale debitū nō p̄t oriri ciuilis obligatio aut necessitas aliq̄ soluēdi illud ut p̄z
ex uerbis eiudē. S. Th. allegatis. & cōcedit mīor & i hoc s̄sū itelligēda s̄t uerba
Arist. dicit. n. ex quodā hōestatis d̄bitū. q̄ utiq̄ hōestas ēt ad d̄bitū aīcitie se extē-
dit. puto. n. debitū hōestatis ēē sup̄ius ad ly debitū aīcitie & ad ly d̄bitū iustitie
& ad ly antidotū de quo loq̄t glo. ibi allegata. unde & ip̄a glo. de huiusmōi ten-
tiōe siue debito amicitie intelligi d̄z. q̄ ita & mōcūq̄ itelligat ly d̄z uel accipiat
arg. nō cōcludit p̄positū. q̄a utroq̄ mō altera p̄missagē est falsa. Si at accipiat
ly d̄z uno mō i maiore & alio mō i miore tūc. arg. ut pote ex q̄ttuor terminis
est negandum uñ si p̄misit accipiūf uniformit̄ arg. peccat i mā q̄a al̄a p̄missagē
ē falsa. si difformit̄ peccat i forma & sic nullo mō cōcludit aut pbat p̄positum
imo p̄t ēt retorq̄ri cō auctōes ip̄ius hoc mō: q̄q̄s exigit ab a^o id qd̄ illi d̄bet solū

ex dñ^o aicitie iuste agit q̄a pōit necessitatē & ciuile obliga. ubi n^o mō ponēda ē
 s̄ mutuās. a. mu^o exigit. a. mutuata id qđ illi d̄; ip̄e mutuarius solū ex dñ^o aicitie.
 cū exigit ab i^o resp̄sariōē ulf^r for. eius qđ mu^o d̄dit. g^o mutuās. a. mu^o iuste
 agit & cū ip̄m ē iustū: Ad 8^m. q̄ ē auctōitas cāonistax q̄ p̄ osili mu^o cōsueget
 dico q̄ ip̄ox auctōitas nō ē i hac pte r̄cipiēda. tū q̄a nō oēs s̄ ualde pauci hoc te
 nēt. ymo eox p̄cipui opposi. asseget. nā magnificus eq̄s ducalis ac ip̄ialis cōsilia
 r̄ius dñs lasō d̄ mayno n̄re qđ ē etatis i utroq̄ iure splēdidissiu; lumē opposi.
 tenet. s̄. q̄ tale mutu. sit usura. sic ip̄e ore pp^o mihi retulit papie i cuius studio tūc
 legebat ad. 1000. florēos aureos (ut d̄r) sigulo āno: isup si diffōes assignate d̄ usu
 lucro a p̄cipuis cāonistis diligēt & sic passiōe pōderēt ex illis oīo quicē. a. mutu.
 ēē usura. ut p̄ ex dcis i. 2^a. ar. nisi glosēt 1ª puerilli & posīa cauillatōia & oīo p̄fua
 glo. q̄ i. 2^a. huius arti. 9° ē efficacit̄ re p̄bata ē. & sic repiet q̄ hosti. Inno. p̄aor. Lau
 rēius d̄ lādulphis & Archiep̄o floren. nobiscū tēueget saltē ip̄p̄cite. a. ēē usurari.
 uñ satis miror q̄ d̄fēsores ip̄ius. a. dictas diffōes nō pōderauerit p̄cipē cū i oī mā
 diffō sit oīs d̄mōstratōis p̄cipiū p̄ possiōē tū q̄a nec rōes nec auctōitates q̄s
 p̄ se allegāt p̄posi. quicūt. si qđ. n. p̄bāt hoc ē q̄ rōe dāni uel if ēē s̄ mutuātī ali
 qđ spare uel exige ulf^r for. ut p̄ diligēt cōsiderātī repetitionē Iohū bap. d̄. S. se
 uerio i. l. cōtos populos. c. d̄ sū. & fi. c. q̄ utiq̄ ueget ē s̄ nihil ad. b. ut patuit sup̄. sa
 tis isup oñdius i appologia mōtis ficere uēq̄ pietatis q̄ friuola sit arg^a q̄bō ātho
 nius corsetus cōsultuluit p̄ ip̄o a. & q̄ posīa atz cauillōse uel potius p̄fue if r̄isōes
 q̄bō arg^a. p̄ oppo^a ueritate soluē nitif ex q̄bō apte nouius q̄ si talia sit a^a cāoni
 stax cōsilia p̄ ip̄o. a. ip̄a pui uel nullius momēti aut p̄ciū if tū q̄a plurimi ac p̄cipui
 cāoniste i mā sic mista uel potius theologia q̄lis ē h̄ ut sup̄ notatū ac p̄ba. ē nō
 mediocrit̄ eraueget & ut d̄ cef is taceā. Io. And. q̄ iuris cāonici lumē d̄r & se ali
 audiuisse theo^{am}. p̄fitef. i. appatu. 61. lib. d̄creta tit^o d̄ sū tri. c. unico sup̄ uerbo &
 filio r̄nden^o ad arga gr̄acox q̄bō p̄bare nitebāt spūz sc̄f u3 a solo p̄re p̄cedere
 Exp̄ssio iqt p̄ris nō excludit ymo icludit filiū cū ip̄ox opa idiuisibilia sit. h̄. ex
 q̄bō seq̄f p̄ q̄ sic p̄r ē igēitus & filiū ḡnatata & filius. 2°. q̄ sic p̄r nō p̄cedit uel
 nō ḡnat a p̄re ita nec filius. 3°. seq̄f q̄ sic filius p̄cedit a p̄re ita & p̄r. & sic spūs
 sc̄f us p̄cedit. a. p̄re & filio ita p̄r & filius. sic. n. nō; p̄ris nō excludit s̄ icludit fi
 liū Ita & exp̄ssio filii nō excludit s̄ icludit p̄re3. & filif exp̄ssio spūs sc̄f i n̄ exclu
 dit s̄ icludit p̄re3 & spūz sc̄f u3. q̄a idiuisa s̄ eox opa q̄ sic du^a s̄ exp̄sse h̄ēses &
 sequit̄ ex p̄fata r̄isōe. si tū ip̄a accipiat p̄cise ut uerba eius p̄tēdūt & sonāt q̄ iō
 dixerī q̄a cū aliq̄ glo. uerba ip̄a cis a ip̄ox p̄pria significationē restrigēte & ex
 torq̄nte possz forte saluari d̄ q̄ nō curo i p̄ntiag. p̄ nūc suffic q̄ r̄isio ip̄a multū
 male s̄ōat q̄cqd ip̄e auctor itēderit nec auctōitas Aug. quā ad hoc adducit. f. q̄ i
 diuisa s̄ opa tritatis ei aliq̄ mō suffragat. 1^a. n. itelligi d̄ opibō ad ext. i. f. iatīf
 ad creatas cuiusmōi s̄ creatio cōseruatio & gubnatio mōdi sicut ip̄e Aug. d̄cla
 rat p̄ d̄ tritatis. nō at d̄ opibō ad inf q̄lia s̄ ḡnare & spirare p̄sonā dīnā si tū opa
 & nō potius notiōes uel p̄prietates dīnax p̄sonax dicēde sit tū q̄a talis auctō.

ritas siue iuristaz siue theologoz falsū & dīne legi dē iū asserit. ymo & oī bōe
legi aduersū ut p̄ ex dcis. uñ si oēs theol. & oēs iuriste dicerēt. a. mū ē elici. ex
cepto uno q̄ opposi. assereret. cū p̄cedētiū rōnū fūda^o ip̄ius rōes oīuz theolo.
alioz & iuristaz auctoritati p̄ferēde forēt sic ī nicēa synodo factū fuisse scribr
zo. dis. c. nicēa siodus dī. n. ibi q̄ p̄afnutio solus dē dixit ip̄i nicēe synodo & rōnū
bō suis oēs p̄res dcē s̄iodi ad suā īnīā ēxit. ubi diē glō unus g^o dē dicē p̄t uniuersi
tati si rōabilē hēat cāz ymo nec ī aliis stādū ē dcō aliquoz doc. siue cāonistaz si
ue theologoz maxie ī hīs q̄ p̄tinēt ad aiāz salutē q̄le est p̄posi. n̄rūz q̄tūq̄ ful
geat sc̄ itate & doct̄ia nisi q̄tēus euidēti rōe aut sacra auct^e fūtaf ut p̄z p̄ Aug.
ī q̄dā epistola ad hyeronimū cuius uerba posita s̄t dis. g^o. dcre. c. ego solis nisi fō
te ip̄oz doct̄ia sit ab eccā ap̄ pbata ut eoz quoz opuscula ī c. sc̄a Ro. eccā. dis.
is. ap̄ pbata s̄t. tū fialif q̄a si q̄d ualeat hoc arg. nō mīus p̄t adduci dē auctores su
os q̄ p̄ illis. q̄a plurū ip̄oz cāonistaz & p̄cipui nobiscū tenēt ut sup̄ not^m ē & cū
dicūt q̄ cāonistis maxē credē. ē ī hoc cū sit mā cāon^a. dico hoc ē falsū q̄a ē magis
theo^a mā ip̄a q̄cāon^a ut sup̄ dclarm^o ē. iō magis ī hoc cred^m ē theologis q̄ iuristis

Ad 9^m. q̄ ē auētas theolog^m. q̄ p̄ hēctōe hēf ab aduersariis n̄ris q̄ certe d̄ q̄ l̄z
hoīe uel mediocri^f docto asserē satis absurdū ē. s. q̄ tāti faciat illd̄ dcū. S. Th. ī p
po^o. ēt pos^o q̄ tāte auētis ēet q̄ n^o mō negari licēt. cū dcū ip̄z l̄z ueg^o & uald^o pōd
ratū nihil ad p̄posi. adducē seip̄z patēf oñdat. p̄ cuius euidētia ē diligēf notā q̄
mutuāt ē exigē aliqd̄ ulf sor. p̄t duplicif intelligi. uno mō rōe mul. q̄d fit cū ip̄e
mutuās exigat a. mutu^o aliqd̄ ulf sor. iuxta q̄titatē & mēsurā ip̄ius mul. q̄ consistit
ī q̄titate uel p̄tio rei mutuate & t̄pe q̄ mutuatarīus utif ip̄a re mutuata. aut nō
hīdo respectū ad aliqd̄ certū īf ēē p̄i cū talē exigēs nō ē cētus se passū fuisse ali
qd̄ īf ēē ex mu^o ipo l̄z nō iuxta q̄titatē usus rei mutē id exigat uel spet. alio mō p̄t
itelligi q̄ talis exactio uel spes fiat uel hēaf rōe īf ēē q̄d fit q̄n mutuās itēdit t̄m
p̄cise h̄re uel recipe ulf sor. mul. q̄tū ē uel erit īf ēē q̄d passū ē uel patief ex mu^o
ipo loq^r d̄ solo īf ēē nō necio accesorio ad oē mutu. p^a exactio uel spes ē usur^a
sc̄da uō licā. Cōstat at̄ ex dcō ip̄io. S. T. ibi alleg^o q̄ nō loq^r d̄ respēlatōe mutui
s̄z d̄ respēlatōe dāni dīc. n. a^o q̄ mutu. dat p̄t ī pac^m ducē cū ī q̄ mu^m accipit respē
latōē dāni & n̄ respēlatōē mutui aut ulf rei mut^e. q̄d d̄ solo dāno n̄ necio ad oēz
mutu. itelligi d̄z ut ī r̄n̄siōe ad. s^o. arg. dictū est q̄d ēt iuit ip̄e Th p̄ seq̄ntia uerba
nā paucis īf positis s̄biūgit. accipief ē mutu. cū sua utilitate dānū alf ius recōpēlat
respēlatōēz uō dāni q̄ cōsidrat ī hoc q̄d peccu^a n̄ lucraf n̄ p̄t ī pactū ducē q̄a n̄
d̄z uēdē q̄d nōdū h̄z & p̄t īpediri multiplicif ī hīdo. h̄ i. cōstat at̄ q̄ dānū cuius
respēlatō ē n̄ posse mut^e ī pactū ducē cū mutuata^o dīc ip̄e Th. ē dānū s̄ie q̄ nul.
mutu. p̄t ēē. nēo. n. mutuās p̄t lucrari uel mercari d̄ peccā mutua^a. eo t̄pe q̄ mu
tuatarīus utif īa. & p̄ hoc p̄z ēt exp̄sse p̄posi. nostz. s. q̄ ip̄e Th. n̄ loq^r d̄ recōpē
latione mutui s̄z dāni. uñ ualde mirādū ē d̄ q̄busdā iuristis q̄ ī sua facult^e doct̄is
fimi reputāf & d̄ q̄busdā p̄dicatōibz q̄ utinā sc̄t ī ēent ut ēē d̄berēt q̄ n̄ saltē me
cri^f pōderauerūt uerba. S. Th. a. q̄ p̄ ip̄is i^a adducerēt. cū nō solū p̄ ip̄is nihil cū

ferat s; d' ipos faciat. eo q' ipse. S. T. statim post i^a uerba subiungit q' huius pactu fa
 ce n' e' usu peccu; uedē s; dānū uitaf p quā aduersat^m. inuit hac 9^{am}. facies tale pa
 ctū uō uedit usū peccu^e. g^o nō fac' usurā. ex q' 9^a seq' q' oīs hō facies usurā uedit
 uel aliq^m mō pmutat usū peccu^e mutua^e & cōt' q' e' 9° oīs q' uedit uel pmutat usū
 peccu^e mutua^e fac' usurā ut sup' 9° e. 2^a. 21. arti. dūctū ē s; oīs mutuās. a. mu^o uē
 dit usū peccu^e mutua^e. q'a exigit qndā rēpēsationē ipio usus utp3. g^o oīs mutuā
 a. mu^o fac' usurā. 9^a nō cū mīori & maior ē. S. Th. s. ex dcō allegato nēcio dedu
 cta. g^o. ex dcō. S. Th. pistos adducto seq' opposi. eius q' p ip3 dētū pbat itēdbāt
 & sic mōe golie gladiū q' iugulati s' ad plū pōtauey. Cōsiliū dicen ē ad alioz
 theo. auctōitates: Ad. io. qd fūdatū ē i bullis aposto. & p'cipue i bulla Inno. 81.
 dico iuxta. 9^{am}. 9° nē f' tū arti. q' oīs talis bulla aut icludit hac uel silē clausulā: dū
 mō sacris cāonib; d' ia nō existāt: sic bulla mō. Mātue aut excludit illā. aut nec
 icludit nec excludit. Si dicat p^m. cstat q' ipa nō ap pbat. a. q'a ip3 ē oīb; sacris cāo
 nib; d' iū & cōt' talis bul^a nihil ppo^a d' fert: Si dicat. 2^m. allegāda ē p suspe^a d' fal
 sitate. ymo & p falsa ac reiciēda ē cū sit d' ius cōe imo d' ius dīnū & nāle ut sup'
 9° e p'dicta dclaratū ē. & sic itez nihil pbat: Si uō dicat. 3^m. ipa glo^a. ē ac restrigē
 da cū tali clausula & sic nō ap pbat. a. mutuū. ut sup'. dētū ē. nulla g^o talis bulla p
 bat. a. ēe licitū: ex q' ēt seq' q' nēo p'dicās p'fatū mu. ēe usurariū uel illicitū ē ex
 coicatus uirtute alicuius talis bulle q' tūcūq' icludētis s'ntiā excoicatiois i cōf di
 cētēs ei: nā si talē clausulā excludat tāq' falsa nullius ualōis & uirtutis ē. si icludat
 illā aut nec icludat nec exclu. nēo p'dicās. a. ēe usurar. ei d' dīc. si ēt cū tali clau^a ex
 p'ssa uel s'bitellecta ap paret. a. mutuū. & d' huius ap pbatōez ferret s'ntiā excoi
 catōis eo q' cū tali clausula nō ap pbat nisi capi^a mōtis q' nō s' sacris cāonib; d' ia
 & 9° nē n' ap pbat cap^m mutui qd s'nt dū^a ē oī sacroz cāonū g'ni d' iū ut sup' pba
 tū ē & cōt' n' fert talis bu^a aliq' excoicatiois s'ntiā d' aliq'm asserētē aut p'dicātē. a.
 ēe illicitū. uñ nec scismaticus nec hēticus dicēdus ē talis asserēs. s; uē catholicus
 & ecce catho^e. max^e unitus Ad illd' āt q' dicebat i^e mgr i nra disputatiōe dico p^o
 ut tūc dixi q' f'res p'dicatōes hnt tale p'ilegiū d' mīores q' nullus iqsitō mīoz
 s' p'ea excoicatiois late s'ntie pcedat i crīe hēsis cōf aliqū ex f'rib; p'dicatorib;
 & 9° f'res mīores hnt tale priui. d' p'dicatores ut p3 i bul^a aurea utrius; dictoz
 ordinū. & nos oīo eadē priuilegia hēus q' mīores & p'dicatōes hnt. ut p3 i mari
 magno priuilegiōz no. 5. Postreō g^o q' cūq' f' p'dicator & mīor hēticē puitatī
 iqsitor d' aliqū ex f'rib; nris pcedit i ipio hēsis crīe ē ipo fco excoicatus & tu
 ex illis es. g^o tu es excoicatus. & tecū loquor i uertēdo iuxta illud cap. cū uolū
 tate d' s'ntia ex eo h' r'isio n' puū r'isū mouit astātib; & p'fato mgr o os adeo oppi
 lauit ut nūq' ulf id d' h' d' me loq' ausus fuerit. 2°. dico q' si q' p'riū nre disputatōis
 d' cēseri hētica h' ē i q' p'tiacif asserit. a. mutuū ēe illicitū. si tū asserat illd' ēe usu
 rariū q' asserere cogit ex dcīs nisi uelit p'fue & cauillatorie r'ndē. qd iō dixi q'a
 nō seq' tu asseris. a. n' ēe pecca. & a. ē usura. g^o tu asseris usurā nō ēe pecca. ut p3
 ex log^a. s; ista bñ ualet tu asseris. a. nō ēe pecca. & asseris. a. ēe usurā. g^o tu asseris

usurā nō ēē pecca. & oīs q̄ asserit p̄tiacif usurā nō ēē pecca. ē hēticus uel ut here
ticus p̄uēdus ut i cle. ex graui. eo ti. g^o tu es hēticus uel ut hēticus puniēdus Ad
undiciū qd̄ ex aucēte fr̄ḡ mīor̄ d̄ obs. p̄cedit. R̄ndeo q̄ nec ip̄oḡ auētas i hac
pte acceptāda ē. tū q̄a ē d̄ oēs eor̄ docto. mōtuos. ymo d̄ oēs theo. cāōistas &
morales p̄hos. & d̄ aliq̄s ex doctoib̄ uiuis ip̄oḡ mīor̄. nā ego uidi q̄ndā f̄cta
tū nouis editū a q̄dā uenera. mgr̄o p̄fati ordīs uocato. Nadalius uene. de hac
mā sp̄ealit i q̄ p̄fati mgr̄ exp̄sse d̄ mīat ip̄3. a ēē usurariū. It̄ qdā mgr̄ alius eiūs
d̄ ordīs i ecc̄a cathedrali Mutiēsi i d̄nica sc̄f issie tritatis āni. i495. p̄dicauit idē
Insup fr̄ D̄nicus d̄ Pōzono exp̄dictis obser. ut a. fide dig^o audiui Sauōe idē p̄di
cauit q̄ tū it̄ illos p̄cipuo p̄dicator hitus ē. Imo & mgr̄ gratis & Brixia exp̄ris.
Italie mgr̄is ordīs mīor̄ ut ē. a. fid̄ dignissis audiui Mutie astrictus i sc̄cia qd̄
ip̄o mu^o c̄rdēt. r̄ndit ip̄3 ēē usurari tū q̄a talis auc̄ōitas i hac pte ē d̄ aptā rōnē.
& d̄ oēs bonā legē ut patuit sup̄ tū q̄a ip̄i mīores de obser i hac pte suspecti s̄t
eo q̄ ip̄i fūdaueyēt huiusmōi mu. & unusq̄sq̄ maxie. afficiō op̄i suo. & cū res trā
sit i affectū pit oē iuditiū q̄a fāiliaritatis & bēiuolētie affectus ueritatis cognitio
nē ip̄edir̄ solet. uñ satis credibile ē q̄ ip̄i nollēt p̄fatū mu. q̄i usurariū ab aliq̄b̄
condemnari ne & ip̄i male egisse ip̄m fundādo conuincerēt. & multo magis
credibile est q̄ ip̄i nollent p̄priū opus cōdemnare: nec est maxime credendū
illis p̄pter ip̄oḡ multitudinē maiore: plures. n. musce q̄ eq̄: & plures formice
q̄ boues. & forte plures infideles q̄ fideles & sine forte plures mali q̄ boni. &
plures insipientes q̄ sapientes. & plures indocti q̄ docti. & tamē nec potiores
sūt musce aut formice q̄ eq̄ aut boues. nec magis credendū est infidelibus aut
malis aut indoctis. q̄ fidelibus bonis aut sapientibus & doctis: Nec maxime il
lis credendum est p̄pter ip̄oḡ excellentē doctrinā. cū non minor doctrina ho
die uigeat ac retroactis tēporibus uiguerit i religionis p̄dicatoz & eremitage
tenentiū oppositū q̄ in dictoz obseruantiū cōgregatiōe p̄positū asserētiū: nec
p̄ ip̄oḡ excellētē sc̄f itatē eo q̄ sc̄f itas hoīs a solo deo cognosci possit & iudi
cari. cū idē sit sc̄f itas charitas & gr̄a gratificās. Iō sic nēo p̄t sc̄f se ēē i gr̄a. Ita
nec aliq̄s sc̄f se ēē sc̄f u3 & multo minus q̄ sc̄f se ēē aliū esse sanctū. Non p̄t
g^o p̄bari. a. esse licitū ex sanctitate p̄dicantiū ip̄m. q̄a si arguas sic. sancti sunt uel
sanctiores aliis sūt q̄ p̄dicant. a. esse licitū. g^o a. est licitū. a. n̄s erit oīo ignotum
& cōsequēf nihil p̄ ip̄m nobis hoīb̄ p̄bari p̄t. Nec iudicādi sūt sanctiores aliis
ipsi minores q̄a oē peculiū etiā in coi ultra alios religiosos abdicauerunt. tum
q̄a non erat iudicandus sanctior x̄po Iohanes baptista q̄a hic in heremo dege
bat nec coctū quid comedebat uinū & ficerā non bibebat: & duris atq̄ hirtis
uestimentis induebat. Ille aut̄ coi uictu atq̄ uestitu. ut dicit. Io. criso. inf̄ hoies
uiuebat. & cū peccatorib̄ & publicanis sepius māducabat. tū q̄a nec mīus sc̄f i
reputādi erāt apostoli d̄ni q̄ aliqd̄ habebāt i coi q̄ minores qui iuxta regulam
suam nihil habere p̄nt ut incle. exiui de paradiso. de uerboz sign. nec tandē re
putādi sūt sanctiores eo q̄ scalciati incedant sicut nec Mahumetani nō bibētes.

uinū ex lege sua xpianis uinū bibētibz nec qdā heretici qd scaltati icēdebāt &
iō nudipēdes uocati fidlibz & chatolicis factiōes aut meliores cēfēdi sūt. Nec ēt
iudicādi sūt factiores aut meliores apostolis q calceis & caligis utebāt. iuxta illd
āgel. ac caliga te caligas tuas. uñ sic tu pbas. a. ēē lici. qā sic pdicant miores q's
nō ē uerisile tā pnciose uelle mētiri pp aliqd f renū omodū & c. sic eadē uel oīli
rōe uel facilitate pbare possū opposi. qā id pdicāt frēs pdicatōes scēi. Dñici. &
hēmite frēs scēi Aug. ēt d obseruātia q's i magis ē uerisile uelle tā pnciose mē
tiri pp aliqd f enū bonū aut omodū attēta ipoz excellēti scēitate & doctria. cū
nō possit efficacit pbari scēitate aut doctria; hōz ēē miorē illoz uita aut lraa
aut ego. uñ talia arga nō magis ualēt p una pte qōis nre q p alia. Sufficiēt tñ rē
dūt simplices dubios i casu ipo q ppea seq tenēt securiorē uia qlis ē negatō & nra
ut sup declarā ē. d hoc tñ āplius dictū ē i nra omelia sup i? uerbo saluatōis. At
tēdite a falsis pphetis. Ad. iz. qd xpi reuellatōe fūdatū ē. dico q talis reuella
nō ē a fidelibz p uera aut diua recipiēda cū nō sit illis aliquo sig^o euidēti aut ec
cle auctōitate ap pbata. Q d si dicas ut qdā legū do. fauētie nob obiecit qpfata
reuella nō solū euidēti s; pluribz euidētibz signis & miraculis ap pbata ē. qā ut
dicebat ipe fr Cherubius cui d fca fuisse reuella ipa d q ē sermo pluris ac eui
dētibz signis ac miraculis clauit & idies cōrūscat. dicā ego sic illi mē dixisse me
mini. tu ne unq exptus es aliqd miraculū ipius frīs cherubini? cui dicēti. nō: dixi
n; ego ymo nec unq uidi aut exptus sū aliqd miraculū alicuius fruz miorz l; au
diueri pluria ab illis fuisse pdicata ad excellētē sue religiōis omedationē quoq;
pluria idubitāt credo & p dicaui ēē falsa. ut q scēus Frāci. uadat pōalit sig^o āno
i die sue solēnitatis ad purgatoriū locū & in duotoz suoz aias ext hat. & q ipi
miores soli sit illi euāgelici miores d qbo saluator Math. 23. q uni iqt ex miori
bz meis fecistis mihi fecistis. & q dūs plus dilexerit frāciū q xpi hūanitatē &
fītia aut g^o talia miracula qbo dicis pfatā reuellationē fuisse ap pbatā tibi euidē
tia sūt aut fuerit. aut nō: si sic tibi aliqd pbāt l; nō ppom. qā ad ipz pbādū nō sūt
spālif fca mihi at cui oīa ignota sūt nihil pētus pbar possūt. si nō nec tibi nec mi
hi aliqd pbāt. uñ ualde mirādū q doctores aut uiri graues tā leui ac oīo iualido
arg^o moueāt ad credēdū id i q^o pēdēt et na salus ipoz & dān^o qle ē ppom nruz
Ad auctoritates at noui & uetis testi. q's ipe fr Ber. p ipo mu^o i suis pdicatōibz
allegare solet piget certe rīdere. s. n. puerilia & nullius momēti arg^o q's. n. nō
uideat q n seq mōs coagulatus mōs pguis & c. g^o a. ē. lici. cū istius g^o oīs sit oīo
iptinēs aūdēti nisi dicat q sit illi ptinēs qā ipossibē ac p hoc illi fpugnās q^o oces
so qā ueg nihil ad pposi. suū fac s; nruz ofirmat. q's isup nesciat q nec i^o g^o ua
let. dispit ddit paupibz & c. g^o a. ē. lici. oīlif nec ista. iocodus hō q miserē & omo
dat. g^o a. ē. lici. q's iquā ē ita dmes ut credat dñz nruz pcepisse Petro ut mutuaft
ad. 5. p. ioo. fidlibz cū dixit ei pasce oues meas. cēte ista potius risu & indignatōe
uel ēt stōace explodēda sūt q rīsiōe aliq soluēda. cū sic sacra scrip. iptiēt adducē
nō sit arguētari s; potius ipaz dīnā scrip. puertere & ipius sēsū p libito dpuare

q̄i grādo sit iqt Hiero. & nō potius vitiosissimū dicēdi gēus dep̄uare sūiā & ad
sua uolūtātē sacra scrip. t̄ here repugnātē: O grāde nephās. scrip. ip̄am uerissimā
quā p̄r ef n̄ sc̄i f̄ icauit & misit i mudū sic p̄ libito ēt ad piculosos erofs astruē
dos allegare & uiuificū uerbū in pessimū uirus cōuētere. Ad iz. nego aīns &
9^m aīns. n. falsū ēē nō du^a q̄a credo firmis & q̄ plus ē scio arg^a ad. 3^m 9^m nē. f̄ tit.
arti. sc̄a ēē deōss̄ a^a uel saltē iēuitabilia. & q̄n tale ar. f̄ iēuitabile h̄ri p̄t ad p̄bān
aliq̄d p̄posi. paḡ curādū ē an sit d̄mōstr^a an nō. & q̄n credo firmis p̄po. n̄rūz n̄
solū posse p̄bari. s̄ ēt efficacit̄ p̄batū ēē. ymo & d̄mōstratū accipien^r li demō
ss̄ tū ut iportat d̄mōss̄ tione cōis̄ accepto uocab^o p̄ d̄mōss̄ tōe a priori & a post
iori: Cōsiliis 9^a neg^a ē N^a. n. 9^m mē theoz d̄mōss̄ tiue p̄bari aut i p̄bari p̄t eo q̄ ta
lis 9° ē mere credita ut clār p̄bat Greg. Ari. i pa. q. plogi s̄niaḡ. nec aliq̄ talis p̄t
d̄mōstratiue i p̄bari q̄a oīs talis uera ē. & nullū ueḡ p̄t efficaciter i p̄bari. &
tū nō licet alicui hoī tenere oppositū talis cōlusiōis ut p̄ ex theoz. sicut g^o nō
seq̄ ista p̄positio Deus ē trīus & unus nō p̄t d̄mōstratiue p̄bari aut i p̄bari. g^o
unicuiq̄ l̄z credere aut tenere oppositū ipsius ita nec dicta cōseq̄ntia ualeat.

Ad p^m eoz q̄ p̄nos adducta s̄ cōcedo q̄. a. mu. nō p̄t licite exerceri q̄a ē dīne
legi cōiū ac p̄ hoc p̄ se malū q̄ suffic̄ ad hoc ut nō possit aliq̄ bō^o fie aut bō^o aīo
fieri ut p̄ ex p^a 9° e huius arti. & q̄n p̄bat q̄ hoc nō suffic̄. R̄ideo q̄ hoīcidiū n̄
ē simplicis & uniuersalis phibitū lege dīna s̄ solū hoīcidiū hoīs ino. ab hoīe pri
uato facien^r Nā ip̄a lex dīna q̄ dixit Exodi. 20. nō occides. eodē. i. c. 25. dix Moy
si p̄ncipi pop̄ sui. Maleficos nō patieris uiuē sp̄ f̄rā. & alibi: blasphemū at̄ adul
tāz & maledicētē p̄ri & m̄ri iubet lapidari uel occi. uñ phui sp̄ealia p̄cep̄a. glo
sac̄ ac restrīḡ ip̄z ḡnāle p̄ceptū uel ḡnālis phibi^r hoīcidiū. & inuic̄ q̄ ab i. ḡnāli
phibitōe d̄nt excipi p̄fati casus: cōsiliis dico q̄ nec diffama^r p̄xi ē uniuersalis dīna
lege phib^a cū nō solū rō nālis dictet ip̄z p̄xiū d̄bē accusari pub^o iudici d̄ i^a gra
ui criē d̄ q̄ p̄ secretā admōitiōē n̄ cōrigit̄. s̄ ēt ip̄e d̄ns hoc exp̄sse p̄cipit. Math.
i. 8. ubi dic q̄ si nec ip̄os audierit dic ecc̄. q̄i dicat ip̄z d̄nūcia accu^a & diffama ap̄
multitudinē uel ecc̄ iudicē. uel platū: Solū g^o ia p̄xiū diffama^r phibita ē lege
nāli & dīna q̄ sit nō serua^o ordie f̄r̄ne cōrectōis d̄ q̄ saluatō loco alleg^r. imo q̄n
talis foret rei pub. admō^r utilis. aut i t̄p̄alib^o p̄i q̄a sic tali diffatiōe imineret ex
cidiū alicuius ciuitatis. aut i sp̄ualib^o p̄i. ubi p̄ talē diffamatiōē plurimi ad fidē
cōuēti c̄rderēt ip̄a diffama^r sine aliq̄ secreta amōitiōe p̄cedēte li^r fieri poss̄ ut
fec̄ petrus actiū. s̄ q̄n pub^o diffamauit. Ananiā. & zaphirā ip̄o Ananie uxore d̄
fraud̄ facta i p̄cio uēditaḡ rege ip̄a at̄ usura ḡnālis & simplicis ē lege dīna phita
ita q̄ nō repit̄ in ip̄a lege dīna ip̄a aliq̄n fuisse c̄cessā uel saltē legē dīnā iussisse
illā d̄bē fieri. sic d̄ hoīcidiū & p̄xiū diffamatōe factū ēē c̄stat. l̄z q̄n q̄ fōte ut mi
nus malū fuerit dīna lege p̄missa ut dic̄. S. T. ad euitā inaius malū. l̄z g^o hoīci
diū & p̄xiū diffama^r possit aliq̄ bō^o fie licite fieri q̄a sic iubet lex dīna. nō t̄n
seq̄ ex hoc q̄ usura possit aliq̄ bō^o fie lic̄ exerceri. nec arḡ. ē a sili s̄ a uald̄ disili
p̄ rōnē assignatā. eo q̄ usura ē uniuersalis dīna lege phibita & nāli: homicidiū

at & diffatto pxiimi nō. Ad. 2^m. dico q*uod* i*ur*ia accipit duplicif. s*cilicet* cōif & p*ro*prie
 p*ro*mo ois i*ur*istitia siue d*e* deū imediate siue d*e* p*ro*ximū ē i*ur*ia. & sic accipit i*ur* arg^o
 iuxta ip*so* uocabuli ethiologiā. p*ro*p*ri*e uō i*ur*ia ē uioletia i*ur*ista dico uiole^a ad d*e*no
 tan q*uod* n*on* i*ur*istitia siue uioletia ē i*ur*ia p*ro*p*ri*e accepto uoca. uñ sic p*ro*p*ri*e loq*ui* do ip*so* deo
 cui n*on* p*oss*it fieri uiole^a n*on* i*ur*ia fit aut fieri p*oss*it. nec fraus aliq*ui* p*oss*it dici i*ur*ia nec aliq*ui*
 i*ur*istitia i*ur* p*ro*ximū d*e*scētiētē siue d*e*ceptū siue nō dico. 2^m. i*ur*ista q*uod* cū sit iusta uiole^a
 ut furi uel hōicide cū i*ur*carcerē uel i*ur* mōtē, tradit n*on* fit iniuria. In 1° at dicto bōifa
 cii. & i*ur*sciētī & d*e*scētiētī & c. nō accipit ly i*ur*ia cōif s*ed* p*ro*p*ri*e. q*uod* accipit ut distiguit
 q*uod* d*e* d*e*lū & i*ur*istitia factā cōscētiētī d*e*c*ret*o. n*on* sciētī & cōscētiētī nō fit i*ur*ia n*on* d*e*l*ict*o
 ut referat ly i*ur*ia ad li cōscētiētī & ly d*e*l*ict*us ad ly sciētī & sit s*ci*entia. sic sciētī nō
 fit d*e*l*ict*us ita cōscētiētī nō fit i*ur*ia. It*em* si accipet cōif ly i*ur*ia ut cōuertit cū ly in
 iustitia. tūc mutuās ad. 30. p*er* 100. n*on* faceret ei iustitiā cū nō faciat ei i*ur*ia. ex quo
 scit & cōscētiētī ip*so* mutuātē sibi ad. 30. p*er* 100. mutuare q*uod* ē ualde i*ur*conueniēs. Ad fō
 mā igr*ar* arg*u*o. cōcedo q*uod* sciētī & cōscētiētī n*on* fit i*ur*ia p*ro*p*ri*e loq*ui* n*on* & cū arguif g*o* ei
 d*e* nō fit iustitia nego 9^a. Ad p*ro*bationē cū d*e*c*ret*o uel inuit q*uod* ois iustitia ē iustitia
 & e 9^a. dico q*uod* si accipiat ly iustitia cōif hoc ē ueg*is* s*ed* nō ad p*ro*positū q*uod* i*ur* dicta re
 gula n*on* sic accipit ut patuit. Si uō accipiat ly iustitia p*ro*p*ri*e falsū ē ac p*ro* hoc nega*re* ut
 patuit sup*er* q*uod* nihil p*ro*bat arg*u*o. Ad. 3^m. nego a*u*is. f*aci*o. a. nō sit p*ro*cf. Ad p*ro*bationē
 dico q*uod* ē p*ro*cf. auaritie. & q*uod* n*on* sit ex imode^a amore pecūie nec seq*ui*. fit p*ro*ci
 palit p*ro* s*ub*uētiōe paup*er*ū. g*o* nō fit p*ro*ci palit p*ro* peccūiā siue āore peccū*er* ut p*ro*
 ex solutiōe f*aci*o. arg*u*o. p*ro*ci palit. q*uod* si ult*er*ius dicas nō fit ip*so* mut*u*at*io* ad. 5. p*er* 100. ut p*ro*
 ip*so* crescat peccū*er* mutu*u*at*io* g*o* nō fit amore ip*so* peccū*er* p*oss*it negari a*u*is & 9^a a*u*is. n*on*
 nō ē ueg*is* q*uod* fit tale mut*u*at*io* ut ex lucro ip*so* def*ici*at congruū sala. p*ro* hoc ut sic & ex talib*us*
 elemo. crescat mōs ip*so*. It*em* nec 9ª ualeat q*uod* iordiat*us* amor peccū*er* nō solū oñd*e*f*ici*
 p*ro* iordiat*us* peccū*er* acūulationē. s*ed* ēt p*ro* iordiat*us* ip*so* iā acūulate q*uod* seruatiōē. Nēo
 n*on* negaret illū ēe auag*is* q*uod* ex peccūiis iā accumulatis n*on* s*ub*uēret sibi ip*so* i*ur* ncariis
 ne ip*so* pecūias iā acumulatas m*u*ueret. Sic i*ur* p*ro*p*ri*e. isti q*uod* seruatiōes mōtis ex amo
 re iordiat*us* ip*so* mōtis iubet ut mutuē ad. 5. p*er* 100. q*uod* ē cōf d*e* d*e*uā legē ut mōtis
 peccūiā cōseruet. uñ hui*us* 9^a. mut*u*at*io* p*ro*cedit ex iordiat*us* amore cōseruād*o* ip*so* pecu
 nias mōtis. & sic ē p*ro*cf. 3 mor. Ad. 4^m. dico q*uod* alia nā ē huius montis a nā imp*er*
 stātiag*is* uenetog*is*. locog*is* lanuēsiū & mōtis florētie. nā mut*u*at*io* dictag*is* imp*er*stātiag*is*
 & c. si tñ mutua dici d*e*beāt s*ed* coacta. hoc at spōtāeū. coitas. n*on*. Venetiag*is* uel flōr.
 idigēs peccūiis p*ro* aliq*ui* ip*so* expeditōe cogit ciues suos & rurales ad sibi mutuā
 dū. d*e* d*e* spōte dat illis. 5. p*er* 100. sig^o āno. It*em* mutuātes talib*us* mutuis nūq*uam* r*eci*piūt
 totū capitale simul uel saltē nō s*ed* securi de eo recipiēdo q*uod* n*on* p*oss*it cogere ip*so*am
 coitatē ad dādū eis totū capitale. ymo nec p*oss*it nec cōif unq*uam* dat eis totū capita
 le simul ut audio de coitate lanue: mutuātes at. a. mut*u*at*io* s*ed* certi de totali capitali
 simul recipiēdo. ēt statuto & def*ici* m*u*ia ac breui t*em*p*or*e. r*eci*piūt. n*on*. pignora a mutua
 tariis & illa uēdūt nisi statuto t*em*p*or*e restitua*re* eis simul tota sūma mutuate pecu*er*
 ad certū t*em*p*us* & ex p*ro*cio ip*so* pignoris sūmā ip*so* totalit*er* accipiūt. uñ uidet q*uod*

i illis cōtractibz nō sit usura aliq̄ tū qā nō sūt mutua. si. tñ nūq̄ recipiat̄ totū capiē
 simul. tū qā & si mutua sint nō uidet̄ usuraria qā mutuātes n̄ mutuāt p̄cipaliē
 pp̄ lucz s; qā coacti. un̄ & si nō sparēt aliqd̄ lucz opōteret eos mutuare & mu-
 tuarēt coacti uel spōtāei amore rei pub̄. tū qā illi q̄ dāt tales peccūias sū spe r̄ci-
 piēdi eas totaliē & simul uidet̄ ut patiāt tñ int̄ ee ex tali mu^o si mutuū sit ut p̄
 recōpēlatōe ip̄ius possit sig^a āno aut. 4. aut. 3. p. 100. licite recipe max^e si d̄ ip̄is
 pecūiis sic mutuatis erāt empturi aliq̄ possessionē aut facturi mercātiā aliq̄ qñ
 tali mu^o dedegit illas coacti. tū qā si capitale sit i dub^o ita q̄ dubitēt mutuātes q̄
 nūq̄ illā sint recepturi aut certe oportūo eis tpe uidet̄ q̄ rōe talis dubii possint
 licite recipe singulo āno aliqd̄ ulf̄ sor. max^e cū eis spōte & nullo cogēte def. un̄
 tāta diuerſitas ē it̄ nās illoz ip̄stitoz lo. & dēarioz mōtis. & dēarioz. a. mutui
 q̄ ista 9ª illa muā sūt li^a. g^o. a. ē licitū n̄ ē euidēs. qā aīs puto ēē ueg^o & gñs scio ēē
 falsū. puto. n. q̄ p̄fata mutua si mutua dici pnt pp̄ rōnes assignatas & p̄cipe qā
 coacta sūt & qā n̄ sūt uere mutua si tñ dāt pecūie cōicati sūt spe r̄cipiēdi totā sor.
 illaz simul. nō ēē ex nā uel gñe suo usuraria ut tenet Laurētius de lādulphis in
 sp̄tiali f̄ctatu denarioz mōtis florētie & post eū Archiep̄us flo. dixi notāt ex
 eoz gñe qā forte ex aliq̄ mala circūstātia pū ex aliq̄ mala itētōe uel cā possent
 illicitē fieri & forte usuraria de q̄ nō est hic disputandum ymo nec alibi cū hu-
 ius male itētōes ex nā sua sūt nob̄ icognite. tū qā nō ē cōtractus adeo licitus ex
 sua nā qñ ex mala itētōe possit fieri illicitus. sicut elemosina q̄ ē sine dubio de
 gñe suo bona: alicuius male cāe ituitu p̄t illicitē fieri: sufficiat at̄ nob̄ d̄ capitulis
 a. mutui & illoz q̄tū ad p̄ns p̄tinet opusculū q̄ possūt nob̄ certa ēē ex eoz scri-
 pturis sic de facto sūt certa capitula ip̄ius. a. mutui iudicasse Pro zelo iḡ uerita-
 tis & aīaz xp̄i sāguine redēptaz hec cū hiis q̄ in Apologia mōtis uere sincere q̄
 pietatis i Anthoniū Corsetū utriusq̄ iuris cōsultū in forma dyalogi scripsim^o
 de a. mutuo ac p̄ hoc de oī usurario cōtractu dicta sint ad laudē & gloriā sūme
 Trinitatis. Patris & filii & spūs sc̄i. i. q̄ ē unus uerus & solus Deus laudabilis &
 bñdicibilis & glorificabilis p̄ infinita secula seculoz. A M E N.

Finis.

Impressum in alma Ciuitate Cremonæ anno
 Dominicæ salutis M. CC
 CCLXXXVI.
 nonis. octo
 bris
 ?

